IVSTI LIPSI

EPISTOLARVM SELECTARVM CENTVRIA SINGVLARIS

Ad Germanos & Gallos.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
cIↃ. IↃ c I I.
Cum Priuilegiis Cæſareo & Regio.

ILLMO ET REVMO DOMINO

D. OCTAVIO

FRANGIPANO MYRTO EPISCOPO TRICARICENSI, NVNCIO APOSTOLICO

cum poteſtate LEGATI LATERALIS.

MITTIMVS ad te exiguum munus, imò non mittimus, ſed ipſum ſponte ad te ibat. Ad GERMANOS ET GALLOS Epiſtolæ ſunt: vtraque natio ſuum ſibi patronum aſſerebat, & lucem hanc nominis præſcribi adfectabat. Quis neſcit in Germania te per plures annos, nec vno ſacrorum Principe, ſacra & religionem direxiſſe, defendiſſe, propagaſſe? Idque eâ curâ, induſtriâ, & quæ propria tua laus eſt, prudentiâ: vt exemplum à nemine accepiſſe, poſteris tradidiſſe, ab æquis peritiſque arbitris iudiceris. Etſi arbitrio aut teſtimonio quid opus? res vociferatur, & Germaniæ ea pars confuſa antè aut tenebroſa, ſtatim vbi tuum illud lumen affulſit, mutata in melius, antiquã iam pietatem & felicitatem ſpondere ſibi audet. O regio,

Rebus opima bonis, multâ munita virûm vi:

fauemus,& tamen inuidemus: atque ecce ipſum illud ſidus ad nos traximus,conſilium & auxilium in rebus noſtris turbatis dicam, an deſperatis? Non hoc dicam,ſub optimis Principibus, & talibus adiutoribus : age Ill^{me}, tu quoque naua operam, & Summi illius CLEMENTIS auſpiciis, praua hæc & nouitia opinionum pelle, calamitatem & cladem non Belgicæ tantùm,ſed Europæ. Mone,doce, perſuade: vis ingenij & oris adeſt : adeſt auctoritas ſimul & comitas, illa venerabilis,hæc amabilis : & neſcio vtra efficacior ad mouendum & trahendum. Imò iſtâ,me quidem iudice. quâ ſic vteris, illâ ſaluâ, vt in omnium pectora te inſinues,& gratiâ impetres,quod nec imperio alius cogat. Itaque virtutes tuas & inſpicimus ſimul, & ſuſpicimus; & tamen accedimus, facili illâ humanitate inuitante : vt elogium hoc verè ſubſignem, neminem fuiſſe quem prouincia noſtra magis reuerita ſit, minùs verita:&quæ duplici iſto affectu tota in te fertur Venerationis pariter & Amoris. Nolo ſecundâ oratione diutiùs hæc attollere : & fateor oneri me non ſubſiſtere: GALLI etiam ad ſe vocant, qui pariter nomen hoc tuæ gentis carum iamdiu & clarum habent. An non habeant, ab illo FABIO FRANGIPANO patruo tuo? viro, vt verbo dicam,omnibus virtutis & prudentiæ numeris abſoluto. Qui *Calatinus* primò Epiſcopus, mox *Nazarenus*

Archi-

Archiepiſcopus, ſextùm legatus in Galliam, funeſtis illis & pænè exitialibus diſſidiis, à *Pio Quinto*, *Gregorio Decimotertio*, & denique *Sixto Quinto* Pontificibus miſſus: in ſalutem florentiſſimi regni non operam & vires tantùm, ſed vitam contulit & impendit. Obiit enim in ipſâ eâ legatione: obiit? corpore quidem: ſed nomine & claritudine ęternùm in eâ gente viuit. Hic te ita ſibi ſanguine proximum amabat & pectori induerat, vt laborum ſimul & virtutum, exque iis dignitatum, heredem deſtinaret: quod factum eſt, & velut facem ab eo acceptam in hoc Legationis laborioſo, ſed glorioſo curſu, indefeſſus retines ac præfers. Vides Ill^me^ Domine, quàm verè dixerim, fauēte, imò vocante vtrâque natione, tuū nomen huic opellæ inſcribi. Vtinam operi poſſem dicere! nam hoc debebatur: ſed vt benignitas tua communiter in omnes, priuatim in me eſt, & ab annis decem fuit, ab optimo maximoq. animo hoc etiam leue accipies, quid? confeſſoriā, non liberatoriā tabellam. Deuincti meritis tuis omnes Belgæ, ego inter eos, ſumus: & grates laudeſque verbis dicere poſſumus, rebus factiſque referre non eſt in noſtrâ manu. Fatemur, conſignamus: DEVS HOMINESQ. TESTES SVNTO: & ille tutorem ſe porrò tuum ILLME & REV^ME^ DOMINE, iſti fautores in æuum præſtent. Louanij, III. Idus Febr. ∞. IↃCII.

AD LECTOREM.

VIdes ad GERMANOS ET GALLOS CENTVRIAM: *ſed vel duas potuiſſes. Quaſdam enim epiſtolarum cõſilio, vt te non celem, differimus; quaſdam præter animum, quæ nobis ignaris inuitisq́; perierunt, aut certè ſunt in manu eorum ad quos miſſæ. In memoriâ plures habeo, quas decebat inter alias, imò ante alias fortaſſe poni: quid facerem? perierunt vt dixi, meâ an alienâ neglegentiâ, culpâ an caſu, tamen perierunt. Moneo, ob amicos quoſdam: quibus hoc, quantulum eſt, honoris & amoris debebam, & animo dabam. Re non licuit: licebit, ſi exemplaria ad me mittere tanti cenſent. Quanquam & in Centuriis* AD BELGAS *intercurrunt etiam ad alias nationes: magisq́; in* MISCELLANEIS, *quas dare nunc cœpi. Hæc ſcire te volui Lector, & ſaluere.*

INDEX

INDEX

EPISTOLARVM CENTVRIÆ

Ad Germanos & Gallos.

ADAMO *Gallo Poppellio, Baroni Lobkovvitio* xcvij.
Andreæ Viritio lxj.
Andreæ, Epiſcopo Vratiſlauienſi, &c. viij, xiij.
Antonio Fabro Boderio, Legato Regis Galliæ lxiv, lxxvj, xc.
Antonio Fabro Iᵗᵒ lxxxix.

B.

Bartholomæo Buchouio, Pomerano xcix.
Bernardo Montgalliardo, Theologo & Eccleſiaſtæ eximio lxxix.
Blaſio Huetero, Principibus N.N. à Secretis xxxvj.

C.

Chriſtophoro Harlæo xviij.
Claudio Boucaultio l, lvij.
Claudio Groullardo, Præſidi liij.
Conſulibus & Senatui Imperialis opidi Francofurtenſis lxviij.
Cyrillo Magno Archimandritæ Alexădriæ & Exarcho lxxxiv.

D.

Dauidi Hilchevo, Regi Poloniæ à Secretis xliv.
Demetrio Solikowio, Archiepiſcopo Leopolitano xlv, lxxxij.
Dominico Baudio lj.

F.

Florimundo Ræmundo, Senatori Regio xxij, lxxij.
Franciſco Aerſſenio lxiij.
Franciſco Leiſlingo c.
Franciſco Pythæo Iᵗᵒ xciij.
Frederico Morello lxxviij.
Friderico Lindebruggio lxx.
Frontoni Ducæo Preſb. Soc. Jeſu xix.

G.

Guilielmo Barclayo lvj.

H.

Hadriano Turnebo Had. F. xxxiv.
Henrico Ranzouio, Vicario Regis Daniæ ij.
Hermăno Comiti à Manderſcheidt, &c. lxv.
Hieronymo Ferrerio V.N. lxxxiij.

J.

Jacobo Auguſto Thuano, Præſidi xxxv, xlix, lxxj, xcij.
Iacobo Bongarſio xxj.
Iacobo Monauio xv, xxxvij.
Iano Grutero vj.
Jano VVovvereno iij.
Ioanni Alnpeckio, ciui Leopolitano

no *lxxxv.*
Ioanni Baruitio, Cæſari à Conſiliis & Secretis *xxix.*
Ioanni Buchario, Theologo *xxv.*
Ioanni Dyenbergio à Remen *xcvj.*
Ioanni ab Hollant *xlviij.*
Ioãni Oſleuio de Leuuenhaim *xxiij.*
Ioſepho Scaligero Iulij F. *xvj, xxiiij, xxviij, xxxij, lix, lxxxvj.*
Iſaaco Caſaubono *xlj, lxix, lxxiv.*

L.

Liuino de Succâ *x.*
Ludouico Svvartzmaiero, Cæſari à Conſiliis *xxx.*

M.

Marco Velſero *j, vij, xij, xiiij, xvij, xxvj, xxxiij, xxxix, lij, lviij, lx, lxvij, lxxiij, lxxxj.*
Mariæ Gornacenſi *xxvij.*
Marquardo Frehero I[ti] *iiij.*
Martino Delrio Preſb. Soc. Ieſu *lxxx, lxxxvij.*

N.

Nicolao Brullario, Silerio, Præſidi *xlij, xcj.*
Nicolao Redingero *xxxviij.*
Nicolao Rigaltio *xcv.*

P.

Paullo Moræo *xl, liiij.*
Petro Pythœo I[to] *xx.*
Philippo & Ferdinando vtriuſque Bauariæ Principibus *v.*
Philippo Coſpæano *lxij.*

R.

Renato Pincæo, Senatori Regio *xliij.*
Richardo Baroni Starnbergio *xj.*
Roberto Denyæo V.N. *xcviij.*
Rumoldo Mortierio *xlvij.*

S.

Sebaſtiano Rolliardo I[to] *xlvj, lxvj, lxxv, lxxxviij, xciiij.*
Simoni Toelmanno I[to] *ix.*
Stephano Pighio *xxxj.*

T.

Thomæ Mermanno, Medico & Conſiliario Ducis Bauariæ *lv, lxxvij.*

IVSTI

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA SINGVLARIS
Ad Germanos & Gallos.

EPISTOLA I. *Auguſtam.*

I. LIPSIVS MARCO VELSERO S. D.

TV VERÒ ſeriò me amas, qui è longinquis illis oris auram ad me mittis tui affectus, eamq́ue in litteris etiamnunc calentem & ſpirantem. Quis ego ſim, niſi redamem? non dicam humanioris viri nomine, ſed nec hominis quidem dignus. Accedunt plura quæ inuitant, eruditio tua, cultus ingenij, & ea quæ vidi in tuis ſcriptis. Mi Marce, ne blandiamur inter nos: amo te, & dignus es amore. De libello ad me miſſo gratiam habeò. cœpi legere, non perlegi: ita hîc interpellamur amicorum ſalutationibus, colloquiis, conuiuiolis, & quæ ſolennia eſſe ſcis in recenti aduentu. Vêni enim iamnunc Francofurtum, & valetudinis curandæ cauſsâ in Germaniâ veſtrâ, aut eius limite, paulliſper commorabor. Tu vtinam propior ſis! profectò te viderem, & ſermone atque ipſo vultu hunc adfectum declararem, quem nunc ſcripto. Quis ſcit, an non aliquando fiet? Nunc ſalue, & Velleium noſtrum à me accipe, quem iam vulgaui. Francofurti ad Mœnum. XVIII. Kal. Maijas. ∞. IↃ. XCI.

EPISTOLA II.

HENRICO RANZOVIO, *Vicario Regis Daniæ* S. D.

LITTERAS tuas accepi, & mœſtus legi, ob mœſtitiam quâ tu affectus. Amiſiſſe te optimum filium video, in magnâ

indole virtutum,& ſpe honorum:& in hac ſenili ætate tuâ,ſentio quàm ſit hoc grande vulnus. Reuerâ tecum doleo,& quod à me petis faciam, vt monumentum aliquod extet celebrandæ eius memoriæ,& leniendo dolori tuo. Profectò optima illa pietas ſiue gratitudo in defunctos, laudare & meminiſſe. Cœpi iam aliquid pangere, ſed totus in curanda valetudine ſum per fontes iſtos Spadanos, quibus dies, imò ſeptimanas aliquot iam vtor. Vbi illa paullò firmior (Deus,vt ſpero,dabit) hoc quoque, quod cœpi, dabo perfectum. Te intereà oro atque hortor, ne luctu te abiicias, & memineris loci atque ordinis quem tenes; & quàm nihil à te geri dicíve poteſt, quod non in voces atque oculos incurrat aliorum. Præſta te dignum famâ illâ, quæ de prudentiâ tuâ & eruditione iamdiu ſparſa. Præi exemplo patribus, quomodo orbitates & hæc vulnera ferenda ſint, quę infliguntur à diuinâ manu. Solari te nolui, & tamen ſolor. Quid enim queri aut dolere poſſumus, ſi hæc à Deo? Atquieſſe ab illo, Chriſtiani nos non ſcimus ſolùm, ſed cottidie profitemur. Imò rogamus eum etiam, *vt fiat voluntas eius*: facta eſt,feramus. Sed hæc in ſcriptum ipſum differamus. De me ſcito, non reuerſurum in Batauiam, & iam petiiſſe miſſionem. Cauſſa eſt valetudo; tum etiam adiunctæ aliæ, quas pro prudentiâ tuâ facilè diuinabis. Nobis diſplicet, in bello aut partibus vltrà eſſe. Itaque ſumus nunc in agro Leodicenſi, atque in eâ liberâ ditione diutiùs ſubſiſtere meditabamur. Quid deinceps conſilij capiam (probi ſemper apud probos:) ego te non celabo, quem verè amicum ſenſi, atque vt deinceps eſſe pergas, te, Vir Illuſtris, ex animo rogo. Aquis Spadanis. XVIII. Kal. Iul. ∞. Iↄ. XCI.

EPISTOLA III. *Hamburgum.*

IANO WOWERENO S. D.

Mi Iane, ego ad vos non reuertor. Doles & vultum contrahis? noli, valetudo ſic poſtulat, quam decretum mihi firmare (niſi Deus abnuit) aquis iſtis Spadanis. Eæ in Leodicenſi tractu ſunt, fama inclytæ, & ſalutares iam multis. Tibi & tuis ſtudiis ex animo faueo, adiutum etiã volo: & faciam, vbi-ubi occaſio ſe dabit. Nũc *ὀλιγηπελέω, vt cum Homero hoc dicam,

* tenuiùs valeo.

nec

nec corpuſculum hoc niſi animo ſuſtento. Ideò nec ſcriptioni longæ ſum, nec monitioni. hoc inſtillo tantùm; antiqua & antiquos ama: imitare etiam, ſed cum modo, & citra affectationem, quæ ſæpè huic tirocinio ſe iungit. Voces illæ rariores & priſcæ, mihi crede, eloquentiam non faciunt: & quamquam lectionis aut doctrinæ aliquod ſpecimen præferunt, tamen iure hanc * κακοζηλίαν damnat & appellat Auguſtus. Me qui in eâ claſſe cenſent, rideo. vide noſtra: aſpergi tale aliquid, ſed vt ſalem videbis; non ſuperfluere aut abundare. Plura aliàs. nunc parentem vtrumque à me ſaluta, & dic affectus & comitatis memorem eſſe, quam in domo exhibuerunt, & ætatem fore. Tu mei, mi Iane. Aquis, XVIII. Kal. Iul. ∞. Iↄ. XCI.

* prauam æmulationem.

EPISTOLA IIII.

MARQVARDO FREHERO I^cto S. D.

SI quiſquam in eo tractu, ad quem ex animo & libens ſcribo, fateor te eum eſſe. Ita me cepiſti, cùm humanitate & beneuolentiâ, quam coràm oſtendiſti, tum promptitudine & fide promiſſi beneficij (de Ammiano loqui me ſcis) vt Lipſium planè & verè cenſere dehinc poſſis inter tuos. Regione diſiungimur, magis quàm cenſueram. nam tunc ſtatueram circa Moguntiam aut Confluentiam hærere: ſed quid ad rem, ſi animis cohæremus, quos nulla intercapedo ſeiungit? Scribamus inter nos, & quod caput eſt, amemus inter nos: fruemur etiam abſentes veræ amicitiæ gaudio & fructu. De me, Romanâ fide tibi promitto. Sum Leodici in ſtudiis, & hoc tantùm. Nam otij & quietis, atque etiam ſolitudinis cupido, ad hæc loca me perduxit. Valetudinem fontibus refocillo & curo, quantum datur: ſed anni tempus & conſtitutio hæc * ὑετώδης impediuit, tum etiam Aula quæ ex tranſuerſo venit ad noſtras Aquas. Ita me fugauit, ſed breui, niſi fallor, reuerſurum. Plura non habeo, quàm hoc iterum inculcandum, me ex animo eſſe & fore tui amantem. Leodici. poſtrid. Nonas Sept. ∞. Iↄ. XCI.

* pluuialis

EPISTOLA V.

SERENISS. PRINCIPIBVS,
PHILIPPO *Epiſcopo Ratisbonenſi*, *&* FERDINANDO, *vtriuſque Bauariæ Principibus.*

SER^MI ET REV^MI PRINCIPES,

AFFECTVS qui mihi & bonis omnibus eſt erga inclytam familiam veſtram, fulcrum hodie & columnam pietatis, me impulit ad ſcribendum. tum etiam veſtra propriè humanitas, cuius guſtum cepi in coloniâ Treuirorum iam nuper, etſi tranſiens & per viam. Gauiſus in animo ſum aſpectu veſtri, fateor; & magis, recordatione ſtudiorum & vitæ, quam elegiſtis. Illa, ad bonum publicum & prudentiam directa; hanc ad pietatem & ſalutem; ad quam niſi pertingimus, malè & infeliciter decurrimus hoc quicquid eſt vitæ. Vt athletæ in ſtadio oculos ad metam & brauium intendunt: ſic noſtra mens debet ad cælum, & æternam illam palmam. Cetera caduca, oriuntur & abeunt nobiſcum; nec ſtirps, aut genus, aut opes ſunt, quæ eximant nos aut noſtra à mortalitatis hac lege. Fama tantùm longa bonis ſtudiis artibusque parari poteſt, ac vita æterna bonâ hic vitâ. Neque ego hæc monendi cauſsâ dico Serm^mi Iuuenes (domi habetis qui moneant, & ætas iam veſtra, quæ à ſe intelligit & ſapit) ſed excitandi magis, & in optimâ viâ quam iniiſtis confirmandi. Germaniam veſtram intuemini, apertis aut occultis diſſidiis laborat: Europam reliquam, ardet ciuilibus ferè externiſque bellis. A vobis talibus (iuxta Deum) ſpes & medicina his malis: creſcite, & venite ad tutelam Reip. & clauum, & eripite eam pro virili è fluctibus, quibus iactatur. Deus vobis, SER^MI PRINCIPES, hanc mentem det, & vnà robur. Valete. Leodici, XVI. Kal. Octob. ∞. IↃ. XCI.

EPISTOLA VI. *Dantiſcum.*

IANO GRVTERO S. D.

EGO verò diligentiæ tuæ in ſcribendo herbam porrigo; diligentiæ, ſed non amori. Sæpè me compellaſti, fateor, atque ego ſilui: quid mirum in hac peregrinatione &, Scythæ

in

in morem, inſtabili circumactione? Vis breuiter noſſe meum iter? E Batauis Hamburgum, hinc Francofurtum, hinc Coloniam: atque illinc, cùm in metâ me eſſe cenſebam, iterum retrouerſum Confluentes & Treuiros, & per magnas denique ambages, Spadanos fontes. Quis locus ibi aut opportunitas ſcribendi fuit? imò ægrè corpuſculum hoc ſuſtentaui, imbecillum vt ſcis, & vix tot moleſtiis ferendis. Tamen viuo, & mediocriter valeo. Cauſſæ diſceſſus quæ mihi fuerint, nec tu inquiris, nec ego nunc expromo: hoc tantùm, deliberatum mihi, quod nunc peregi, ante annos quinque; & memoriâ tenes me aliquando Bremam vſque. Cauſſæ etſi occultæ, tamen iuſtæ, & quæ à nullo temporum lapſu dependent. At tu etiam de mutando? ego te illic ſtabilem cenſebam, & quaſi tabernaculum collocaſſe tuæ vitæ. Sed video cauſſam aliquam arcanam eſſe, & quæ Gruterum ipſum tangit: quam non eleuo aut refello, ſuadeo tamen vt omnia modeſtè. Æuum mi Grutere ſemel noueris, & vbique multa ferenda. *Suſpicionum* tuarum libros vidimus, nec pauca in iis peracuta. Calcar teſtimonij & iudicij mei hoc habe, perge: ſed hîc quoque modeſtè. Quid opus in *Liberum* illum tam liberè? ego pro amico ſuadeo, deſiſte. At enim meretur. Deus bone, quis finis ſcriptionum, ſi in eos omnes incurrimus, qui caſtigari merentur? Quin meum exemplum vide, nec in eos quidem qui incurrunt. Ita N. nuper neglexi, & nunc Domanum: & quod in Diodorum, neſcio an velim infectum. etſi res illa grauior, & digna tractatione. Ob hæc quidem leuia, & verba & litteras, quid alteri alteros flagellamus? Melioris ſententiæ teſtis & arbitra ſemper erit hæc aut alia ætas. Vale. Leodici. III. Non. Oct. ∞. Iↄ. XCI.

EPISTOLA VII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

MENTEM ad te ſæpè mi Velſere, litteras rarò mitto. Ignoſce. naturâ atque animo alacer ſum, ſed languidam manum & corpus reddit hic languor. Quem ſublatum aut leuatum iri ſperabamus his Fontibus: nondum factum, & ferimus, quo animo oportet decreta illa omnia diuina. Hoc ſolatur ſal-

tem, quòd animo interiori quies parta per hanc peregrinationem, imò vt rem dicam; migrationem. Nam certò emanemus è Batauis, & credo ab aliis te iam audiſſe. In hac vrbe nunc ſumus, non vt domo tamen, ſed hoſpitio: & niſi fallor, hoc vere migrabo. Quò? nondum conſtitui, & patriam vellem, ſed ea ſic turbat, vt vix prudenter de eâ cogitemus. Vocamur tamen ad veterem ſedem noſtram & Muſarum, Louanium: etiam in Italiam, à magno Etruriæ Dynaſtâ. Neque nollem, vel Medicææ ſtirpis cauſsâ, fataliter pœnè dixerim natæ ad hæc ſtudia inſtauranda vel fouenda: quod Coſmus, Laurentius, Leo dicent: ſed imbecillitas me tenet, neque per eam decîdo. Pſeudo-Velleiana illa vidi. & an ego à te diſſentiam? primo oculi iactu agnoui & deprehendi falſum illud metallum: quod miramur (imò non miramur, vt homo fuit) *Lazium* venditaſſe pro auro. Sed tu ad Lydium lapidem affricuiſti (ſine blanditiâ dicam) accuratè & doctè. Nos multa in hoc otio colligebamus, diſponebamus, ſummam manum vix imponebamus, quia Typographus non hîc ad manum. Etiam hoc addo. ambitiunculam illam ſcribendi aut edendi, abire paullatim à nobis, qui ſcimus ſupremo illi Iudici non ſcripta noſtra approbanda, ſed facta. Vale mi Velſere. Leodici. Idib. Nouemb. ∞. IↃ. XCI.

EPISTOLA VIII. *Vratiſlauiam.*

Illmo & Reu^mo Domino
ANDREAE, EPISCOPO VRATISLAVIENSI,
vtriuſque Sileſiæ Præfecto.

EPISTOLAE tuæ partem vidi, quà de me erat: ô Deus, calidè & cum affectu ſcriptam. Vnde autem mihi à talibus hæc benignitas? quibus ne nomine quidem (eumdem Deum teſtor) notum me cenſebam. Sed nimirum vt portus in mari ille idem ſtatuit, iactatis refugium: ſic vos magnos patronos, quibus in turbidâ fortunâ recreemur. Voces amicas & laudes offers: eas tantùm? auxilia & opes, & denique domum ac contubernium tuum, quid vel felici magis optandum? Sed candidè agam, appetere hæc me fateor, non tamen accipere. primùm, quia valetudo ab omni longiore viâ arcet & auocat; tum etiam quia familia

milia & vxor, nullâ Suadâ in longinqua ea loca perducenda. Duo hæc niſi ſint, imò alterum iſtud niſi ſit, vtar hac inuitatione, & veniam ad condictum: ſaltem vt viderem, fruerer, gratias ore agerem, pro beneficentiâ hac rarâ, nec noſtri æui. At tu, Germaniæ tuæ decus, nihilominus me tuum cenſe, ſi non vſu, tamen mancipio: ſicut & fundum aliquem in peregrino ſolo poſſis, numquam à te viſum. Sed an non videndum? ambigo: & motus aut inclinatio aliqua rerum (quæ apud nos in præcipiti) facilè non mittant me ad vos, ſed pellant. Ill^me & Reu^me Domine longùm vale publico, cui natus es, bono. Leodici, Kal. Mart. ∞. Iↄ. XCII.

EPISTOLA IX. *Coloniam.*

SIMONI TOELMANNO I^cto S. D.

SVAVES mihi amicorum litteræ, ſed eorum maximè (non nego) qui ſunt è diſciplinâ & velut ſinu noſtro. Natura hoc dedit, vt beneficia noſtra amemus: tum vtique magis, ſi grati ſunt, in quos collata. Eum te eſſe ſcio & video, mi Toelmanne: ita amanter, vel ardenter potiùs, ſcribis. Querelam tamen interponis, ſed eam quoque ab affectu, quòd Coloniam tranſiui, nec te vidi. Ita eſt, ſed verbo tuo ipſo me excuſas: quia verè tranſiui, ſubſiſtendi nec copia nec cauſa fuit. Quòd ſi aliàs (& quis ſcit? nondum enim ſedem fixi) ſi, inquam, aliàs illac iter; ego te videbo, adſidebo, nec ſermonibus ſolùm veſtris, ſed conuiuiis dabo. En, nónne ſatisfeci? vtinam in aliâ parte epiſtolæ tuæ poſſim, quæ eſt de *Suetonio*, & meis ad eum ſcriptorem Notis. Plures vellent, & egerunt mecum, fateor: quid ſi ego ipſe velim ante omnes? Diu eum triuimus, docuimus, vt ſcis, in publico: nec mirum, ſi dixerim eſſe, quæ ſcribere aut commentari vtiliter poſſim. Nec tamen faciam nunc quidem, mi Toelmanne, nec debeo: quid ita? quia Læuinum Torrentium ſcire debes, amicum noſtrum, iterum parare Commentarios ſuos, & correctiùs & vberiùs ſcriptos. Imò iamnunc credo excudi. Quid ergo? vis, concurrere me in eodem opere, & eodem tempore? Æmulationem ea res habeat, & quantumuis amici ſimus, occultam offenſiunculam aut morſum. Non ego fecero: & alia

ſpatia

ſpatia in hoc vaſto campo, per quæ induſtria noſtra decurrat: ſi tamen valetudo, & hæ turbæ publicæ permittent. Illa anceps, fragilis; hæ magnæ, aſſiduæ, & quæ parum promittunt laxamenti. Si tamen; non ceſſabo, & aliis etiam me natum cogitabo. Vale. Leodici, poſtrid. Kal. Mart. ∞. Iↄ. XCII.

Hartgerum dimiſi cum eiuſdem pænè argumenti litteris, ſed & has ſubmiſi, ſi ille fortè tardiùs (nam circumagitur) ad vos veniret. Ipſum Hartgerum amo, iuuenem honeſtum, & talium amantem.

EPISTOLA X. *Coloniam.*

LIVINO DE SVCCA S. D.

QVOD bis in viam & diſcrimen te dederis, videndi meî cauſsâ, atque id fruſtrà; doleo tecum, mi optime Succa. Vides Deum nolle, & amorem affectumque tuum prorſus depurare velle, & ab omni externo aſpectu aut ſpecie, reuocare ad interna. Quid eſt, quod tu aut boni ametis in Lipſio? ea quæ videtis, etiam cùm illum non videtis. Corpuſculum hoc vile, fragile: in animo aliquid fortaſſe eſt, quod altum ſit, ſed ab alto. Amplius addo, ſi me videas; me & famam meam quæras. Nihil in nobis ſplendidum, nec in habitu, geſtu, aut verbis, ad ambitionem huius æui. Quidquid ſumus, introrſum ſumus: excipio cùm cathedram aut ſuggeſtum conſcêdi, illîc quoq. externa aliqua Venus fortaſſe circumfunditur, & nobis adeſt. En, quàm ſimpliciter me tibi aperiam, & (quod ſolari te poſſit) etiam abſenti me oſtendam. Eâdem ſimplicitate accipe de ſcripto, quod editum in nos fremis & indignaris. At non ego. Quid mirer & indigner in re, quæ ab aliquot iam annis adſidua; cùm nihil magis crebrum inter litteratos, quàm digladiari & conuitiari? Quod malo more fit (fateor) & peſſimo etiam publico litterarum. Quis eas amet, aut æſtimet, quæ tales efficiunt ſui cultores? Quanquam iniuſta hæc culpatio ſit; & praui iſti animi adferunt vitium, non ab iis trahunt. Atqui ego etiam in vitio, & in ſeculi mei culpâ, ſi reſpondeam, & laceſſenti opponam arma. Modeſtè, inquies. Hoc ipſum pugnare erit, etiamſi modeſtè: & neſcio tamē an vlla res minùs admittat modum. Faciliùs compeſco animū à pugnâ, quàm in pugnâ. Ergo ingenia iſta liberè ſic laſci-

laſciuiant? Quídni? donec ætas aut melior ratio ea domet. Scilicet ego frenum dabo aut ſiſtam, ſi reſcripſero: quin magis excitabo, & efficiam vt, velut miſſâ mappâ, in me currant. Non ſuperbè, ſed liberè dicam. cauſſa aliqua ſcribendi iis eſt, me reſcribere, & in famam venire per noſtram famam. Tamen purgare te, inquis, obiectorum criminum debeas. Feci in quibuſdam, apud quoſdam: ſed per epiſtolas, & priuatim. E quibus tamen vna ad *Monauium* edita etiam eſt, vt audio: nec probo, aut lætor. Et quæ autem iſta crimina ſunt? *Vitulus* dicor aut *Seſquiaſinus*. Deus bone adiuua! periculum eſtne ſubitò, & quaſi Circæâ virgâ, in illa muter. non ea vis verbis noſtri Weſtphali, & quamquam in barbaris, non agnoſco magicum murmur. Quid amplius? *Oldenburgum, nidulum* dixi. Quod mare me purget? Atqui ita olim patriam Vlyſſis Cicero: nec opidulum, ſed inſula ea fuit. *Summatibus etiam duobus viris me prætuli*. Egóne? Non, inquit, ſed alius quiſpiam, qui in carmine ita de te ſcripſit. Ergo etiam alienorum verborum ſententia, aut veritas, præſtanda mihi eſt? Scilicet neſcimus, & inſolens eſt, præſertim in Germaniâ, immodicas illas laudatiunculas libris præfigi: quibus quàm delecter, ego & amici ſcimus; nec vnquam tale aliquid in noſtris, niſi verecundiâ recuſandi. Et quod tamen ſuperbum illud dictum? *Me aſtrum eſſe, illos ſtellas*. Eſt ſanè Gygantæa vox, & petit cælum. Sed ipſe atque alij audiant. Non ego aſtrum ſum, nec quidem inter ſtellas: terram me eſſe ſcio, & ſiquid cælitùs infuſum nobis, minus opinione veſtrâ eſt, qui fauetis. Sed talia ſunt reliqua illîc crimina: niſi quod vnum non excuſo, dictum alibi laſciuius aliquid, aut petulantius, in eius gentem. Vtinam reuocare fas ſit, atque etiam delere! Faciam, ſi viuo. Habes, mi Succa, longam, & pro animo tuo, epiſtolam; non meo ſanè, qui vt in vitâ parcimoniam, ſic in verbis amo. Vale. Louanij. v. Kal. Sept. ∞. IↃ. XCII.

EPISTOLA XI. *Viennam.*

RICHARDO *Baroni* STARNBERGIO S. D.

VIENNAM has ad te miſi, etſi incertus an ea te haberet. Sed vel in caſùm dare litteras malui, quàm me in ſilentij culpam: & addo ingratitudinis, quia cultum & officia eximiæ tuæ

in me benignitati fateor debere. Obliuiſcar quis in me abſens, & coràm nuper Francofurti fueris? mei citiùs, & illius ingenij, quod ad humanitatem & gratitudinem Natura voluit propendêre. Sum etiamnunc Leodici: & quò eam? Patria turbare pergit: nec ego quidem modum, imò vix ſpem video componendi. Bellum à nobis & in noſtro ſolo geritur: ſed conſiliis & auxiliis qui immixti ſint, puto nec te ignorare. Omnes magnam rem, nec falsò, Belgicam putant. & vt Iſthmus ille inter Ægæum & Ionium mare, etſi breuis, vetat vndas concurrere & miſceri: ſic mihi iſta videtur, etſi haud maxima prouincia, magna imperia retinere & ſiſtere, ne omnia peruadant & inundent. Tu me intelligis: & velim etiam in tuâ re audiendum. Sermone & ſcripto conſuluiſti, de militiâ tuâ Gallicanâ: abnui, nec muto. Quid illinc petas? mercedulam? te indignum eſt, non eges. Honorem? vereor vt, qui eunt, huic litent. E peregrinatione fructum? vix ceperis hoc tempore, & tali vinculo, quod liberè te vagari non ſinet. Aliàs Galliam videto, ſed pacatam: hanc ſic turbidam & calentem illi,

Quos calidus ſanguis, vel rerum inſcitia vexat.

Ecce meam mentem, nec quibus ea tuta eſt, damnent. Apud vos etiam bella ſurgere audio, à potenti illo hoſte: ad quæ (ſi pugnare omnino ſedet) honeſtiùs ſanè eas, & pro patriâ ac pietate palàm te impendas. Nec ſi tu ac tui velint, valdè equidem retentem. Sed tamen ætas tua, & nondum domus ſtabilis, magis in pacato manere ſuadeant, & artes illas colere, quæ in togâ & militiâ ſint ſalutares. Fac, fac vt cœpiſti, & iis imbutus patriam tuam & Cæſarem non manu tantùm, ſed mente & conſiliis iuua. Voueo, & me tibi deuoueo, Illuſtris Domine, clientem. Leodici, III. Kal. Octobr. ∞. IↃ. XCII.

EPISTOLA XII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

VENISSE me Louanium, etſi ex famâ ſcire te arbitror, debes tamen à me quoque, niſi parum diligens ſim amicitiæ inſtitutæ cultor. Ea ſedes me habet, inter medios bonos, palàm ſenſu bonum, vtinam & vitâ! Non ſunt tranquillæ res, fa-

teor, ne ſecuræ quidem: tamen in Deo fidentem quid turbet aut terreat? Scripſimus DE CRVCE libellos tres, id eſt de ſupplicio ipſo Crucis, ad lucem hiſtoriæ ſacræ & profanæ. Videbis, ſimul prodierint. nam in eo ſumus, vt emittamus. Vtinam tui aliquis ſimilis vel hîc vel in viciniâ, cuius iudicio interdum vtamur! ſed ſoli ſumus, & excitare tamen conabimur optimas artes, per peſſima hæc bella afflictas. Tu ſi quid agis, imò quia agis, fac ſciam. Epiſtola impoſita ad eum it quem vides, ignotum mihi, atque ego illi fortaſſe: ſed cauſſa pia eſt, quæ ad ſcribendum impulit, & ingenitum mihi pudorem detraxit. Feci rogatus, hoc excuſet. Tu vale, & tui amantem ama. Louanij, IIII. Idus Nouemb. ∞. IↃ. XCII.

EPISTOLA XIII.

ANDREAE EPISCOPO VRATISLAVIENSI,
Præfecto vtriuſque Sileſiæ.

AFFECTVM tuum in me, non verbis ſolùm promis, ſed rebus palàm probas. Illa honeſtiſſima ſcribis; has vltrò offers, & muneribus me afficis non ex merito, atque adeò inexſpectatò. Nuper quid detuleris, memini: vix gratias egi; ecce donum, & quidem carum, quia in eo tuus vultus. Quod hoc certamen eſt? Citiùs defatigabor gratias agendo, quàm tu promerendo. Extra blanditias, maius aliquid mittere potuiſti, vix gratius: quia quem abſentem colo, cœpi habere præſentem. In metallo effigies tua eſt, ſed muta, & corporis: in epiſtolis imago animi, atque ea ſpirans. Ergo totum te poſſideo, ſed animo. Nam ab oculis ad iſtum redeo, & in eo te recondo. Ille ipſe quis in te ſit, vult magis oſtendere, quàm poteſt. vt in anguſto canali aut tubo, vbi aqua aquam trudit, ſiſtitur, nec inuenit egreſſum: ita hoc ipſo, quòd multa ſimul dicere volo & debeo, dico pauca. pauca, ſed ſincera. Amo virtutes tuas, non fortunam; te, non externa in te colo, & colam, quamdiu orbem hunc colam. Louanij, prid. Kal. Ian. ∞. IↃ. XCIII.

EPISTOLA XIIII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

ORTELIVS ad me miſit ea, quæ tu ad ipſum; id eſt, & litteras, & exemplar pauimenti, atque in eo imaginum, apud vos reperti. Libens illas legi, & hæc vidi. Illas, quia mei amica mentio, atque etiam conſpectus deſiderium, quod vereor vt te fallat. Qui Venetias me iturum dixerunt, pro aliorum magis mente locuti, quàm pro meâ. Vocarunt ſanè Veneti, & honeſtiſſimè vocarunt: ſed ego refragor adhuc & tardo, valetudinis maximè cauſsâ. Quid enim ad eos adferam?

—Dignitatem corporis?
Animi virtutem? an vocis iucundæ ſonum?

Imò nihil nunc horum, & pænè cum eodem poëtâ dicam,

Sepulchris ſimilis, nil niſi nomen retineo.

Nec enim deſerit, mi Marce, vetus ille internuſque languor, aliàs auctior, aliàs remiſſior, languor tamen, & velum aut impedimentum noſtræ mentis. Quid querar? quid natus ſim ſcio: imbecillum corpus, fragile, ad omnem contumeliam proiectum, morbi pabulum, mortis victima. En, ſume ſpes & animos eras non future, aut alibi future. Sed quid philoſophor? Hæc talia cottidie mecum, & ſtudia etiam non deſero, in publicis priuatiſque malis leuamentum. Tu quoque in iis, quæ cœpiſti perge, ô patriæ tuæ verum lumen. Louanij, x. Kalend. Nouembr. ∞. Iↄ. XCIII.

EPISTOLA XV. *Vratiſlauiam.*

IACOBO MONAVIO S. D.

MIHI verò graue nunquam à Monauio appellari. Illóne, qui me ſic calidè, & quidquid honeſti eſt, amat? O me inſcitum, ſi faciam, imò inſanum pænè dicam, & quem aliquis iure ponat *—fæcundâ in gente Menenî.*

Mihi honos, mihi beneficium eſt, à vobis talibus & amari & appellari: facite, apud volentem ſemper, etiamſi aliquando ſilentem. Quid mirum eſt? nimis variè diſtrahimur, nec quod volumus licet, inter occupatiunculas, quæ velut lictores circumſiſtunt

ſtunt & abducunt. Rhodomanno tamen nunc reſpondi, viro inſigniter erudito, & poëtæ vel ad veterem Græciam eleganti. De ſcripto, quod à Gallo ſatum Germania veſtra edidit: ſcio, ſcio,& vidi pridem. Quid vltrà? nihil,nec opus eſt, me quidem iudice, in hunc athletam progredi ad ſcamma. Stilum meum carpit. ſed quis? qui bonâ fide, cuius coloris priſca & germana Latinitas ſit,nec in ſomnio vidit. Etſi cùm legi, non tam me, quàm qui me imitantur,tangit. Quæ autem hîc mea culpa eſt? non magis quàm Salluſtij, ſiquis Arruntius varo pede eum eſt ſecutus. Sua cuique laus aut culpa à ſe eſto, alienâ nemo ſurgat aut cadat. O ſæculum,in quo iacentia & languida quædam probantur,& hoc vocant Tullianos eſſe! Mea verò dictio aliquid & eruditum,& acre,& non calcatum habeat: ſenſus præferat,& ingenij non lumen ſolùm, ſed calorem. Sed omitto. quid autem ais de nouo Weſtphalo? Arietet pro ſuo nomine: rupem me habet. Abite caniculæ. ego ad veſtros latratus exciter aut mouear? fiam ipſe non aries,ſed veruex. At tu vale mi Monaui,& carum mihi nomen Redigerum ſaluta. Louanij, poſtrid. Idus Decembr. ∞. Iↄ. XCIII.

EPISTOLA XVI. *Leidam.*

Iosepho Scaligero Ivlii filio S. *optat.*

Mvnvs libri tui,mi Scaliger, accepi, ex quo memoriam mei vigere apud te & video, & lætor. Nam de me quid dicam? ita maneant,aut fiant mihi,quæ optem, vt tu & tua mihi ſemper magna,nec affectum aut iudicium illud muto. Nos quoque ſulcos ducimus,ſed in puluere minùs erudito. Scripſimus ad Polybivm de Militia, addimus Poliorcetica eidem rei. Minùs valere te intellexi,& doleo: mihi idem eſt, ſed iam vetus. In tam diutino languore viuere & ſpirare me, ſi non alij,ego miror. Fuit apud me *Gurges* veſter, adoleſcens nobilis,contubernio tuo dignus; & ideò ſic mihi gratus, vt ipſe dicet aut ſcribet. Si quis talis,mitte etiam. ô ſi ego te,tu me! ſpem non pono. Nunc animo video, & amplector: ſalue. Louanij, XIII. Kal. Sext. ∞. Iↄ. XCIIII.

EPISTOLA XVII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

PERICLITARI apud te de conſtantiâ amoris poſſem, aut certè fide officij, in longo iſto ſilentio, ſi mea hæc culpa. Cuius igitur? nullius. Quem enim accuſem, niſi cum Homerico illo Polyphemo *Vtin*? Ne ænigmata diutiùs loquar, ſcripſi ad te mi Velſere, binas miſi, & neutras video accepiſſe. Quomodo igitur perierunt? iuxtà tecum ſcio, & ideo *Neminem* accuſo. De vnis tamen, propemodum ſcio: ſed quid ad rem, aut quid cauſſam meam iuuet? Hoc maximè, quòd bonâ fide me culpæ & ſilentij purgo, & nunc ecce Ortelio ſubmonente, iterum ſcribo. Quid autem? quod prius, accepiſſe me tua de *Auguſtanis rebus*, profectò mihi auguſta. Seriò hoc audi. ſi populare argumentum ſit, per ora populi voles: nunc pietas te in arctiorem gyrum & famam compegit, ſed vel ſic apud bonos doctoſque bonam. Stoïcorum noſtrorum ſcitum eſt, *Gloriam multorum iudiciis conſtare, Claritatem paucorum*: tibi & mihi iſta ſit, & malimus apud paucos boni magnique eſſe, quàm apud plures. *Οἱ πλεῖστοι κακοί, aiebat olim ſapiens, & nimis cottidie videmus. Credo idem mihi eueniet in POLYBIANA MILITIA, quam Commentario illuſtro. Res minimè pro hodiernis moribus, & multa ſubtiliùs ediſſerenda, aut longiùs arceſſenda. Labor in tenui, ſed non tenuis. FAX noſtra mox ſequetur, ſed per partes. Imbecillior valetudo non vult quæ volumus, & currentes ſiſtit. Vale mi Velſere. Louanij, III. Idus Oct. ∞. Iↄ. XCIIII.

* Plures mali.

EPISTOLA XVIII. *Lutetiam.*

CHRISTOPHORO HARLAEO S. D.

VT Harlæi nomen in epiſtolâ vidi, fateor me excitatum. Túne viri illius in Galliis, imò in Europâ clariſſimi, filius es? tu ad amicitiam meam ſic auidè & vltrò venis? Equidem accipio, & admitto te, toto animi mei, vt ſic dicam, ſinu: non ſolùm quia amor ſic meretur, quem in me promis, ſed quia morum & ingenij elegantia, quam epiſtola tua oſtendit. Age verò mi Harlæe, vtraque illa cole, mores dico & ingenium: ſed omnia

ad priſcum ritum: nec pietatem aut doctrinam aliam æſtima, quàm quæ ſit antiqua. Galliam veſtram, quæ lumina nuper habuerit, vides: exſtincta pleraque ſunt per hoc bellum, & noua accendenda, quæ in orbe noſtro, vt ſolent, luceant: hortor & opto, te inter ea eſſe. Nam quid deeſt? interna & externa omnia ad hanc ſpem adſunt, & manu te erigit & attollit ad hanc gloriam ipſe pater, iam in ſummo. Vtinam ne publica calamitas modò obſit, quæ veſtram & noſtram Galliam atterit, ſine modo, ſine fine! Quis enim exitus? Thebanum aliquod par, & commorientium pugnam video: niſi ſubita aliqua pax partes animoſque iungat. Quod equidem ſine numine fieri vix poſſe puto: ita odia factionesq́. ſunt, & obſtinati multi, perdere aut perire. Quorſum iſta? læta aliqua maluiſſem, in hoc auſpicio & conteſſeratione amicitiæ: vix poteſt, cùm Galliam cogito, amatam mihi ſemper, & amandam. Amici mihi in eâ gente, ſcio: & tu deinceps inter eos eſto, mi Harlæe, quem pro meâ parte equidem amo. Louanij, III. Idus Sept. ∞. Iↄ. XCIIII.

EPISTOLA XIX. *Muſipontem:*

FRONTONI DVCAEO *Presb. Soc. Ieſu* S. D.

ANNVS ſe circumegit, cùm litteras tuas accepi, nec tu à me reſponſum. Itáne ſoleo? ſic cultor eſſe officij? non ſoleo, mi Fronto. Sed partim peregrinatiunculæ meæ, partim occupatiunculæ, & in primis quòd nemo ſe offerret qui ferret, omiſſiorem fecerunt: quod ita nunc purgo, vt emendem. Grata mihi tua ſcriptio: in quâ non beneuolum ſolùm te præbes, ſed beneficium etiam offers. Scribis habere te Chryſoſtomi quædam ad ludos, vel quod magis puto in ludos Circenſes, non edita adhuc, aut publicè viſa: miſſurum te, ſi velim. Non recuſo, mi Fronto: —— οὐ γὰρ καλὸν ἀνήνασθαι δόσιν ἐστίν, quod ait ille. Sed tamen vt rem *nec enim* tibi dicam, non animus, non tempora nobis nunc ad ludos: mi- *munus* ſeriæ, calamitates, priuatim habent & publicè, & credo vos quo- *ſpreuiſſe decorum eſt.* que iis non expertes. Magis haueo videre (quod alterum offers) Iuliana illa poëmata (Scaligerum ſcis me dicere) quæ vir ille par antiquis ſcripſit religione antiquâ. Hanc mi Fronto amamus, paſſi & paſſuri, ſi opus ſit, pro eâ voces, calumnias, damna. Ah

vtinam

vtinam Gallia veſtrá ſit, quæ olim fuit! ſedes pietatis, ſchola humanitatis, gemma & decus orbis terræ. Mutauit & decidit, & vt iterum mutet, & in gradum ſe reponat, erítne nobis videre? Equidem voueo, & illum, qui omnia poteſt, precor. Vale mi Fronto. Louanij, Nonis Mart. ∞. Iↄ. XCIIII.

EPISTOLA XX. *Lutetiam.*

PETRO PYTHOEO I^cto S. D.

BIS ad me ſcriptum de ſtudio in me tuo, & curâ. quid ſi non ſcriptum? tamen liqueat mihi mi Pythœe, qui te etſi incognitum noui. Te inquam internum, illud quo es, diuinam tuam partem. *Neſcio quomodo inter ſe animorum lumina vident*, ait ſcriptor quiſpiam: & ego ſcio ita eſſe, & conſpirare ac conuenire etiam abſentes, quibus cognatio eſt aliqua cæleſtis. Certè conſentimus in ſtudio ad virtutem, ad ſcientiam: & iam olim hoc nos iunxit. Velut ſymmyſtæ quidam ſumus, & libamus ad has aras: tu etiam litas. Sed qua de re, tuo nomine & iuſſu, ad me ſcriptum, reſpondi Thuano communi noſtro, & apud eum videbis. De ſenſu meo dubitare non potes, quin vos amet, quin loca illa amet, ô viris magnis olim inſeſſa. Sed res magna eſt, aduocationem peto, & ſinite deliberem. Louanij, poſtrid. Kalen. Nouemb. ∞. Iↄ. XCIIII.

EPISTOLA XXI. *Lutetiam.*

IACOBO BONGARSIO S. D.

AMICA, & planè tui pectoris, ô Bongarſi, epiſtola ad me venit. Inuitas, quò nec inuitandus ſim, ſi tempora &, non dicam pax, ſed modica tranquillitas permittat. Quamdiu, & quoties, ſolem illum Europæ, regnorum regnum, animus mihi fuit videre? ſalutare & amplecti illuſtria illic lumina? Hactenus Fortuna mihi inuidit, mea non veſtra, vt autumas: & carere hoc fructu, tum voluptate, meus dolor eſt & damnum. Vel nunc facito, inquies, cùm ſic vocaris. Subitò non poteſt, multa impediunt, & nos qui vxores & familiam habemus, cùm ſedem alibi fiximus, non vt Scythæ mouemus. Priuati aliquot aſpectus, an affe-

affectus, tenent: tum & publici, quòd apud vos parùm etiam ſerenauit. Quid ſi bella & arma, vis me inuolui? quis mei porrò vſus erit, nati & facti ad alias artes? Summa eſt, delibero: nec tu, ſi iudicium non affectum ſolùm conſulis, improbabis. Pro quo quidem affectu tam puro, tam veteri (ſcio & ſemper agnoſcam) gratia tibi eſto mi Bongarſi, & paria me facere ſcito. Louanij, poſtrid. Idus Nouemb. ∞. Iↄ. XCIIII.

EPISTOLA. XXII. *Burdigalam.*

FLORIMVNDO RAEMVNDO, *Senatori Regio.*

HESTERNA veſperâ libri tui munus accepi; & legi ſtatim, quod in eius fronte tuâ manu ad me præſcripſiſti. Agnoſco affectum, video de me iudicium: illum amplector & repono; hoc verecundè amolior, & velim eſſe quem tu me facis. At ipſum etiam librum inſpexi, & Capita aliquot libaui; quę placere debent piis, & addo etiam eruditis viris, propoſito, tractatione, & ſtilo. Propoſitum vtile, tollere & expungere errores, qui in Religionis ignominiam irrepſerunt; tractatio, diſpoſitione & ordine commoda; ſtilus, contra popularem errorem, populi, benè & iudicio à te electus. Nec nos refugimus talia veſtra iam olim legere, ſatis gnari, bonam mentem in omni linguâ promere ſe & reuelare. Age mi Ræmunde, perge his atque aliis aſſertum ire piam & priſcam veritatem; perge ipſum imperatorem militiæ noſtræ, id eſt ſummum Pontificem, quem telis imò & machinis variè petunt. Nos ſumus in tuis & Eccleſiæ caſtris, ſub CRVCIS illo vexillo, quod deſcriptum & explicatum nuper à nobis, placuiſſe ſignificas, & lætor. Quídni, in cauſsâ pietatis? quæ mihi in oculis, fateor, cùm illa ſcripſi. Vale V. Cl. Louanij, VIII. Kal. Sept. ∞. Iↄ. XCIIII. Collegam tuum, iam olim mihi amicum, Petrum Brachium, velim meis verbis ſaluere.

EPISTOLA XXIII. *Pragam.*

IOH. OSLEVIO *de Leuuenhaim* S. D.

QVOD coniunctionem meam appetis, mi Oſleui, bonitate naturæ tuæ magis fieri exiſtimo, quàm merito meo. Quid

enim in nobis (ex animo loquor) eximium? Voluntas fortaſſe aliqua & cupiditas ad ſcientiam & virtutem: ſed quàm lento pede orbitam hanc preſſerim, ipſe ſentio, & quàm parum etiam promouerim in tot annorum conatu, & motione. Cùm aliis de cauſſis id fit, tum maximè valetudinis meæ vitio; quæ pondus affigit, & velut plumbum, alæ huic honeſtæ cupidinis, me extollenti. Patiēdum eſt. & hoc ſaltem litteræ & philoſophia me docuerunt, noſſe humana, ferre, imò & aſpernari. O ludum, ô theatrum, quidquid hoc viuere vocamus! & fateor tædere me ſpectaculi, nec inuitum auditurum ſignum, quo cœtus hic abeat & diſſoluatur. Interea tibi, mi Oſleui, pro affectu tuo in me gratia eſto, ſed & pro iudicio, quod honeſtiſſimum de me facis. Eſſe me talem non fateor, velle eſſe profiteor, & toto animo ac viribus hoc ago. Louanij, poſtr. Kal. Mart. ∞. IↃ. XCVI.

EPISTOLA XXIV.

IOSEPHO SCALIGERO IVLII F. S. D.

MEVM iſtum videre te (nobis, heu, negatum) ſine litteris meis nolui: vt per has interpretes te alloquerer, quoniam ore ad os non licet. An & licebit? turbæ è turbis, catenata bella, ætas & valetudo magis magisq. inclinans, ſpem minuunt aut tollunt. Hæc eadem ardorem in ſtudiis, & frigus aut ignauia mentem & ſtilum habet. POLIORCETICA breui ad te mittam non legenda tantùm, ſed cenſenda. Quæſo, facito: te iudice placebit pænè ipſum damnari. Caſauboni ad Suetonium vidi, eruditum opus. Adoleſcentem magni ingenij, & ſi viuit ac temperat, omnibus numeris perfectum. Louanij, XVII. Kalend. Iul. ∞. IↃ. XCVI.

EPISTOLA XXV.

IOANNI BVCHAERIO *Theologo* S. D.

EXHILARATVM me litteris tuis debeo fateri, etſi id verbum vix decorè his temporibus vſurpem. Tamen & exhilaratum: ita gratus mihi accidit affectus & ſenſus de me tuus, quem vtrumque in litteris promis. Vtrumque tibi à me reddi, quid

quid reddi? datum iam olim eſſe, ex vero addo. Amaui te, vt primùm vidi, & ex ſermone, vultu, geſtu * *ἀφελὲς* illud tuum & *∗ ſimplex* probum cognoui, & planè pro veteri candore & niue Gallorum. Vbi nouelli iſti ſunt, morum virtutumque degeneres, * *ποικιλομῆται, δόλων ἆτοι*, vt Homerus ſuum Vlyſſem deſcribit: per *∗ mente variâ, fraudum pleni.* quos Gallia non labi iam, ſed ruere incepit? Sed præiuerat & æſtimatio tui, concepta ex ſcriptis, quæ erudita & perpaucorum planè hominum vidi. Itaque, etiam in ſilentio mutuo, mutuum amaſſe nos, adfirmare tibi poſſum: & vt deinceps faciamus, rogare. Fructum quidem illum præſentiæ, quem ais, frui nos vellem: ſed quid ſperem? tempeſtas etiamnunc imminet, & in æſtatem minatur

Δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα. *∗ Nimbus cum ventis mixtim turbatibus ingens.*

Fœdera & coitiones has vides: quæ turbare tamen poſſunt, ſed non mergere. & ſpes ea firma mihi manet: etſi Deo hæc permitto. Heu, quanta quies, illi ſe dare, ab eo pendêre, decreta eius ſine murmure exſequi & ſubire! Cottidie me ſic aſſuefacio, nec ſapientia ſolùm eò, ſed neceſſitas impellit. Quot tela angoris aut metus excipienda ſunt, niſi clypeo hoc munimur? Ecce iamnunc triſtia, dum hæc ſcribo, de copiis noſtris, aut copiolis potiùs, ad Turnhoutum cæſis. Sed leue vulnus eſt, admonitio tantùm, vt cautiùs in poſterum agant, nec contemptu hoſtis peccent. Ego te vir eximie valere opto, & amantem me amare. Louanij, VI. Kal. Febr. ∞. IƆ. XCVII.

EPISTOLA XXVI. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

AMOREM tuum, ſed cum querelâ, in epiſtolâ Ortelij noſtri vidi: quorum vtrumque me delectauit. Ille ſuauiter, hæc cum morſu & punctiunculâ aliquâ ceſſationis meæ: quam & ego, vt rem tibi dicam, accuſo. Sed mi Velſere, quæ debeo & volo, haud vndique poſſum, in ætate hac & viribus labentibus, in occupatiunculis, quæ (vt ille ait)

—— & caput, & circa ſaliunt latus.

Adeſt & publicus quidam mæror ſiue torpor, in his perpetuis noſtris turbis; quibus vt non deiici, magnæ conſtantiæ eſt; ita

non affici, vix humanum. At nec publicè ceſſamus interea, vt vides, & pangimus aſſiduè aliquid, vtinam tam vtiliter quàm libenter. Toto animo huc nos damus, & iamnunc in manibus eſt POLITICVM aliquid, quod videbis. Nam & iſtud argumentum iterum tangimus aut diffundimus, velificantes alienis iudiciis, quibus nec decorè repugnamus. Tum ad FACEM meam redeo, quam velim ante funebres meas faces concinnatam & accenſam. Inſcriptionem à Schotto noſtro miſſam vidi, nec ſatis liquet cuius cooptationis aut collegij ſit: dignioris quidem alicuius, quoniam viri principes etiam inſerti. An ſacerdotum aut Flaminum Auguſtalium? in quod primores ciuitatis ambitioſè veniſſe & adſpiraſſe, non neſcis. In decurias tamen diſtinctos, haud alibi legi, quod Iudicum, ſed & aliorum erat. At ipſe Schottus noſter de his aliiſque coràm fortaſſe aliquando, qui viſurus te ſperat, vt ipſe pridem ad me ſcripſit. Vtinam nobis peregrinatiunculæ copia! toto corpore tibi circumfunderer mi Velſere, quod animo nunc facio, & ſeriò ac ſemel amantem tui teſtor. Vale. Louanij, III. Nonas Februar. ∞. Iↄ. XCVII.

EPISTOLA XXVII. *Bruxellam.*

MARIAE GORNACENSI S. D.

REDIISSE te Antuerpiâ, & ex animi ſententiâ rem confeciſſe, id gaudeo mea virgo & ſoror; non illud, te ad tuos tam citò redire. Tuos præſertim ſic afflictos, & (vereor equidem) affligendos, vt nubes iſta bellorum minatur, quæ impendet. Nam de pace aliquâ, mihi quidem exigua ſpes eſt; & veſtri malo fato non nimis inclinant. Sed nimirum hæc ſunt, quæ robur animi & Conſtantia vincit; hæc, in quæ Sapientia nos armat, cuius ſtudium (ô raram tuam laudem!) in hoc ſexu profiteris. Perge virgo, & viris præi, & duc ad illum collem

Deſpicere vnde queant alios, paſſimque videre
Errare, atque viam palantes quærere veri.

Habes comites in hac viâ, apud quos diuerſaris; quos benignos in te eſſe, ita mihi gratum, vt ſi in me eſſent. Salutabis à me vtrumque, & (quod polliceris) ante diſceſſum etiam ſcribes de tuis omnibus rebus; imò & ſiquid de publicis, miſcebis. Vale. Louanij, III. Non. Maijas. ∞. Iↄ. XCVII.

EPI-

EPISTOLA XXVIII.

Ios. Scaligero Ivlii F. S. D.

Abit iſte ad te, & vult commendari. Ecce breuiter & verè. Amat litteras, vt qui maximè; amat te, vt in iis maximum. Inſpice & noſce, redamabis. Louanij, VI. Idus Sextiles. ∞. Iↄ. XCVII.

EPISTOLA XXIX. *Pragam.*

Iohanni Barvitio, *Cæſari à Conſiliis & Secretis*, S. D.

Vetvs & noua mihi cauſſa ad te ſcribendi; illa, à cultu virtutum tuarum, itemque à beneficio quod à Cæſare, ſed non ſine te, accepi: iſta, à conſilio quod in vitæ genere iam recenter cepiſti. Cogitas enim matrimonium, aut potiùs iam cogitaueris, cùm hæc ad te venient: atque eam ob rem non potui quin & animo gauderem, & ſtilo tibi, cùm voce non datur, gratularer. *Feliciter*, ô Baruiti, *Feliciter*: & toto pectore hoc acclamo. Tu quoque electione tuâ & prouidentiâ feciſti, vt omnes meritò hoc ſperemus. Vidiſti animi tui oculis nympham in his longinquis locis, ſed electam formâ, moribus, virtutibus, mihi crede: & vno verbo, coniunctione tuâ dignam. Scribo fidentiùs, quia videre & noſſe mihi ipſam datum eſt: cùm Præſidi Richardoto eius auunculo & velut patri, nobis amico & patrono, non ſemel adeſſem. Enimuerò ipſi tibique gratulor: & illud apprecor, quod vterque veſtrûm tacitè aut palàm vouet, liberos è tali conſortio & ſtirpem. Sit Baruitius poſt te & ex te alius, qui patrem puer iuuenisque delectet, aut foueat; qui vir Cæſarem & Rempublicam conſilio iuuet, aut firmet. Erit, erit ſpero, & numen ſupremum apprecor: itemque concors & alterno amore matrimonium, eximium inter humana bona. Vale Ampl^me^ Domine, & Lipſium ſcire, & ideò æſtimare virtutes dotesque tuas, ſcito. Louanij, VI. Kal. Sext. ∞. Iↄ. XCVII.

EPISTOLA XXX. *Pragam.*

Lvdovico Swartzmaiero, *Cæſari à Conſiliis.*

Epistolam tuam optimi animi in me teſtem accepi, & animo hoc ipſo exoſculatum eſſe quídni fatebor? Suaue in

diſſitis iis locis me aut mea noſci: quid probari, & amari? quid à viris etiam dignitate & prudentiâ primis? Suaue eſt, iterum dico: & excitat me non in iactantiam aut vanitatem (abſit) ſed in fiduciam & conſtantiam, atque vt in iis perſeuerem, per quæ probari me iis video, quos proximi à Deo & rerum domini probant. Nam & Wolfgangum Fremonium, illuſtrem virum, ſocerum tuum, ſocium in hoc affectu vel iudicio aſſeris: quem ſucceſſiſſe in locum veteris amici mei Iacobi Curtij gaudeo, præſertim cum hoc elogio virtutum, quas publica fama ei donat. Felix Germania, felix Cæſar talibus miniſtris! & eget profectò in his ciuilibus externiſque turbis, quibus magnum illud Imperij corpus variè concutitur aut tentatur. Nam & barbarus ille hoſtis iterum aſſultat: non metuendus, ſi coniunctio animorum & virium ſit: ſi etiam nos pacati, qui velut venenum hoc diſſidiorum ſpargimus in viciniam noſtram. O miſeri Belgæ, quot non dicam annis, ſed luſtris iam, peſſimis interniſque bellis iactamur! & quorum peſſima etiam cauſſa. Sed quid huc eo? nimirum vt quibus parte aliquâ corporis dolet, etiam ignari manum illîc habent: ſic nos linguam in afflictione. Quam ad te iterum verto, & gratias pro affectu ſic aperto habeo: eumdem repono, & cultum etiam tibi ac Fremonio adiungo. Louanij, VI. Kal. Sextil. ∞. Iↄ. XCVII.

EPISTOLA XXXI. *Coloniam Traianam.*

STEPHANO PIGHIO S. D.

VIDI, mi Pighi, præloquium tuum in VI. Annalium, & id mei alloquium: in quâ re & facto tuo ſi gauiſus ſum, noli quærere: ego tibi adfirmo, nihil ſuauius pænè in hac vitâ accidiſſe. Quid ita? quiáne ambio hæc talia? quia * φιλοτιμία cor hoc obſidet? non ita eſt, fateor: nec communes aut populares laudes, ſed nec iudicia, valde moror; à Pighio tamen aliquo amari, æſtimari, laudari, id cupio (candidè dicam) æſtimo, amo. Mihi verò & hoc gratum, à tanto ſilentio & diſiunctione item diuturnâ, ſpirare tamen & viuere in te amorem: quem ſi ego pectore iſto vnquam exui, tum me vitâ exuat ipſe Deus. Itaque nunc quidem grates tibi gratias dico habeoque, pro hoc affectu & iu-

* *ambitio.*

& iudicio: & de me quid reponam? niſi me & mea tua eſſe, non iſto nouitio & aulæ more, ſed priſco illo & Saturnio, cùm diſſidium adhuc non erat cordis & linguæ. Vulgaui nuper MILITARIA & MECHANICA, quæ non vidiſſe te ſolùm vellem, ſed cenſuiſſe. Proh Deum immortalem, quàm mihi & volupe, & fructuoſum ſit, hoc tempore, Pighio meo poſſe frui, illum adire in ſcriptiunculis noſtris, & conſulere? qui, vt cum Homero dicam, ——* πάντ' ἐφύλαξε νόος πολυιδρείῃσιν. Sed optabile hoc, non ſperabile: illud magis & voueri & effici poteſt, vt ſaltem videamus inter nos ante fati nigrum diem, & ego ſenile tuum pectus caputq́ue amplectar, & tu mirere & videas incipientes item meos canos. Hoc, inquam, non deſpero: ſi Deus laxationem aliquam & quietem à bellis miſeris Belgis det. quod eum rogo, & te mi Pighi, diu viuere & vigere in hac ætate, quâ robur animi & ingenij cum miraculo prodis. Louanij, Nonis Sextilibus, ∞. IↃ. XCVII.

* *omnia obſeruauit mẽtu multâ ſcientiâ.*

Iſta ſcripſeram: ζητημάτιον eſt, quod ſubiungam. Notabilis res in hiſtoriâ, diſceſſus Pompeij ab Vrbe: & qui notarunt, videntur aberraſſe. Plutarchus, vbi de Mundenſi pugnâ: Τὴν μάχην ἐνίκησε (Καῖσαρ) τῇ τῶν Διονυσίων ἑορτῇ, καθ' ἣν λέγεται ϗ Πομπήϊος ὁ Μάγνος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξελθεῖν: *Pugnam hanc Cæſar pugnauit & vicit, ipſis Liberalibus, quo item die dicitur Pompeius Magnus ad bellum vrbe egreſſus.* Notat triſtem, & à fato, concurſum. quòd eodem die filij victi, quo pater Vrbem, & eum fortuna, reliquit. Oroſius conſentit: *Et quidem eo die bellum hoc actum eſt, quo Pompeius pater ab Vrbe bellum geſturus aufugerat.* Quando igitur hæc *Liberalia?* ſic enim rectiùs ego, quàm interpres qui Διονύσια, *Saturnalia* vertit. Mecum certè Hirtius, aut quis alius, in hac pugnâ: *Ipſis Liberalibus fuſi fugatiq́ue ſunt hoſtes.* Sed quando, inquam, Liberalia? in decimum ſextum Kal. Apriles Kalendarium marmoreum vetus confert: & ex eodem Hirtij diario, circa hoc tempus rem geſtam liquebit. At ſi hæc vera, quomodo de Pompeij fugâ verum? quam Cæſaris tota narratio, lib. III. oſtendit ab initio anni ſtatim fuiſſe? *Ipſis Kalendis Ianuarij*, inquit, *cæptum agi de prouinciis*: & mox, *ante* VII. *Idus peractum.* Ipſe deinde ſine morâ Ariminum: & Conſules ac Pompeius in fugam. Quid Cicero ad Atticum, qui harum rerum velut ephemeridem

dem conſcripſit? Vide pluſculas eius epiſtolas lib. VII. omnes euincent hanc fugam valdè maturiorem fuiſſe. Ecce vnâ ſcribit: *Vidi hominem* (Pompeium) XIIII. *Kal. Februarias, plenum formidinis*. Et vbi vidiſti? in Campaniâ, vbi ipſe tunc erat. Aliâ deinde palàm & ſignanter: *Pompeium Brundiſij conſcendiſſe naues, & reliquiſſe Italiam, quarto Kal. Martias*. Si tunc Italiam, quanto citiùs Romam? Neque Ciceroni hæc ignota aut incerta eſſe potuerunt. De die olim Liberalium ambigere incipiebam, & an non aliter ante digeſtos Faſtos Iulianos: ſed detraxit hoc palliũ ille Hirtius, qui pluribus diebus ante Mundenſem pugnam, opidum quoddam à Cæſare captum ſcribit, *vndecimo Kal. Martias*. Igitur poſt id tempus Liberalia, de quibus illi ſermo. Ego

Id eſt, Coronam. hæreo. iuuas me Pighi? quod *Latinè audis, à me cape.

EPISTOLA XXXII.

IOSEPHO SCALIGERO IVLII F. S. D.

EN tibi ADMIRANDA noſtra, mi Scaliger, heu quàm diuerſum à tuo munus! Tua verè talia ſunt, noſtra titulum habent, quo tamen apud populum fas ſit vti. Populum, inquam, quid enim negem? vobis paucis vix hæc ſunt ſcripta. Si legis, beneficium eſt; ſi cenſes, voti ſumma. Atque vt cenſeas, & meâ cauſsâ id velis, rogo. O quàm ſæpè mihi in mente inuidere iſtis, quibus coràm conſilio, iudicio, doctrinâ tuâ fas vti! & in eorum ſcriptis veſtigia notamus maioris cuiuſdam pedis. No-

ſingulares equi. bis non hoc, non proximum datum: *μονάμπυκες πῶλοι ſumus, vt ait ille, & ſoli peragimus hunc curſum. At tu ſalue tibi, aliis, atque etiam nobis. Louanij, VI. Kal. Apriles, ∞. IↃ. XCVIII.

EPISTOLA XXXIII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

SEMEL excuſaui ſilentium meum mi Velſere, & affectum affirmaui, quem ſcire debes augere in dies & calere. Amor tuus in me hoc facit, quem magis magiſque exſeris: faciunt & merita tua ac beneficia plura in rem litterariam & communem. Addo virtutem & probitatem, omnium ore laudatam. Sed omit-

omittamus iſta, quæ tamen à Lipſio, non ab amico dicuntur: vtinam tam fideliter tu miratus fueris mea ADMIRANDA! Sed Schotti noſtri affectus primùm ipſi, deinde tibi impoſuit: at mihi crede, haud multa in eo opere vobis doctioribus probanda, præter ordinem aliquem & argumentum ipſum, cui non humaniori gratum? Res tibi dicet, me in meis vera dicere, & mox videbis. Nam habebis certè inter primos, tu me feriò inter tuos. Louanij, III. Idus Feb. ∞. Iɔ. XCVIII.

EPISTOLA XXXIV. *Lutetiam.*

HADR. TVRNEBO HADR. F. S. D.

EXCITOR haud inuitus, ad tibi ſcribendum, ab illo, qui iuuari ſe commendatione meâ apud te cenſet. Quid animi tui in me ſit, firmiter neſcio: quid mei in te, ſcio, optimi, & qualem (vt verbo dicam) in parentem tuum, illud Galliæ decus, habui ſemper. Viuit amor in mortuum, & virtutes eius conciliauerant: viuit in te viuum, & amor tuus in epiſtolâ olim expreſſus conciliauerat, vides quàm acrem? etiamnunc calet. Etſi tempora hæc infauſta triplici Galliæ, commercia illa ſermonis, ſed & aſpectus (nam & videre ac videri ſtatueram) abſtulerunt: ſed animos diuellere non vis, non hoſtilitas poteſt, fidei illo adamante colligatos. Hæc duo dicta volui: illum fauore tuo dignum eſſe, quem ex teſtimonio meo noſces; me amore mutuo, quem conſtanter ſic ſeruo. Louanij, poſtrid. Kal Apr. ∞. Iɔ. XCVIII.

EPISTOLA XXXV. *Lutetiam.*

IACOBO AVG. THVANO, *Præſidi*, S. D.

VIR nobiliſſime, iamdiu factum, cùm ad te nihil dedi: quid cauſſæ? quam non dicens dixerim, diſiunctio hęc & diſſidium publicum, per quod priuati noſtri ſermones malignitate aliquâ interpretantium parum tuti. At nunc & pacis benignior ſpes affulſit, & res (ſpero & opto) breui erit. enimuerò iungi & coïre hos reges, vt meum iudicium eſt, ſit ex regnorum, & ipſorum item, vſu. Sed publica valeant. ſi tu, gaudeo, magis, ſi me amas. Quod ſi facis, hunc quoque commendatum tibi cenſe, qui amari apud nos, ſpero & apud vos, præbuit ſe dignum. Louanij, poſtr. Nonas Aprileis. ∞. Iɔ. XCVIII.

EPISTOLA XXXVI.

BLASIO HVETERO, *Princip. N.N. à Secretis.*

EGO verò vt litteras tuas accepi, paraui me ad parendum. An aliter poſſem in voluntate, id eſt præcepto, Principum? Itaque inſpexi, collegi, deſcripſi: & hîc habes. Tabulam aliquam depingi ſignificas, in quâ *Leopoldus* Dux Auſtriæ argumentum ſit, & inſigne eius factum in Ptolemaïde nobis aſſerendâ. Vis vt locum, rem, & quidquid circumſtat, aperiam ac ſtilo delineem: vt penicillo deinde poſſit Principalis ille pictor. Vide igitur, lege, explica: & à te, ſiquid opus, adde. *Ptolemaïs* Syriæ opidum, olim nobile, eâ eius parte quæ *Phœnice* eſt dicta. Nomen à conditore Ptolomæo, Ægypti rege habuit: etſi aliud etiam *Aconis*, vel poſtea *Acæ*, item, vt volunt, à priore conditore. Hodie in ruinis quęritur: ſed errant qui cum *Ioppe* confundunt, inter eos Nicetas Choniates. Mare adiacet in promuntorio, quod Occidentem adſpicit; à tergo & Oriente eſt terra Galilæa; ad Auſtrum torrentem *Chiſon*, & vltra eum montem Carmelum habet, qui diſtat ferè quattuor leucarum interuallo; à Septemtrione, nobilis illa Tyrus adiacet, item ad mare. Opidum olim triangulâ ferè formâ, cuius duę partes mari alluerentur, tertia terram tangeret, fertilem, felicem, hortis vineiſque diſtinctam. Duas leucas in diametro habuiſſe, alibi amplius, auctor mihi *Bernardus Breidenbachius*, qui proauorum æuo luſtrauit. En, locum habes: de re & facto, ſic fuit. Ea vrbs cum reliquâ ferè Syriâ, Chriſtianis acceſſerat, felici & æternùm glorioſâ illâ expeditione, cui præfuit Godefridus Bullionæus. Retenta eſt *nonaginta* paullo minus annos: cum diſſidio & æmulatione, in ſe magis noſtri, quàm in hoſtem verſi, & hanc & ſtatim ipſa Hieroſolyma amiſerunt. Is fuit annus ∞. C. LXXXVII. Auctor cladis Saladinus, Sarracenorum Princeps, acer animi & militiæ: & facta ſine obnoxio affectu ſi videas, cum quouis magnorum Imperatorum comparandus. Sed pulſi igitur noſtri vrbe ſacrâ, cumque iis infelix rex *Guido*, Tyrum diuerterunt: quæ ſola prouinciarum vrbiumque reliqua, & portu ac ſitu opportuna, ſpem recuperandi fouebat. Nam Tripolis infido, vt fertur, Dynaſtâ, iamtunc nutabat, & ad victores incli-

inclinabat. Itaque Tyrum coactæ & collectæ reliquiæ, & creſcebat quotidie manus: cùm triſtia & inopinata hæc euenta ex Europâ, pietate & indignitate, nobiles quoſque animos excitarent. Eminuit inter eos *Guilielmi* regis Siculi opera, qui ſtatim XL. naues viris, armis, commeatu inſtructas, ad mare tenendum & Tyrum, miſit. Venit eòdem *Conradus* Marchio Monſferratenſis, propriâ etiam pietate motus, quia pater eius *Bonifacius*, captus apud hoſtes tenebatur. Affluxere & alij è Galliâ, è Belgicâ: atque inter eos *Iacobus Auenienſis*, Brabantiæ Ducis Mariſcallus, toto hoc bello clarâ operâ & virtute. Sed & Veneti ac Piſani adfuêre: iamque viſæ vires ad inuadendum, & placuit *Guidoni regi* (is Hieroſolyma tenuerat, & nunc titulũ) Templariis, aliiſque locorum peritis, *Ptolemaïda* ante omnia cripere hoſti. Obſeſſa igitur eſt: & Piſani ac Veneti à mari curabant, à terrâ alij: qui duplici vallo ac foſsâ ſe munierunt, duabus portis relictis ad excurrendum. Hanc curam & cautionem dabat hoſtis Saladinus, qui aduenerat, & totam Orientis barbariam in nos trahebat. Caſtra habebat in vicino monte, & grauiter noſtros premebat: quibus omnis commeatuum ſpes in ſolo mari erat. Aduenêre per hos dies & Teutonici, interq́.eos *Leopoldus* Dux Auſtriæ, cum pluribus Epiſcopis ac nobilibus: inter quos & *Lantgrauium* (ſine aliâ additione) Annales quidam ponunt. *Henricus* item Comes Campaniæ; & è toto Chriſtiano orbe: adeò vt iam ſupra centum millia in piorum excercitu eſſent. Trahebatur tamen obſidio, quia & validum in vrbe præſidium; & prouiſi commeatus; & hoſtis, captato vento, mari inferebat. Nec naues noſtræ vetare poterant. Machinæ ſtructæ, & turres erectæ (pro more eius æui) ad inuadendum: ſed ignis in eas immiſſus deleuerat; & hoſtis Saladinus, quoties noſtri inuadere conarentur, ſigno per fumum à ſuis dato, aderat, & à tergo viciſſim inuadebat. Tracta igitur in biennium obſidio. cùm ecce & duo reges adueniunt, *Philippus* Gallorum, & Anglorum *Richardus*. Ille prior circa menſem Iunium: iſte in curſu tempeſtate Cyprum tenuit, & Græcis obiter eripuit. ac cùm Ptolemaïda iam veniret, nauim grandem onuſtam milite & commeatibus, alioque apparatu, quæ ad hoſtilem vrbem ibat, oppugnauit: & fortiter reſiſtentem, miſſis occultè vrinatoribus perforauit, & in

oculis hoſtium depreſſit. Merſi in eâ M. CCC. viui à noſtris ſeruati ad CC. Circa medium Iunij rex ille appulit: quem magnis lætitiæ ſignis, ſonitu tympanorum ac tubarum noſtri exceperunt, datâ ei firmiſſimâ caſtrorum parte, in quâ caſtellum inſtar arcis emunitum erat. In tertium annum iam obſidio traxerat: placuit totis viribus aggredi. tormenta machinæque admotæ, & præſertim *Petrariæ*, quæ magnis lapidibus iactis & muros turreſque frangerent, & domos ſupernè diruerent, & nihil vſquam tuti in vrbe paterentur. Feſſi malis tandem opidani, aut vi expugnantur (vt quidam tradunt) aut vt plures, vrbem conditionibus dedunt: ſalutem pacti, ſi XV. M. captiuorum Saladinus redderet, itemque Salutarem crucem in prœlio amiſſam, & pecuniæ magnam vim. Negant pacta ſeruata: eoque Præſidiarios omnes ad duo millia & ſexcentos interfectos. Is finis obſidioni fuit: & recepta vrbs quinto Idus Iulij, ∞. C. XCI. anno, poſtquam à Saladino capta fuerat, quarto. Quis ordo in caſtris, apud *Matthæum Parys* Anglicanum ſcriptorem diſtinctè ſcriptum: ſed neſcio an ſatis verè, & nomina deprauat aut confundit: tu, ſi videtur, vide. Atque hæc ita in obſidione communiter geſta: de noſtro nunc *Leopoldo*, quid didicerim, habe. Eximiam aliquam eius operam fuiſſe, auctores mei ſignificant: qui & turrim cum Germanis ſuis cepiſſe produnt, atque illic militaria ſua vexilla defixiſſe. Diſplicuit id ingreſſo regi Richardo, qui ſuum vnius decus captæ vrbis voluit: ideoque & vexilla ea ignominiosè detrahi iuſſit, & in terram abiecta calcari. Non impunè. cùm poſteà per Germaniam rediens, in famulari habitu, agnitus captuſque à Leopoldo, nec niſi grandi pecuniâ datâ promiſſaque dimiſſus eſt. Hæc ita conſenſu ferè prodita. illud ſingulare eſt, quod Caſpinianus ex Auentino, & Epiſcopo aliquo, cuius ſcripta nondum vulgata, prodidit: *Leopoldum illum muros Aconis ſuperaſſe, albo paludamento indutum. quod totum hoſtili mox ſanguine tinctum apparuit, eâ parte demptâ, quæ baltheo tegebatur. Inde factum*, inquit, *vt area rubicans, cum faſciâ ſiue ſegmento albo mediam dirimente, inſigne deinceps Auſtriis eſſet: idq. permiſſu vel indultu Henrici* VI. *tum Imperatoris.* Nobile factum, fateor, & fauemus: vix Lazius, qui cauſſam inſignium aliò rettulit, & ait, *Auſtraſiæ, ſiue Lotharici regni iam olim hæc fuiſſe: quo labēte, Auſtriæ Duces, qui ab iis orti, retinuiſſe,*

nuiſſe, ſicut & Comites Louanienſes. Vera ſunt,& Lotharia & Louanium etiam hodie inſignia hæc prætendunr. Eſt & tertia ſententia, qui fertilem & alibi rubentem terram Auſtriam ſignificari iis volunt, eamque Danubio medio albicante ſectam. In caligine ferè iſtæ origines. ego non abſurdè cenſeam, auctorem primum, colore eo duplici belli & pacis, ſignificatum voluiſſe, BELLO ET PACE ſe præſtare. Vtcumque iſta ſe habent, de *Leopoldo* non ambiges quin huic bello, & * hoc tempore, inrerfuerit: quem alij *Auſtriæ*, alij *Orientalem Ducem* appellant: & malè Gulielmus Neubrigenſis, *Humboldum* indigetauit. Fuit ſecundus Auſtriæ Dux (anteà *Marchiones* erant) nominis tamen eius ſextus: qui in Genealogicis quibuſdã ſcriptoribus hodie perperàm editur *Ludouicus*. Obiit lapſu equi, non diu à reditu, anno ∞. C. XCIII. Fuit & alia expeditio ſub id tempus, anno ∞. C. XCV. cui cum Germaniæ proceribus *Fridericus* Dux Orientalis interfuit, filius iam defuncti Leopoldi: atque ipſe in bello eo periir, fratre *Leopoldo* VII. ſucceſſore. Quem ipſum tradunt, loca ſacra anno ∞. CC. XVII. cum Andreâ rege Hungariæ iuiſſe, & in Damiatâ (Mendeſium antiquorum putatur) capiendâ ſtrenuam operam nauaſſe. Hæc addere libuit, confuſioni vitandæ: tum & gloriæ Auſtriorum, qui ſic ordine ſeſe pietati & bello ſacro impenderunt. Parui, Vir Nob. & Mag^ce^, mandaro Principis, pro meâ copiâ: parebo ſemper, quamdiu vita erit. Louanij, XV. Kal. Maijas, ∞. IↃ. XCVIII.

* *Idem etiã anteà, anno* ∞. C. LXXXII. *vt Annal. Auſtr. tradunt.*

EPISTOLA XXXVII. *Vratiſlauiam.*

IACOBO MONAVIO.

EPISTOLA tua, quæ tota de Redingero erat, effecit vt ipſe ad eum ſcriberem, & maximè ob ſchedulam eius incluſam: quæ ſanè affectum ſpirat, & animi quoq. egregium cultum. Amo corde vos tales: & vnum dolet, non vicinos magis eſſe. Ortelius noſter (quod haud libens nuncio) lento morbo diſtinetur, & vereor vt fatali. Nam medici aquam intercutem autumant eſſe. Me quoque valdè abiecit morbus, qui initio Aprilis inuaſit, & totum menſem habuit: neque nunc vires recepi ſeriò, & neſcio quid etiam vereor à tabe. vereor? reſcribo hoc verbum,

ſuſpicor volui dicere: nec ſanè in metu ſum eorum, quæ ex decreto Deus immittit. Sequor benignum illum parentem, & quídni cùm propiùs ad ſe vocat? Tu vale mi Monaui,& plura à firmiore expecta:quod idem apud Redingerum excuſa. Louanij, xv. Kal.Iun. ∞. Iↄ. XCVIII.

EPISTOLA XXXVIII. *Vratiſlauiam.*

NICOLAO REDINGERO.

De me ſcripſiſti ad Monauium noſtrum, ego ad me interpretatus ſum,& vides me reſpondere. Quid reſpondere? amore primùm tam inſignito amori tuo;deinde & verbis, quæ internum illum exprimant, & in parte tibi ſiſtant. Totum, vix poteſt. Nam duplex mihi in te amor eſt, alter vetus & à fratre tuo, olim meo, Thomâ Redingero, quaſi hereditate in te deriuatus: quem cùm & coluerim ſeriò & amauerim, certè etiam te debeo non ſanguine ſolùm, ſed magnitudine animi & honeſtiſſimarum rerum artiumq. ſtudio, verè & germanè fratrem. Sed hic nouus,qui ipſum te cauſſam habet, non nego, præponderat. cùm ſciam ea in te eſſe,quę bonos omnes elegantesque alliciant, detineant,vinciant; & vno verbo, ament te etiamſi non amentur. Quid igitur me oportet,quem vltrò tu aduocas?verecundè fateor,ſed hoc magis attrahis: vt vanos iſtos amantes

——proditor intimo
Gratus puellæ riſus ab angulo.

Extra iocum,& ex ipſo pectore, carum mihi eſt haberi inter tuos caros: atque ego ſi clauſum anteà affectum meum habui, viâ factâ,magis nunc aperiam,& vt ignis per obſtantia eluctatus, clariore flammâ emicabit. Hæc ſit prima ſcriptio, & quaſi conteſſeratio amicitiæ: ſi reſtipularis & inuicem dextram porrigis, commeabunt ſæpiùs litterarum hæc alloquia, & ſæpiſſimè cogitatio,ac mente,quem in mente habeo,videbo, adſiſtam, tangam.Vale vir Nob.& Cl. Louanij,xv.Kal.Iun. ∞. Iↄ. XCVIII.

EPI-

EPISTOLA XXXIX. *Auguſtam.*

M. VELSERO S. D.

INVALETVDO me tenet iam decem dierum,& ea grauior, vt vetet ſcribere aut ſerium aliud vſurpare. Tribus verbis tamen ſalutandum te cenſui mi Velſere, hunc librum mittendum, neſcio an vltimum meorum operum, niſi Deus alias vires breui donet. Vale,& ama, & reminiſcere. Louanij, Idibus April. ∞. IↃ. XCVIII.

EPISTOLA XL. *Lutetiam.*

PAVLO MORAEO S. D.

AMICAE & perhoneſtæ tuæ litteræ, quas tamen à priore illâ parte amplector modò & admitto. De amore inquam, & gratiam habeo,& eumdem refero: at de iudicio ſic honeſto, ignoſce,ſi illi non ſubſigno. Principes litterarum, quo me titulo is affectum, in Galliâ veſtrâ nuper fuerunt:an & nunc nō ſunt? certè breui (ita auguror)erunt.Ingenia veſtra excitata id ſuadent, pax iſta & tranquillitas conſuadet,quâ Dei dono affecti eſtis,illâ Muſarum & meliorum artium altrice,ſiue matre: Ea nos quoque adſpexit, ſed in parte, & lumine, vt ſic dicam,altero: at altrinſecus Mauors ille manet, & ciuile claſſicum etiamnũc inflat. Heu mei Belgæ, quàm mala ſidera nunc vobis lucent! Sed Deus hæc quaſſa componere poteſt,cùm viſum,&. vt poëta ait,*—benignâ Reducere in ſedem vice.* Quod cum animo rogo: te autem mi Moræe etiam ſtilo, vti me,& meâ cauſsâ Barclayum ames: qui & meret,& merebitur, ſi ingenium viri noui. Louanij,poſtrid. Kal.Sextil. ∞. IↃ. XCVIII.

EPISTOLA XLI. *Lutetiam.*

ISAACO CASAVBONO S. D.

NIMIS mihi grata iſtæc ſcriptio tua,ſic ex interuallo. Mihi quidem. nam quod ſcripſiſſe te & dediſſe dicis: ſcito ſeriò & *ἀδόλως, nihil me tuum vidiſſe à diſceſſu meo è Batauis, id eſt, ab

* *ſine fraude.*

ab ipſis octo annis. Atqui publicè tua vidi, & Deum teſtor, amaui. Quid opus blandiri? vero animi ſenſu,

*Ἤ σέ γε μῦσ' ἐδίδαξε διὸς παῖς, ἢ σέ γ' ἀπόλλων.

*Vel te Muſa Iouis proles docuit, vel Apollo.

Mi Caſaubone, perge te & æuum illuſtrare, & fugitiuas iam penè è Galliâ Muſas (certè per bellum iacentes & timidas) ſiſtere & excitare. An autem nō Lutetia te habebit, illud Orbis theatrum? ſic vouebam, & iam ſperabam ex tuo illuc aduentu: at tu in fine addis, Volcas tuos Arecomicos iterum abire. Scribe, te quæſo, quid eius rei ſit. etſi ego arbitror abiſſe rediturum, & ad res modò tuas componendas. De Lectio, iamdiu amo illum virum: ſed ſilentium quid nobis impoſuerit, non te aut illum fugit. Si ſcribis, corde à me ſaluta. Quod autem de teſtimonio addis, apud magnos illos viros tibi à me dato: ita eſt, & alibi etiam dedi. Quî aliter poſſem? inimicus mihi eſto, facerem. Nam verum amare didici, & tales quoq. viros amare: tu mihi idem facito, & diu ſalue. Louanij, XIIII. Kal. Nouemb. XCVIII.

EPISTOLA XLII. *Lutetiam.*

NICOLAO BRVLLARIO, SILERIO, *Præſidi.*

FILIVS tuus ad te redit, & id mandato tuo. Ideò libenter cum dimittimus; etſi nec libenter, ſi ipſum & conſuetudinem eius ſpectemus. Vero enim fidoq. teſtimonio dicam, mores, modeſtia, indoles eius nos ceperunt: & votum ſit, tales è iuuentute Athenæum hoc frequentare. Sed quoniam & tibi aliter viſum eſt, & occaſio tam bella ſeſe offert Italiæ videndæ; deſiderium noſtrum imperio tuo cedit, & in animo iſto approbamus etiam conſilium, quod in eo reuocando cepiſti. Adhæreat tibi in itinere, ſub tam magno magiſtro diſcat, & te aſpectu ac ſermone item delectet. Nos nihilominus & abſentem illum, ſi non oculis, animo geſtabimus, & te Ampliſſime & Nob^me Domine, merito virtutum tuarum, colemus. Louanij, poſtr. Kal. Nouemb. ∞. IƆ. XCVIII.

EPISTOLA XLIII. *Lutetiam.*

RENATO PINCAEO, *Senatori Regio.*

MAGNA tua, & verè dicam, inopinata mihi benignitas, qui ex communi quadam non commendatione, ſed teſtimonio

ſtimonio meo, adoleſcentem noſtratem non produxiſti, fauiſti, iuuiſti; ſed ipſe in domum tuam recepiſti, & diſciplinæ liberorum tuorum atque inſtitutioni præfeciſti. Quid dicam? iudicio meo hoc datum? obligor. Voluntati? magis: & iure tibi omnia cupiam faciamque, qui meâ gratiâ ſic exhibes te pronum & benignum. O Briſſoni noſter vbi es? tu ille conciliator & proxeneta huius amicitiæ, quæ in bonis fidiſque pectoribus radices egit & fructificauit. Viuere te optem,& deceat: Deus noluit; amicitiam in nobis viuere, hoc opto mi Pitrcæe, atque adeò æternam eſſe. Quídni ſperem? nam amicitia quæ deſinere poteſt, vera numquã fuit. Louanij, poſtrid. Idus Decemb. ∞.IƆ.XCVIII.

EPISTOLA XLIIII. *Rigam.*

DAVIDI HILCHENO, *Regi Poloniæ à Secretis.*

EPISTOLAM tuam poſui, & manus meas quid ſi dicam ab eâ caluiſſe? certè quidem animum: ita amanter, imò ardenter ſcripta,me quoque talem fecit. Sicut facem ad accendendum fruſtrà admoueas,quæ ipſa non accenſa:ſic in amore conciliando euenire ſenſi,& fruſtrà eum poſcit,qui non adfert. At tu,vt dixi,largiter: & quod mirer, ab vltimo & frigido illo axe. Ergo Cupido etiam ea loca inhabitat? nam Venus profectò, quæ vnà cum Gratiis, epiſtolam tuam inſedit. Euge mi Hilchene! ſemina illa diuina vbique,vt video,ſparſa:& meliores mentes,etiam non meliore cælo,Deus diſpoſuit. De tuâ fateri debeo, quæ virtutem, doctrinam, & omnem honeſti amorem ac ſtudium exſpirat. Præter epiſtolam,etiam ſcripta tua adiuncta mihi dicunt: ſcripta, quibus aſtipulari debeo elegantiæ & doctrinæ. Quæ vtinam tu tam verè in me,quàm benignê extollas!Sed vereor, vt quemadmodum Mucius ille Scæuola ſcribam pro rege habuit,& appetiit,quòd eſſet ornatu regio: ſic tu me inter ſeriò doctos,argumento ſcriptionis & librorum. Qui ſi boni, benè eſt: & opto eſſe, & per me errorem hunc tibi non tollam. Si enim amari à te cupio, vt cupio; cur hanc imminuam eius affectus cauſam? Tu ſerua,& in eo tamen non erra. me vęræ atque vtilis ſcientiæ percupidum eſſe; quæ iudicia mihi & decreta formet,quæ vitam & mores ad hanc & aliam quietem componat.

Certè ego ille ſum,

Quem non ambigui faſces,non mobile vulgus,
Non leges,non caſtra tenent:

placida illa virtus & vita capiunt, atque huc omnem ingenij aciem intendo,omnes animi neruos contendo.

*Multa agere, tuta neutiquam vita eſt via.

*Τὰ πολλὰ πράσσειν, οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βίῳ:

imò nec multa inquirere,aut meditari. Vt nihil proſit clauis aurea,quæ non aperiat: ſic ſplendida illa doctrinarum,quæ ad hæc ſacraria non ducant. Ecce,breuiter & candidè deſcripſi tibi me: nec in æſtimatione mei volo te falli. Hipparche olim, virgo nobilis, cùm Cratetem Cynicum,id eſt mendicum, ipſa vltrò ambiret,& nuptias eius vellet: ille in medio plurium,coram virgine ſe reuelauit,& gibbum in dorſo,& ſiquid aliud vitij oſtendit; tum & baculum,& peram,& ſuas illas opes: Hæc mea ſunt virgo, inquit,hic ego: placeo & placent iſta? ducam. Simile ego,mi Bilchene. amorem meum vis,& eo iungi mecum? ecce iungor, ſed talis,qualem dixi. Si placeo, age Vir nobilis & magnifice, iungamur æternùm: & hoc audiat ille Æternus. Louanij, III. Kal. Ianuar. anni ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA XLV. *Leopolim.*

DEMETRIO SOLIKOVIO, *Archiepiſcopo Leopolitano.*

DAVID Hilchenus, vir ingenio & ſtirpe nobilis, ſeriò mihi ſcripſit de inclinato tuo in me animo, & quem in ſermone ſæpè aperis,effuſo in meas laudes. Deo,tibi,gratias agam, an vtrique? Deo, qui immiſit; tibi,qui admiſiſti hunc affectum: ô gratum, ô ſuauem, ſed cum morſu aliquo pudoris mei, quia conſcius mihi ſum non eſſe præconiis, aut præconibus tantis dignum. Tamen vt vel imæ ſortis homines, ſibi & aliis creſcunt ab alloquio aliquo & comitate Regum: ſic nobis fit, cùm vos admouetis propiùs, & eſſe aliquid videmur,ab æſtimatione veſtrâ. Enimuerò & nomen & fama tui ad nos quoque venerat: quem velut Neſtorem quemdam iure magnus ille tractus veneratur, conſiliis,legationibus, actionibus clarum,pro ſalute aut dignitate publicâ ſuſceptis. Atque hoc eſt verè philoſophum, imò ſapientem eſſe: exercere & oſtendere in ſole atque opere, quę aliis in vmbrâ & otio diſſeruntur.

Ego odi homines ignauâ operâ, philoſophâ ſententiâ: aiebat ille : ego ſi non odi iſtos (neque enim omnibus eæ vires animi, aut corporis etiam, ſunt:) tamen miror certè alteros, qui in res medias eunt, & Stoïcorum decreto veteri, viuunt moriunturque in actu. Nobis non iſta ſors. & in otio Deus conſtituit: nec tamen ignauo, & voce aut ſcriptis ſaltem aliquid iuuamus & conferimus in magnam hanc parentem. Sicut nauis, quæ è litore ſpectantibus ſtare videtur, celerrimo curſu ſæpè labitur : ſic eſt aliquod etiam actuoſum otium, cui nos conſecrati ſumus. At tu, Vir Ill^me^ & Reu^me^, *ἄλλην σπάρτην ἔλαχες, ταύτην κόσμει, mane in *aliâ Spartam nactus es, hanc orna.* hac glorioſâ functione : vtinam & in mei amore. quem ſi anteà famæ tantùm, nunc homini tribue, & petenti, & amanti, & colenti. Louanij, III. Kal. Ianuar. ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA XLVI. *Lutetiam.*

SEBASTIANO ROLLIARDO I^to^ S. D.

SCRIPSI nuper, & miſi per legatum regis veſtri Boderium, inſignem & æſtimatum mihi virum: ſpero iam accepiſſe. In occaſione tamen tria etiam hæc verba libuit, vt ſcires officio me functum; quod amori tuó debebam. Amori? imò & ingenio, atque animi dotibus, quas *Agrocharis* tua *ἀφθόνως præfert. O verſionem feliciter *ἐκπεπονημένην! Gratulor Galliæ veſtræ, cùm hæc **vbertim* **elaboratã.* & talia video, cui poſt deiectas tempeſtate grandes aliquot arbores, iſtæ nouellæ ſuccreſcunt, æquaturæ illarum cacumen. Quídni ſperemus in beatâ iſtâ Pace, quæ ingenia fouebit & rigabit? At nobis bella, infelici fato patriæ, cui nec reſpirare quidem vel per inducias breues licet. Si hoc eſſet, vide quàm me ceperit Agrocharis, iam ruſticus fortaſſe eſſem, & Iſcanum prædiolum me haberet.

*Ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ. **At non Iupiter omnia patrat, quæ meditamur.*

Opto vt tibi tua, & ſalue ex animo mi Rolliarde. Louanij, poſtr. Kal. anni noui, ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA XLVII. *Lutetiam.*

RVMOLDO MORTIERIO S. D.

GRATA mihi hæc ſcriptio mi Mortieri, & animi ſignificatio propenſi in me, & quod maximè amo, in litteras &

virtutem. Quæſo te per Deum, vtraque hæc iunge, in eâ vrbe in quâ virtutum & vitiorum exempla non deſunt. Scribis eſſe quoſdam, qui cauillantur aut mordeant: quæſo tranſi, nec attende. Ætati tuæ hac in parte noli indulgere: nos qui diutiùs paullo viximus, & vſu callemus magis, ſcimus hunc omnis æui morem an morbum, æmulari aut & calumniari. Immunis ego ſim?

*Ἀνθρώπων δ' ἄμεμπτος ἐπὶ χθονὶ γίνεται οὐδείς.

*Nemo hominum in terrâ, qui non reprehendere faſſit. Homer.

Et profectò meremur interdum, & lapſi corrigi poſſumus, quod bona mens erigi interpretatur. Sed de te, ſcito fauere me ingenio & ſtudiis, teipſum amare: & hoc fore, quamdiu talis eris. Louanij, VIII. Kal. anni noui. ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA XLVIII.

Pragam.

IOANNI AB HOLLANT S. D.

DVPLICI nomine grata mihi tua ſcriptio, & quòd ſaluum te ad tuos veniſſe nunciaret; & quòd affectum & memoriam noſtri fidam præferret. Gaudeo vtrumque eſſe, & voueo ita manere. Me quidem & morum atque ingenij tui elegantia cepit, cùm hîc eſſes, id fateor: & qui coràm auditor aut diſcipulus, nûc abſens amicus eris, & libens ſacrum hoc nomen tibi donem. Oro autem te & hortor (ſi opus eſt) excolere optimam indolem, & naturæ, vt ſic dicam, agrum; quem Deus feracem optimarum artium ac rerum dedit, ſi induſtriæ aratro ſcindis, & ſemina ſcientiarum iniicis, vt cœpiſti. Vt cœpiſti, inquam, & iam adeò in eo es vt metere incipias, & colligere laboris tui fructus. Qui tamen vt benè matureſcant, & quaſi concoquantur; mihi haud diſpliceat ſolem Italiæ adhiberi, & loca illa atque homines te luſtrare, olim & nunc quoque laudata, & prudentiæ præſertim ac iudicij notis commendata. Video te ſponte hoc agere, ſed deliberare quò potiſſimùm te conferas, Senas an Bononiam, & vis iudicij etiam mei calculum addi. Ecce habe. ſi linguæ tantùm aut iucundæ amœnæque habitationis res ſit, Senæ placeant, locorum & hominum ingenio amabiles, & apta ſedes ad tranquillam vitam. Sed cùm diſcere etiam tibi propoſitum, & à vario aſpectu atque auditu te formare: ſuadeam ſanè Bononiam primò eligi (in quam affectus meus nec nunc quidem claudit:) Bo-

noniam

noniam dico, non ſtudiis ſolùm ac ſtudioſis aptam aut frequentem, ſed & nobilitate atq. inſignibus viris infeſſam. vbi ſit quod vndique iuuet diſcere, artes, mores, linguam. At eâ familiariùs iam paullò notâ, tum pedem proferre adſuadeam, & Romam petere, illâ olim & nunc (etſi in aliâ potentiâ) verticem & culmen rerum. Ibi, quidquid laudabile in orbe pænè eſt, videre tibi fas in compendio: variarum gentium Legatos aut proceres, variarum item artium candidatos aut myſtas. Sed falli te nolo, vbi magnæ virtutes, magna item vitia aut crebra; & curæ iudiciją. tui erit, bona excerpere, alia ſpernere ac vitare. Sicut Vlyſſes ille blandientes, ſed inſidiantes ſcopulos, ſurdâ aure prçteruexit, oculos tantùm habuit apertos: ſic multa tibi illîc (atque adeò in reliquâ Italiâ) obiter videnda tantùm ſunt, non in aures, minùs in animum admittenda. Iter etiam omne tuum & emanſio breuis ſit. biennium ſi impendis, ſatis eſt: ac longior mora oblectare magis poteſt, quàm formare. Habes meum ſenſum: tu abi & redi felix, in vſum tuum ac tuorum. Louanij, III. Nonas Ianuar. ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA XLIX. *Lutetiam.*

IACOBO AVGVSTO THVANO, *Præſidi*, S. D.

RECREASTI me ſcriptione amicâ, & veteris tui affectus. Neque vltrà de perſeuerantiâ rogo, ab hoc tot annorum experimento ſecurus iam eius, & certus. Illud rogo, vt mutuum à me fieri cenſeas, bonâ & veteri illâ Gallicanâ fide. Scripta tua vidi, quæ pleraque ſparſim anteà, nunc decorè corporata & iuncta. *Parabates* egregius, & multis locis vel ad priſcum cothurnum. Carmen à fine, me quidem iudice, poterat omitti: nec tu negaueris, natum tibi in calore. Vides quàm liberè? ergo amicè. *Notas Merceri* noſtri ad Tacitum vidi, animo & voce (nam alij aderant) laudaui. Ita me Deus, acutæ ſunt, eruditionem rarum & candorem habent. Cãdorem, qui ſi abeſt ab iſtis ſcriptis, nebulæ & liuor habent, nec illuſtrabit ea diuturnior lux famæ. Ergo Mercerum amo, & Galliæ veſtræ cum magno illo Caſaubono Merceros opto. Sed quis Sauellus ille? nunquam videre mihi eum fuit, & beneficium capiam, ſi quis mittat, aut (niſi lon-

gus ſit) tranſſcribat. Dico tranſſcribi faciat, vel meo impendio, & ſumptu. Nam Commentarios Taciti auxi & reformaui, atque edere paro: quibus certum hæc Merceriana addere tota, & ſine deductione. De Baudio, quæſo te ama: quod ſeriò ego facio, ſed in re illâ aqua nobis hæret. Funem ego tetenderam, * ἀλλ' ὐκ ἐπέσπασεν. Vale Vir Cl^me^. Louanij, VI. Kalend. Mart. ∞. IↃ. XCIX.

*non attraxit.

EPISTOLA L. *Lutetiam.*

CLAVDIO BOVCAVLTIO S. D.

LITTERAS tuas ſeriùs accepi, non tuâ, ſed ferentium, credo, culpâ: tamen accepi, & calidum tuum affectum in me (ita loquendum eſt) vidi. Amo hercules eum, & iam Louanij ſcintillas ieceras: ſed liberiùs, vt fit, aperuiſti abſens, & per litteras, quæ veteri verbo non erubeſcunt. Etſi quid apud me verecundere, aut rubeas? qui vltrò aduocare eiuſmodi meliores mentes ſoleo, & mihi applicare. Quod nunc in te facio, mi Claudi; & cœpta beniuolentia non claudet, ſi tu eam duplici illo pede fulcies, Probitatis & Doctrinæ. quam vtramque in te vidi, & hanc alteram magis magiſque cum ætate (ita ominor & voueo) augendam. Sanè ingenium tibi adeſt, induſtria non deeſt: quod vel ex ſcriptione video, quam varia lectio aut obſeruatio colorauit iam, & tinxit. At tu magis magiſque immergere in liquido illo Muſarum fonte, Lutetiam dico: quæ ingenia magna fouit, aluit, tenuit aut emiſit. Vale mi Claudi. Louanij, VI. Kalend. Mart. ∞. IↃ. XCIX.

EPISTOLA LI. *Lutetiam.*

DOMINICO BAVDIO S. D.

PAVCA herè ſcribebã, illâ meâ fuligine & * μελαγχολίᾳ πεπεδημένος: quam diſcuſſi leuiter, & ſtatim animus manũ tibi iuſſit operari. De re tuâ primùm, id eſt, ipſâ re, & quę ad vitã facit, vellem hîc, aut illîc aliquid factum. Proh Iupiter, blenni aliquot, & buccones, ad culmina honorũ veniunt: meliora & altiora ingenia arcentur? tamen rem dicamus, ita æuum eſt, & paucos nuda

*atrâ bile alligatus.

Vir-

virtus aut doctrina euexit. Ego ſi quæ velim, poſſim, quid labores? ſed ingenuè tibi dico, plus mihi gratiæ, quàm potêtię eſſe: vel quia amoui me ſemper à publicis, vel quia naturâ mitiore ſum, & parum efficace. Nec in meis quidem poſſum prenſare: & benè Deus, quòd pleraque mihi vltrò delata. Vtinam per Brullartium aliquid vel Thuanum fiat! ad quem iterum de te amanter, imò non amanter, ſed iudicio ſcripſi. De publicis, miror in Edicto illo ſic pertendi: etſi fateor Galliæ præſentis ſtatum haud vſquequaque mihi notum. Sed niſi neceſſitas exprimit, quid opus? cur non vel in quiete hac manent, & vitant innouare, id eſt, turbare? Quod ſi fiat,

*Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος, Πριάμοιό τε παῖδες.

Noſtri de Pace etiamnunc ſperant; quia de Britanniæ inclinatione non deſperant. Sin illa obdurat, & auerſatur; certum eſt, *νησιῶται noſtri non molleſcent, & pergent

*Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι.

Sub aduentum *Infantis* (is apud nos certus & propinquus habetur) aliquid neceſſum eſt decerni in alteram partem: pace ſemel fruamur, an æternùm. ſed fugio *δυσφημεῖν: & ô nos miſeros, ſi ita erit! Ego cogitationem, ac pænè decretum, habebam eundi in Italiam: quò ſub annum hunc Sæcularem à principibus viris euocabar. Si eo, etiam hoc pænè ſtat per Gallias vorſoriam capere, & inſignes ibi viros amplecti. Ioſiam Mercerum iam olim inter eos habui, & valdè ſe mihi nunc probauit, eruditis, & probi animi iudicijque, ad Tacitũ Notis. Vidi enim. & quanquam à me interim diuertit, laudare & amare virum debeo: quia & cum cauſſâ, & cum modo facit. Vtinam ſic in ſtudiis noſtris alij! vtinam ne Critice hæc ludus fiat, & arena, vt ſic dicam, beſtiariorum! At bona hæc via, conferre ſine liuore, ſine æmulatione, in publicum; nec detractum ire ingeniis, vt tuum attollas. De Caſaubono, audio ad vos certò venturum: cui ſalutem dici, & hoc etiam velim, me ante menſes duos circiter ſcripſiſſe. Propior cùm erit, fortaſſe ſæpiùs: ſi tamen valetudo non impedit, quæ valdè hac hieme anni aduerſa fuit. Tu vale mi Baudi, & amaturum ſemper ama. Louanij, v. Kal. Mart. ∞. Iↄ. XCIX.

* Certè lætetur Priamus Priamíq; nepotes.

* inſulares.

* Bellũ infinitũ, & pugnas pugnare cruentas.

* malè ominari.

EPI-

EPISTOLA LII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

ERGO ad te hæc Schottus? & me præuênit? nollem, meum erat indicium hoc facere tibi, quem ſeriò habeo inter amicorum primos. Sed quod ſcripſit, ita eſt: cogitamus Romam hoc Autumno proximo, ſed peregrinandi animo, non manendi. Sacer ille annus me vocat, tum & viri aliquot Principes, qui benignè inuitant. Dabo me iis ad menſes pauculos, & ſimul corpus hoc mouebo, quod ſitum aut veternum contrahit ex aſſiduâ quiete. At te, ita viuam, vt ſtatui & voui videre inter primos: ſi tamen turbæ aut motus hoc iter nobis non intercludunt. Nam vel tuâ cauſsâ Germaniæ illum tractum reuiſere iterum geſtio: neque abnuo de hoſpitio, quod offers. Sciant omnes, inter nos ſic amare: & vt poſteri etiam (ſi fama adſpirat meis ſcriptis) erit curæ. Vale mi Velſere, & cùm in viam me dabo, diſtinctiùs de eâ exſpecta. Ab Aulâ noſtrâ miſſionem petij, nondum impetraui: ſpero tamen non grauatè dandam, titulo vel valetudinis, vel religionis. Louanij, XVI. Kal. Maijas, ∞. IƆ. XCIX.

EPISTOLA LIII. *Rotomagum.*

CLAVDIO GROVLLARDO, *Præſidi.*

IAMDIV eſt cùm ſcintillas affectus tui ad me mittis, in materiem ſanè non dicam promptam ardere, ſed quæ iam arſit. An non ita incitet cogatque tua virtus, prudentia, doctrina? quæ triga omnium iudiciis pectus tuũ habet: & addo, quòd in eâ beniuolentia mei vehitur, erga immerentem fateor, & ideò magis meritò redamantem. Quid verba facio? non ſolent vehementer ab amore ſaucij, & magis in conſpectu amicæ obſtupeſcunt: ſimile mihi, qui te videre videor, & coràm nunc affari. Nũc in imagine, an non in re aliquando & veritate? plaudit mihi aliqua ſpes, & in Italiam cùm nunc eam ad annum Sacrum, in reditu libeat Galliam veſtram viſere, & te inter eius illuſtria lumina, ô vir dignitate & meritis clare, boniſque omnibus & mihi percare. Louanij, deſubitò, cùm hic ciuis veſter abiret, XII. Kal. Iun. ∞. IƆ. XCIX.

EPI-

EPISTOLA LIIII. *Lutetiam.*

PAVLO MORAEO S. D.

ITANE typograpi veſtri meas epiſtolas?me inuito,me ignaro? colligunt,tranſſcribunt, edunt? Improbum facinus, barbarum facinus, vt verbo dicam. Ergo mihi non licet animi ſenſa priuatim apud amicum deponere; iudicia promere; laudes,vituperia,aut notas miſcere,niſi vt ea in publicum protracta vulgentur? id eſt, examinentur, cenſeantur,culpentur? neque enim aliter exſpectandum ab inſidioſo & factioſo hoc (venia dicti ſit) æuo. Omitto quòd neglegenter ſæpè, & animo aut manu parùm alacri, ſcribimus: at iſti flores omnia eſſe volunt, vbi lappæ ſunt aut ſpinæ. Ad ſummam, mihi iudicium in meis debebatur vni: & non ratio ſolùm, ſed mos hactenus & ius quoddam gentium volebat. Si veſtri migrant; cauſſa mihi erit iuſtè hæc iniuſta culpandi,idque vel publico ſcripto. Res mihi cordi eſt, non nego: & te vel alium, cui cor ſit,arbitrum ſumo. Itaque ſi potes, mi Moræe, quod offers præſta, Tribunus eſto & intercede tam iniquæ actioni. Valdè me deuincies:& per me vna hęc epiſtola non quidem edatur, ſed apud omnes legatur. Vale V.C. Antuerpiæ, quò me contuleram animi & valetudinis cauſsâ. Kalen.Iuniis. ∞. IↃ. XCIX.

EPISTOLA LV. *Monachium.*

THOMAE MERMANNO, *Medico & Conſiliario Ducis Bauariæ.*

QVOD petis à me, V.Cl.in amicitiam iſtam admitti,ita libens facio,vt vel vltrò fuerim petiturus. Verba ex animo promo. audiui laudes & elogia tua è veraci Fieni noſtri ore: ex eius tantùm? imò & aliorum,quos Germania veſtra ad nos miſit. Itaque iamantè amaui,& amicus corde fui: ore me eſſe nunc profero,& dextrâ hac fœdus ſcribo,nullâ die (quod ad me attinet) abolendum. Re videbis,hanc rem, & non verba,eſſe. Quid autem? an non coràm mihi fas hæc ſanciendi? Spero vel confido potiùs, quoniam in Italiam breui iter inſtitui,ad annum Luſtralem ſacrum,& Germaniam (vti votum & opinio mea eſt) in

tranſitu videbo. Te,te in eâ inter primos, & ſalutabo, & cum poëtâ *Iucundum os oculosq. ſuauiabor.* Magne Deus hunc diē mihi repræſenta, & ſi fas erit, Ser^mos etiam Principes adire & manum cōtingere: illos quibus Germaniç dignitas, & certè Religio priſca eſt innixa. Fienum noſtrum quòd ames, & auctum honeſtumque velis, gaudeo: meretur. atque ille de Salisburgenſi deliberat: ſi apud tuos Bauaros locum habere poſſit, iamnunc decernat. Sed hæc & alia, Deo proſperante, intra paucos menſes coràm: ille te meque in optatum tempus ſeruet. Vale Vir Cl^me. Louanij VIII. Kal.Iul. ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA LVI. *Lutetiam.*

GVIL. BARCLAYO S. D.

ITER noſtrum Italicum differtur. Quid cauſſæ eſt? duplicis, priuatæ & publicæ, vtriuſque bonæ & æquæ. Priuatim valetudo me plus ſolito adfligit, & imbecillum, aut vero verbo ineptum, ad longum hoc iter concinnat. Publicè autem, lues illa peſtilens Italiæ fines iam inuaſit; & hæſuram ibi quis non arbitretur, ſic maturè ſquientē, & tam paratâ tam vberi materiâ ad concipiendum? Itaq. ex ipſâ Vrbe metum hunc mihi faciūt; & ij qui inuitarunt, differūt aut ſiſtunt. Hoc ſcire te volui: ego per te quid N. N. illîc noſter, & quî agat? Scribit ad me, queritur, ſed parùm apertè: & vlcus aliquod ſermonum eâ veſte tegi equidem odoror. Si leue curatu, parum eſt: ſin prauum aliquod & * δυσίατον, doleo cauſsâ præclari ingenij, quod ſeſe (ah temerè, ah ſtultè) in barathrum & præceps dedit. *Quis illigatum te triformi Pegaſus expediet Chimera?* Sed meliora opto, faueo, & quà poſſum iuuo. Louanij, III. Kal.Sextil. ∞. Iↄ. XCIX.

* inſanabile.

EPISTOLA LVII. *Lutetiam.*

CLAVDIO BOVCAVLTIO S. D.

VNAS ad te litteras dedi, tu plures, fateor, & amo diligentiam cum affectu. Paria vt ego faciam, caue exſpectes, qui non occupor, ſed diſtrahor, & vero verbo ita eſt loquendum. Scito me ſic differri, vt pænè gemellorum fabuloſam illam matrem.

Spera-

Sperabam à ſenio, ſi non miſſionem, laxamentum: at etiam intendit. Itaque, quod fugitiui, à pedibus auxilium ſumere erat animus, & Italiam cogitabam: ſed id quoque Deus abnuit, & quæ in oris eius graſſatur lues. Etiam hîc, ne neſcias, & crebra funera ſunt, & ad Philoſophiam compellimur, id eſt, * μελέτην θανάτου. Tibi rectè ab animo, à corpore, à conditione eſſe cupiam: & corde fauemus, etiam operâ, ſicubi vſus erit. Barclayum ſaluto, ad quem ante biduum dedi, itemq́ue ad N. N. de quo aliqua audimus non volentes. Vale. Louanij, poſtridie Kalen. Sextil. ∞. Iↄ. XCIX.

meditationem mortis.

EPISTOLA LVIII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

QVAERIS & doles de itinere meo Italico, quod diſtuli, aut (quid tibi imponam?) omiſi, ob cauſſas quas breuiter & cum fide hîc dicam. Prima & ſumma eſt, Valetudo. quam, experiendo & paullùm hîc circumuectando, didici non eſſe ad ſemiſſem eius viæ. Fracti morbis, fracti & laboribus ſumus, & annos iam plus triginta publicè legimus, ſcribimus, ore & ſtilo docemus iuuentutem. Ferrum aut rupem eſſe me volunt? Deus & Natura nolunt, & fragilem ac mortalem me, etiam ante ceteros, fecerunt. Quod tamdiu durem & reſiſtam, ego qui me noui, in parte prodigij, aut certè diuinę benignitatis, habeo cenſere. Ergo prior hæc cauſſa abſterret, & terra iſta, id eſt, corpus retinet; etſi animus & ignis ille, præpete pennâ euolabat. Altera cauſſa, quod non obſcuris indiciis didici, videri me in Italiâ ſiſtendum. Quid autem tibi dicam? amo tellurem & homines, ſi quiſquam (& debemus ſanè fontem illum litterarum:) ſed eam nunc mihi non eſſe aut facere, vt inſideam quidem & pedem figam, animo hoc teſte ſcio. Fallam ipſos, fallam me. ipſos, quibus non donem Lipſium, quem exſpectant: me, qui filum illud tenue vitæ, ſi non in viâ, in ipſâ certè regione abſcindam. Egóne nunc nouos mores, nouas menſas, omnia oculis ſenſibusq́ue inſolita captem & vſurpem? Tritum de arboribus eſt, quæ vetulæ recuſant transferri: idem in hominibus eſſe, medici & vſus dicunt. Atqui præmia ibi, & in magno theatro plauſus. Si capi me negem, men-

tiar; nec ingenui illius ſenſus omnino expers ſum, nec cum poëtâ, *corneâ quâdam fibrâ.* ſed tamen olim magis, quàm nunc, his mouendum; & vltimam illam tunicam, quam Plato dicebat, paullatim ponere & exuere me, hoc quoque addo. Paullum mihi æui ſupereſt & ſpithama vitæ, vt dicunt Græci: quid intempeſtiuo ambitu captem ſedes aut ſpes nouas? Non capto, mi Velſere, maneo: atque adeò ex pectore hanc vocem audi. ſi belli aut alia vis cogant abire, Germania veſtra me habeat, grauitate & modeſtiâ ſuâ olim mihi nota, atque etiam amata. Sed quò eo? longius facio, quod breuiter poteram, & binas cauſſas binis ſignaſſe verbis. Affectus in te largus eſt, qui me & ſtilum producit: cuius affectus tam certum te cupio, & in loco etiam promendi, quàm in claro meridie Solis illius lucentis. Quærebas etiam de ſcriptis meis. pauca in hac valetudine poſſum: & grande tamen opus ſuſcepi, atque adeò iam affeci, *Perpetuum Commentarium in Annæum Senecam*, ſed breuem, & non vobis Senatoribus tantùm, iſtis etiam è mediâ aut imâ claſſe litterarum aptandum. Videbis, ſi Deus volet, poſt hanc hiemem. nam tunc maximam partem finiuero: & mox ad alia mea me dedero intermiſſa. Ea ſunt *Pars Admirandorum altera*, *Monita & Exempla Politica*, & plura, ſi vita erit. Ea tibi longa, tibi fauſta currat, mi Velſere. Louanij, Idibus Septemb. ∞. Iↄ. XCIX.

EPISTOLA LIX.

IOSEPHO SCALIGERO IVLII F. S. D.

MANILIVM tuum libens vidi, auidè cœpi legere, & perlegam vt ſoleo tua. Omnia me intellecturum, minus arbitraturum, ne exiſtima. vos in igneas cæli arces itis; nos humus noſtra tenet, aut certè non ita altum ſubuolamus. A Deo hæc partitio eſt,

— * ὥστε δίδωσιν
Ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἑκάστῳ.

Seneca me totum nunc habebat, quem vtili potiùs (ita mihi videbatur) quàm ambitioſo Commentario illuſtramus. Vetus meum votum, Adeſſes! reperirem, opinor, * ἀνεῳγμένας Μουσῶν θύρας, & Ariſtophanæi ſcommatis ſecurus, ſtarem, * λάρος κεχηνώς. In Italiâ

** qui nēpe aſſignat Ingeniis ſua dona, vt viſū eſt cumq; cuique.*
** apertas Muſarum fores.*
** Larus hians.*

Italiâ iam eſſem (audiſti credo inſtitutum) niſi valetudo me tenuiſſet; tum & ille, ne tenerer, metus. Nam hoc quod æui reliquum,& paucorum paſſuum an graduum eſt, ibi decurrere neque placet, neque ratio ſit. An non etiam ſpes aliqua melior pacis affulget,& bella tandem ad Thracas ibunt? ego voueo, & te videre. Louanij, III.Non.Decemb. ∞. IↃ. XCIX.

EPISTOLA LX. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

BENE affectui tuo, qui ſic in me viuit: ſed & in te meus. Ne ſit ille dies, quo alteruter langueat. non enim dicam moriatur, quod vix in ipſâ morte poteſt. At tu gratularis mihi mirificè ſuper DISSERTATIVNCVLA coram Principibus: nec magnâ, quod ad me quidem,cauſſâ. Subitò enim, & velut deprehenſi,diximus: quod ipſum,quale ſit, totidem pænè verbis vulgamus,& videbis. Nam etſi illam claudi aut perire,nihil interſit publicè; intereſt tamen exemplum prodi, quod tu noſtro æuo rarum, imò vnicum, licet dicas. Audiſtíne (nam vidiſſe non potes)fœminam etiam Principem, tali ſtirpe & titulis, in Muſæa hæc noſtra veniſſe, ſediſſe, audiſſe? Nam quidam & intellexiſſe addunt, mihi non niſi cum experimento credendum. Sed quicquid ſit,exempli res eſt: & illud dum prodimus, fortaſſè infantiam etiam noſtram. quod parum eſt, & fama illa viuat vel cum infamiâ noſtrâ. Quam tamen tegere niſus ſum veſte meliore atque aliâ, à Plinio ſumptâ. cuius PANEGYRICVM vnà edo, cum perpetuo meo Commentariolo. Dignus ille Principibus eſt: & iis, quique circa eos (id eſt,Palatinis)magis labor hic noſter ſeruiit, quàm vobis eruditis. Videbis, iudicabis, & mox de Senecâ: in quem ſi quid aliud rarioris obſeruatus (talia ſunt tua) habes; ſodes mitte, ad vſurum & imputaturum, vti inter bonos decet. Ama amantem, mi Velſere. Louanij, XVI. Kal.Mart. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXI. *Dantiſcum.*

ANDREAE VIRITIO S. D.

VIDI litteras, vidi CONSTANTIAM tuam, an meam dicam? Certè tuam feciſti, dum tuis, tuâ linguâ, tuâ induſtriâ eam donas: faxit Deus, vt tam vtiliter, quàm benè & diſertè. Nam vtrumq. mihi viſus es aſſequi, vt & fides in verſione tuâ ſit, & eloquentia, atq. adeò numeri & concinnitas, nō deſint. Ego verò an hæc talia altioris & remotioris ſapientiæ pro æuo iſto ſint, neſcio: paucorum guſtui facere, id vereor, & amo tamen ibi, in illo etiam axe, eſſe iſtos paucos. O mundi rector, quando miſerante oculo nos aſpicies! quando turbas, diſſidia, factiones à nobis pelles? Hæc ſunt fateor, in quæ Conſtantia nos armat: ſed quantò ſuauius, nec armis nec pugnâ iſtâ opus eſſe? Quicquid ſit aut erit, iuuat præiuiſſe ad alta & ætherea: capiat qui mente eſt tali; qui non, tenebras ſuas amet, & iactetur in vndoſo mari.

At tua ſecuros portus, blandamque quietem
Intrabit non quaſſa ratis:

quod verâ & priſcâ pietate duce tibi precor, mi Viriti. Louanij, VII. Kal. April. ∞. IↃC. Nam litteræ tuæ diu in viâ.
Conſules veſtros ſic in me amicos ſaluto, quātum poteſt, amicè.

EPISTOLA LXII. *Lutetiam.*

PHILIPPO COSPAEANO S. D.

LIBENS equidem & *Tentamenta* tua & epiſtolam vidi. In iis ingenij & doctrinæ ſigna; in iſtâ affectus in me tui non magnitudinem ſolùm (de cā antè liquebat) ſed conſtantiam. Itaque in illis gratulor; in iſtis hortor, & ſi vis obſecro, vt porrò perſeueres. Valdè, inquam, me ama, & fortiter me ama: quídni facias tui pariter amantem! CONSTANTIAE porrò meæ libellos aliquid tibi in hoc ſublimi argumento præluxiſſe, votum meum ſit: & ſatis tamen, ſi alluxiſſe. Nam vos ſubtiliori filo illa texitis, quæ nos denſiùs, & pro vulgi magis captu. Perge autem in luce illâ hominum te ornare, imò in te patriam: quæ, ah mi Coſpæane, quàm ſubſidiis & fulcris nunc eget! O ruinas, quas præuideo, niſi Deus & optimi noſtri Principes (tales ſcito eſſe) retineāt

& ſiſtant! Seditio, confuſio, rapinæ apud nos: at tu in altâ & beatâ pace, quam Fatum benignius illi genti, benignæ ſemper in exteros, dedit. Fruere, & vale mi Coſpæane. Louanij, VI. Idus April. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXIII. *Lutetiam.*

FRANC. AERSSENIO S. D.

IAM non dicam annus, ſed anni ſunt V. C. ex quo nihil litterarum ad me quidem peruênit. Si fuiſſet; an ſic me tui, imò mei, oblitum cenſes, vt humanitatem ſilentio repellerem? Nunquam factum, aut futurum; nec animo huic aut pater aut tu eſtis elapſi; cuius alterius beneficia in me agnoſco, in alterum mea quædam (quoniam ita vis) amo. Sed hæc commemoratio non neceſſaria: illud quod litteris ſedulò egiſti, à me etiam actum, ex incluſâ hâc epiſtolâ vides. Si placent ea quæ ſcribit; porrò curabimus: & tu pecuniam Antuerpiam (nec enim id antè opus) per litteras traiici, vt ſolet. In ſtudiis meis aut tepor aut frigus aliquod eſt: & quid mirum, cùm ſic feruent hæc bella? quæ Galliam illam, quam nunc inſides, bono Deo reliquerunt: apud nos propriam videntur elegiſſe ſedem. O dolorem meum, & bonorum! quæ occaſiones conſtituendæ Pacis & Reip. labuntur? Sed hæc miſſa facio, ſi non ingrata, fortaſſè intempeſtiua. Tu bona bonosque, & me tui iam olim amantem ama. Louanij, VI. Idus Ianuarias anni ſæcularis ∞. IↃC.

EPISTOLA LXIIII.

ANTONIO FABRO, BODERIO, *Legato Regis Galliæ.*

FILIVM tuum mihi commendas, venturum ad lectiones noſtras. Gratus erit, iuuabo, dirigam, & re oſtendam me tuâ cauſſâ hoc & alia velle. Spes mihi de eo bona eſt, etſi iuuene: quia video indolem adeſſe, & excitatum ingenium, quod equidem in iuuentute amo. Vtinam amorem honeſti infundam; & Galliæ veſtræ ciuem donem, ipſi & Regibus vtilem, ſi qui operâ eius (ita ſpero) vtentur. Surgant iſtæ ſtirpes, & quas per hæc bella amiſiſtis, in locum earum arborum veniant, ſanè excelſarum,

rum & pulchro atque vtibili fructu. Plura verba non do, rem malo: ſe non me culpabit, ſi non mei vſus. Tu Ampliſſime & & Nobil[me] Domine vale, & me obſequio tuum habe. Louanij, v. Kal. Maijas, ∞. IↃC.

EPISTOLA LXV.

HERMANNO *Comiti à* MANDERSCHEIDT *&* BLANCKENHEIM, *Cæſari à Conſiliis, & Legato nunc in Batauos.*

SERMONE beniuolentiam in me nuper, & nunc ſcriptione affatim oſtendis. Quid rependam Illuſtris Comes? quod vnum in me amas aut æſtimas, animum: & cuius ſcintillæ aliquæ, in ſcriptis meis ſparſæ, affectum hunc in te accenderunt. Nam externa in nobis, obſcura aut modica. ſed vt ſtellæ per tenebras etiam fulgent: ſic per iſta, ingenij aliquod lumen. Quod vt propiùs certiuſque poſſis noſcere (ita enim petebas) ecce Indicem ſcriptorum meorum, quæ edere cœpi ab annis iam ampliùs triginta. Atque id inter turbas iſtas, & ciuiles continuos nimbos: quos vtinam Legatio veſtra minuere poſſit aut pellere, & in pharis Batauiæ accendere clarum illud lumen Pacis. O quàm mecum omnes boni vouent! vouent, ſed, ne mentiar, ſpe frigidâ, cùm aut illa aut noſtra vident, parùm vel inclinata vel allicientia ad quietem. Sed mutare hæc poteſt ſupremus ille

*Ζεὺς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.

Iupiter, qui belli queſtor & diſpenſator eſt hominibus.

Mutet, mutet: in te tuendo atque augendo conſtet. Louanij, XII. Kal. Sextil. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXVI. *Lutetiam.*

SEBASTIANO ROLLIARDO I[Cto] S. D.

ITA, ita, venit ad nos libellus tuus, Deum immortalem, venuſtus, lepidus, & pro ipſâ re libellus. Venit autem cùm debuit, & redditus nobis veſpere in ipſâ menſâ: non quidem

——dum furit Lyæus,
Dum regnat roſa, dum madent capilli:

publici & priuati noſtri mores hoc ſpernunt: ſed tamen dum remiſſiores

miſſiores ſumus, & animo inclinati garrire aut ridere. Omnino autem tale hoc genus

Seras tutiùs intrat ad lucernas:

matutinæ frontes rugas fortaſſe ducant. Sed ô te (auſim dicere?) nequam! Nouios, Pomponios, Titinnios, Petronios, quicquid hoc genus Atellanas, Mimos, Satyras ſcripſit, vincis aut æquas. Imò vno vincis, quòd ſaluo pudore & virtute iocaris. Quid iocaris? ſeriò loqueris, & de illo quod Græci *Neceſſarium* vocant, neceſſariò, atque id apud iudices, agis. Meum & meorum riſum! quâ fronte, quàm ſubſtrictâ aure, Caſſij & Catones veſtri hęc audiunt? Quid autem ille Baro? te patrono vir erit, aut fiet? magnam vim tui Mercurij & Marſyæ: atque iterùm Cæneus, Areſcon, Coſſicius celebrabuntur. Extra iocum, argutus tuus libellus & in re ſeriâ, nec ſeriâ, ſeriò doctus. Vnum tamen etiam quæro, vel te augure Cominæos nobis radicula hæc propagabit? Cui tamen fauere me fateor, ob ſacrum illud nobis nomen. Illius autem miſereor, quæ tuâ operâ fortaſſe Tantali aliquo fato contabeſcet. Sed abite iſtæ res: in meis quid? ah, quàm alibi occupamur! *Totos do tetricæ dies Mineruæ*. Nam ecce, in Senecâ eram (ipſum nomen non ad hæc iuuenilia) atque eum perpetuo & breui, nec operoſo, nec ambitioſo, Commentario illuſtrabam. Alius hodie mos, ſcio: & ideò iudicia fortaſſe huic labori non ſecunda: ſed nobis MORES ANTIQVI placiti, vel ex ſolenni meo ſcito. Aſconius, Seruius, Cornutus, & quicquid Scholiaſtarum ſupereſt, haud aliter ſcripſerunt. Vidiſtin' autem PANEGYRICVM noſtrum PLINIANVM? ad hoc exemplum Annæus erit. Tu, ſi tanti, ſubmone & iudica, ſi tamen legiſti. In Galliæ veſtræ finibus iterum motus & belli fluctus, vt audimus: ſed in finibus: nos autem, vt ille ait, * ἔχομεν κυμάτων ἐν ἀγκάλαις. Quis euoluet? non *in fluctuum
Pax ſed Parca, vt ego auguror: quæ ſera ad te veniat mi Rolliar- vlnis ipſis ſumus.
de. Louanij, VII. Kal. Octob. ∞. IↃC.

Epiſtolas etiam noſtras dare in lucem parabamus, ſaltem duas treſve Centurias.

EPISTOLA LXVII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO S. D.

ACCEPI iconem meam, à ſe gratam, vix cum elogio quod inuidendum ſubſcripſiſti. Nam præter te, auctorem quem ſuſpicer? aut quis ibi ſic me amat? & niſi ſic amet, ſic aberret? Ex corde, modicum aliquod maluiſſem, & quod pudor aut merita mea non prorſus damnarent. Noſti me? hæc alta abhorreo, & cum Solone,

Neque me eſſe primum veſtrûm, aut imum exiſtimo.

Sed eat, non reuoco, nec poſſum: quiſquis leget, ſciat ab alterius æſtimatione, non meâ eſſe. Nos in Senecâ lentè, imò vix pergimus. Quid diffitear? quattuor iam menſes feriatum me, ab illo quidem opere, viderunt. Cauſſa eſt, faſtidium, & velut grauidarum quidam languor, quem concipere ſoleo in opere longiore. Itaque interiunxi leuiter, & tuo conſilio (meminiſtin' nuperæ ſcriptionis?) Epiſtolas cœpi colligere & parare editioni. Centuria vna aut altera prodibit: ſed ſcin' quòd cum tuo aliquo periculo? certè niſi tu aurem velliſſes, vix feciſſem. De Plinij loco benè inquiris & cenſes. nam cenſione certè eget. Velim autem adire te Diodorum libro I. qui aliquid iuuabit: & P. Bellonium, quem ſcio ſcripſiſſe ſuper hoc argumento ſeorſim, & olim vidi, nunc requiro. Vale V.C. cui in amoris hoc certamine nunquam dedero palmam. Louanij, VII. Kal. Octob. ∞. IↃc.

EPISTOLA LXVIII.

CONSVLIBVS ET SENATVI *Imperialis opidi Francofurtenſis.*

ADEO ad vos SENATORES inclyti, cauſſâ duplici: & vt gratias agam pro ope quam tuliſtis, & vt oſtendam iure ac meritò à vobis latam. Oratiuncula prodierat in meo nomine, in quâ aliud meum non eſſet: monitus ab amicis, vos monui: audiſtis, illam à Catalogo veſtro abdicaſtis, id eſt, vitâ & luce (quod in vobis erat) priuaſtis. Gratias, inquam, ago hoc nomine: & præiudicium veſtrum quia merui, ſpero nunc & iudicium; ſi hæc pauca legiſſe otium & voluntas vobis erit. Et vt ſit,

per vrbis veſtræ Genium,& Iuſtitiæ ſacrum nomen,rogo. Oratiunculam illam negaui meam eſſe. quid ita? quia res ipſa diſſidet,phraſis non conuenit,& facies tota ſcriptionis. In re, quid tam alienum à meâ modeſtiâ, & moribus, quàm aſpera illa & inſultantia ſcribere? Neque enim mea certè illa profeſſio, nec Theologum vel in ſomnio aſſimilamus. Quid etiam ſi ſcriberem? ſic vulgariè & ſordidè? ſic, quod caput eſt, improbè imò impiè? Nam ille eſt noſter ſenſus, SENATORES, antiquare in religione, & cum maioribus ſapere: nec hunc calumnia aut vis vlla,non dicam exuet nobis,ſed exuret. Neque nego in locis me vixiſſe, vbi hæc alia: ſed non ideò animo ego alius, & ſi quid in verbis aut ſcriptis fortè aliud excidit: verè excidit, & pœnitentiam olim talium ago.

*Ἤδη κὴ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός: **Vanam homini mentem reddit cum pube iuuentus.*

ait poëta ille ſapiens: & vel hoc ſufficiat, ad ſcriptiunculas iſtas omnes vnâ ſpongiâ eluendas. Sed in hac re, non eò confugio. imò non dixi,non ſcripſi inquam: & præter materiam,dictio & ſcriptio ipſa clamat. Cui nares aut cerebrum pituita ſic obruit, vt vel inſpectis iis, me & ſtilum meum non requirat? Pleraque omnia non dicam languida,inſulſa,ſine Charite aut Venere: ſed multa ſordentia aut abſona,quę non dicam puritas & elegantia, ſed norma & Grammatica reſpuat Latiaris. Et horum ego ſim auctor? Sine ſuperbiâ dicam. ab illiſipſis annis ſtudium mihi & ſucceſſus fuit, puriter & venuſtè ſcribere, priſcos imitari, qui in hoc genere regnaſſent. Cur non hîc compârent, vt in *Taciti* meâ *Præfatione*, vt in *Antiquis Lectionibus*, quas ſub idem tempus vulgaui? Hæc ſatis apud ſapientes iudices, id eſt vos SENATORES erant: & vt non ſolùm plaga in me nulla criminis, ſed nec ſuſpicionis macula hæreret. Sed lubet tamen exſpatiari longiùs,& toto campo diſcurrere, non laborantem,ſed inſultantem. Age,ex ipſo ſcripto,quid ſi palàm elicio & efficio,me ſcriptorem non eſſe? Nam vt furibus aliquid ferè ad indicium; ſic mendacibus ſolet excidere, ad agnoſcendum. Titulus libri præfert, Orationem hanc in *Lugduno* vrbe typis excuſam.Quęro,in vtrâ? in Celticâ illâ longinquiore, an in hac noſtrâ vicinâ? neutribi. Sed cùm rem inquiſiuimus, compertum eſt, TIGVRVM Heluetiorum,theatrum eſſe,vbi ſcæna hæc calumniæ inſtructa.Per

fidem,hoc eſt fidem quærere,in ipſâ fronte atque aditu ſic mentiri? Quis autem typographus? latet,nec alius ibi editus,quàm *Nullus.* Homericus ille * VTIS. Sicut Pandarus,apud eundem, grege ſociorum tectus,ex inſidiis Menelaum vulnerat: ſic iſte,& calumniæ ſagittas ſpargit,in communi illo grege typographorum delitefcens. Quin prodis ô homo? ſi vera,ſi certa affers, quin te verum certumque auctorem tenemus? Sed inſcriptio etiam examinetur. *Oratio dicta Ienæ*, XXIIX. *Iulij*, *anno* CIↃ.IↃ.LXXIV. Itáne dicta? & hoc te dicere,ſatis eſt? Quid ſi Mænechmus aliquis furioſus tibi:

——te ſacram coronam ſurripuiſſe Ioui?
Te in carcerem compactum,& virgis ſub furcâ cæſum?

ſatis acceptum habeamus hæc facta? atque vtinam duo facienda! Sed bonâ fide,SENATORES,quis innocens erit, ſi hoc dixiſſe ſufficiat? Quis non aliquid meum aut alienum adumbrare poteſt, & ſic protrudere? ſi illud valebit,

Non licet, aut fas eſt, quæ dixeris, aduerſari. *Οὐκ ἔςʼ οὐδὲ ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.

Latus ad calumniam limes; & in quo liberis quadrigis illa inuehatur & exultet. Claudite. & quod mos, quod ius poſtulat, ſiquid meum aſſeritur, ſubſeratur & ſcriptum. Manum,inquam, meam depoſco: vt germanum aliquid ſit meum. Heu,quid feci? miſer,in quæ vincula me indui? Vulcania: Mars tenetur, adeſte dij reliqui, ſpectate, ridete. Certè ridebitis, nec magis in Atellanis vllis aut mimis. Cùm enim ab ipſo illo typographo, in vrbe veſtrâ,quæreretur,meáne illa Oratio, & an manum meam haberet? certè,inquit,ipſam:& è chirographo eius expreſſi. Argutulus ille meus repoſuit, Quæ igitur,ſodes,illa ſcriptura? Belliſſima,inquit: omnia munda,nitida, atque adeò capitales clauſularum litteræ minio notatæ. O noſter Apollo, ô Pæan! non potuiſti magis ſcopum tãgere ſagittâ certiore. Ego bellè & mundulè ſcribo? vellem: ſed totam Europam teſtem * καλλιγραφίας huius habeo, & querelas ſæpè, quòd autographa mea ægrè vel non legant. Quid amplius? minio Capita noto. Tuum ſic mentientis decebat, ſed ſtigmate priùs inuſtum. Sed tamen aliud ecce manus meæ argumentum. nam *Volgus*, & *Volnus*, & *Voltus* ſcribitur: illo ſcilicet antiquariorum more, quorum ego vobis dux & caput deſignor. O blitomamma! ——*ἐκ μέν σοι φρένας εἵλετο

bellæ ſcriptionis.

mentem eripuit tibi Iupiter ipſe.

λοῦ μετίετα ζωῆς. Ego vſquam aut vnquam ſic ſcribo , ſic ſcripſi? Rideat aliquis nō te,ſed me,ſi inſiſtā: & profectò cum Euripide,

*Καὶ τοῦτο λυπρὸν συνασοφεῖν τοῖς μὴ σοφοῖς.

Vno dicto hoc totum de manu meâ diluam. Poſco eam , & vrgeo: ſi profertur,ego Mucius fiam,& ardeat illa in igne. Sed aliud etiam in titulo : dictam Ienæ *vltimo Iulio* , *anno* LXXIV. Hem, hem ! hæc portenta ſunt,quæ nullus expiet aut explicet ab Etruriâ aruſpex. Quid ais ? dic iterùm,ego tunc Ienæ ? Ienæ. SENATORES , ad Plautinam fabulam confugiendum eſt, & Soſias ille aduocandus,qui perſuadeat poſſe fieri,

——tempore vno,
Homo idem,duobus vt locis ſimitu ſit.

*Et hoc graue eſt, deſipere cū inſipientibus.

Nam ego non dicam illo menſe, ſed quattuor antè menſibus Ienæ non fui : è quâ migraui primo Martio , & Vbiorum Coloniam veni , nec Turingos equidem vltrà vidi. Quomodò igitur illi me ? niſi, cum eodem Soſiâ,

Egomet me illic reliqui, & ſi fortè oblitus fui.

Hæc vera ſunt , & ſcriptis meis editis , & teſtibus ſemper affirmanda. At erratum eſt in numero. Non apparet . nam & ille antiquario iſto more,conſultò LXXIV. eſt ſcriptus. Hæc in titulo mendacia : in ipſâ Oratione quæ ? pluſcula , ſed vnum etiam bellum. Facit me dicere : *Ardet adhuc in vertice noſtro ſanguineum illud ſidus,quē Cometam vocamus.* Itáne Cometes illo anno? Eluce,

*Μέμηνας ἤδη , καὶ πρὶν ἐξέστης φρενῶν.

*Inſanus es nunc, antè deſipiens eras.

Nos ſcimus , cometam vnum miti & Iouiali ſplendore fulſiſſe (non *ſanguineum arſiſſe*) ipſo anno LXXII: itemque alterum, grandem,minacem, caudâ in ſcopas porrectâ , anno LXXVIII . Vbi autem,& quando,tuus hic intermedius ? nos in Europâ nulli vidimus: tu noue Eudoxe,ita illum in cælo,vt me Ienæ. Vah poëta huius fabulæ! quàm malè & inconſpectè compoſuiſti hoc argumentum ? Nimirum magnum illud Numen eſt , & tutor etiam noſtri Genius , qui mentem his talibus eripit aut obnubit: & efficit vt non palàm falſa ſolùm,ſed inconſiſtentia dicant. *Perierat innocentia,* ait ille, *ſi nequitiæ iuncta eſſet prudentia:* non eſt. & voluntatem magis nocendi,quàm artem habet. Satis,ſatis. manum mentemque ab his ſordibus : ad vos inclyti SENATORES conuertor. Spernite,vt cœpiſtis, eiuſmodi calumnias : ſpernite?

imò & coërcete,quod munus veſtrum, quod vtilitas publica, à vobis poſcit.Si quis opes ereptum eat,punitis: & non magis iſtos famæ & boni nominis prædones? Nam *famæ quidem & fidei damna* (ait verè Liuius) *maiora ſunt, quàm quæ æſtimari queant*: quid cùm ita publicè,& ſcriptis editis,inferuntur? Nam ore ſi quis calumniam aut conuicium facit,apud paucos,& in vno aliquo oppido,poteſt: qui libris, & Typographiæ hac tubâ, quid niſi inſonat & inflat eas in Europæ totius aures? Apud Indos legem fuiſſe olim didici, vt qui ſemel mentitus eſſet, ab omni magiſtratu, honore,munere exſors haberetur & repulſus: ô in iſtis reuocetur, qui tot improbis mendaciis caput & famam petunt innocentum. Quid innocentum? benè merentium etiam dicam. & quid aliud tot annos egimus,atque agimus, quàm vt noſtris vigiliis & ſcriptis erudiamus, & viam ad optima ſternamus iuuentuti? Fecimus ſine dolo: vt porrò ſine noxâ aut metu liceat, vos SENATORES, & qui alij PRINCIPES ac rerum domini eſtis,rogamus. Imperium & coërcitio vobis in improbos:vtimini. quia PRINCEPS(vetus vox aurea) QVI CALVMNIATORES NON CASTIGAT, IRRITAT. Ita vos cum rep. veſtrâ, SENATORES, Deus florentes beatosque faciat,in hoc & illo æuo. Louanij,III. Kal.Octobr. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXIX. *Lutetiam.*

ISAACO CASAVBONO.

ANIMADVERSIONES tuas in Athenæum accepi, gratum ſanè donum te mittente. Agnoſco amorem, quem iure tamen deberi mihi ſcio amanti. Quod ad ipſas, quid niſi te dignæ ſint?nec vel conetur aliquis tale,niſi interiore quâdam & variâ doctrinâ: quam tibi conſenſu tributum imus Caſaubone, qui aliquid ſapimus aut iudicamus. Fruere, atque etiam vtere: &,vt hactenus,in publicum dimanent ab vberi hoc fonte aquæ. Fauere nos,hoc ſcito. & quid aliud? vnà decurrere hoc ſtadium cùm languor vetat,ille meus vetus; tum neſcio quod faſtidium, quod vel tempora vel ætas in nobis gignunt. Laborum iam veteres ſumus, præmia iis quæ noſti:.extrema hæc ætas, quid niſi ſe aſpiciat, aut potiùs illa alta, quò imus? Nos & noſtra paullatim deficimus, & videmus ipſa illa ingenij opera

-tabeſ-

——tabeſcere & ire

Ad ſcopulum, ſpatio ætatis defeſſa vetuſtæ.

Itaque vt in extremo curſu agitatores, calcem reſpicimus, & adſpiramus ad quietem. Eram quidem in Annæo noſtro, & pars magna peracta, ſed cunctor & obhæreo in reliquis; an ſpiritum & impetum recipiam, neſcio. volo, nolo, æſtimo, contemno. Hoc ſeriò volo, vt me ames tui peramantem: quod corde & fide dico.

*Ζεὺς δὲ ξυνίστωρ, οἱ δ᾽ ἐν οὐρανῷ θεοί. **Teſtis Deus mihi eſto, & omnes cælites.*

Vale. Louanij, XII. Kal. Nouembr. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXX. *Lutetiam.*

FRIDERICO LINDEBRVGGIO.

PLVRIES te ſcripſiſſe quod adſignificas, id credere me par eſt: ſed & hoc te mihi, nullas accepiſſe (vnas in Batauis datas excipio) quibus vices non detulerim reſpondendi. An in te parcam mi Lindebruggi, qui huius officij paſſiuam, vt ſic dicam, operam ita largior, vt negem benigniorem in Europâ manum eſſe? Gratulor tibi aduentum, & magis moram in eâ regione, quæ tota humanitati facta, non dicam dabit, ſed augebit in te eius ſic ſtudioſo. Viros ibi habes inter Europæ lumina: noſce, accede, accendere, & melior, doctior, clarior ab iis redi. De legibus Longobardorum, & quæ adhærent, auidè exſpecto: & magis Gloſſarium. nam & ego in iis (ſed meo ingenio, & ſine Theſeo) aliquid inquiſiui & indagaui. De typographo autem noſtro, ſi ita ſtatuis, ad eum ſcribito: ego ſecundas facere non abnuo, & eum adhortari. Caſaubonum illîc eſſe, mihi volupe: an docturum tamen publicè, an in priuatis ſtudiis (non enim otio) futurum? Scripſi ad eum, & pariter, credo, accipietis: vos & pariter me amate, ſic affectũ in tales. Louanij, XII. Kal. IX. bres. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXXI. *Lutetiam.*

IACOBO AVGVSTO THVANO V. C. S. D.

DOMO & contubernio meus hic eſt, quẽ vides. Quid commendem? iam feci: & hoc nomine, ſcio carum habebis, quia meum. Hoc petit, poſſe interdum aſpectu, & (ſi vacat) affatu

tu tuo frui: quod ſibi voluptati & fructui, ſed & honori apud alios ducet. Nomen ſummi viri patris tui iam olim te illuſtrauit: acceſſit à te lux altera, ne radium inuide iis, qui à longinquis oris venerabundi accedunt. Hoc de Baronio: quid vltrà? de me, quod nolim & nolis, ſum in morbo, nec illo veteri & familiari tantùm, ſed & nouus aduênit, & humor ſe inſinuauit in pectus, qui tredecim iam dies affligit, & quanquam non lecto, tamen domo & cubiculo tenet. Quid me ſoletur, niſi communis lex, Næuio expreſſa?

Pati neceſſe eſt multa mortalem mala.

Vt tu, Vir Ampliſſime, rarò & ſerò, Deum precor. Louanij, VII. Idus Nouemb. ∞. IↃC. Caſauboni vſumfructum tibi gratulor: eius litteris ante dies aliquot reſpondi, & hîc itero ſalutem.

EPISTOLA LXXII. *Burdigalas.*

FLORIMVNDO RAEMVNDO, *Senatori.*

EGO verò, Vir Cl. ſcriptum tuum contra fœdum & veterem errorem illum iamdiu accepi, & accepiſſe me litteris ſum teſtatus. Eæ ipſæ etiamnunc inter meas ſcidas. An ego huic amori tuo non reſponderem, quem ſic acrem in me &, pænè dicam, igneum oſtendiſti? Abeam valdè non ab humanitate tantùm, ſed à peculiari meâ indole, quę verbis rebusq́ue benigna eſt, & ſe exſerit vbi copia cumque datur. Enimuerò delectauit me ſcriptum tuum, teſtificor, ſuaui ſimul & argutâ eloquentiâ, tractatione eruditâ, quam pietas vbique intercurrit & commendat. Sed quid ego iudico? habes magni illius, an ſummi potiùs viri, teſtimonium, quo gloriari etiam ipſa Modeſtia poſſit. Faueo tibi & gaudeo: mihi doleo, quòd illum aliosq́ue ibi rei Chriſtianæ apices viſere & adire nō fuit, vti animus & votum meum erat. Verè enim hoc tuus filius (quem reducem tibi gratulor) narrauit, & deſideraſſe me, & deſideratum fortaſſe fuiſſe: ſed Numen illud, quod noſtra gubernat & temperat, conſiliis meis interceſſit. Valetudine me afflixit: quæ etiamnunc languida, & à parui roboris filo pendet. Parca incîdet, cùm volet: ſed affectum meum erga te non minuet, quem animo inſitum ſecum ille ad meliora loca (ita voueo) feret. At de coniugio, quod tu à

Mercurialibus noſtris audieras, quàm riſum mihi mouit? Ego, vir optime, non recèns in eam naſſam veni, ſed annos iam vigintiſex cuſtodia hæc me habet. Liberos tamen nullos genui, nec hunc coniugij fructum aut lenimentum Deus dedit. Tuos vt tibi, te vt ipſis longùm ſeruet, corde eum rogo. Vale vir Cl^me^. Louanij, XVI. Kal. Decembr. ∞. IↃC.

Adoleſcentem quem mihi commendas, iam meus eſt, & faueo & amo.

EPISTOLA LXXIII. *Auguſtam.*

MARCO VELSERO.

AD Puteanum cùm per te ſcribo, an non ad te vnà? Decere arbitror, imò & debere, cùm præſertim quod nunciem habeam, de valetudine meâ paullùm firmiore. In lapſu ea fuit mi Velſere: & videbamur palàm ire ad plures. ſed Deus meus adſpexit, tenuit, & in veteri ſtatione iterum locauit. Inſiſtam, dum auocer, & turbida hæc liquidis iis mutem. Seneca meus iam menſes aliquot ſepoſitus iacuit: & teſtor Numen, animus ſæpiùs fuit deponendi. Vt nauis in malaciâ hæret: ſic ingenium in hoc languore, cui melior aura non adſpirat. Quid igitur pangam? luteum aut bliteum aliquid, & quod priora noſtra dehoneſtet? Non ſemel mihi is metus eſt: & ô te aut alium ſeriò amicum, ſi quis ſeriò moneat, & aurem vellat! Addo, quòd etiam tempora & æuum video (falſus Calchas ſim) quibus breui non dicam pretium, ſed vix vita ſit optimis artibus, quas iuimus & imus cultum. Tenebræ & barbaries imminent, & diffundent ſe per Europæ noſtræ campos. Sed Deus curabit: interea CENTVRIAM EPISTOLAREM tertiam edo, ſed ad Italos aut Hiſpanos tantùm: & cauſſa mihi fuit ſic diſponendi. Sequuntur aliæ, in quibus Velſerus meus agmen ducit. Martialis Raderi quando in lucem? alij minantur, & antecedent. Mone, ſaluta, & tu V.C. corde ſalue. Louanij, XII. Kal. x.bris. ∞. IↃC.

EPISTOLA LXXIIII. *Lutetiam.*

ISAACO CASAVBONO S. D.

ANIMADVERSIONES in Athenæum tuas nuper vidi, nunc legi, quid ſentio? tuas eſſe, & vel ad inuidiam laborioſas &

eruditas. Fruere his dei donis mi Caſaubone in eius tuamq́ue gloriam, in noſtrûm omnium vſum, qui meliore quidem illâ Muſâ capimur, id eſt, priſcâ. At de Polybio tuo, —* ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; tu vt tenebris æternis illum damnes? ſic enim ambigis & loqueris (obſeruaui:) ah vanè, ah ſtultè, & reuoca illud verbum. Quid verbum? facta prome, & ipſum nobis da in clarâ luce. Potes, aut nemo hodie. Hæc tibi candidè, * μηδέ τι σ' ἀιδόμενος μυλιόσομαι. Neque neſcio concurrere te in parte operis mecum: quid refert? Lipſij omnes hac in re ſint, æmulatio ceſſet, ſed & figuræ iſtæ & morſus, quibus petere aut peti inuicem litterati ſolemus. Malo more, damnemus: imò quin iuuamus potiùs & monemus alij alios, ex priuato & publico vſu? Vellem, velis: & fac mihi age in MILITIA, quam tertiùm imus recuſum. Gratum erit; & coràm ſi ſimus, ex ore meo videas internum hunc candorem. Qui has tradet, meus contubernio fuit, ſi comitatem ei exhibes (& rogo facias) mihi imputabis. De eodem nuper ad Ampliſſ. Thuanum: cui nunc corde ſalutem voueo. Louanij, III. Nonas Decemb. ∞. IↃC.

quod verbi de clauſtris exiit oris?

Nec tibi per cultum ſubbladior.

EPISTOLA LXXV. *Lutetiam.*

SEBASTIANO ROLLIARDO I^{to}.

Ego te, cum Varrone hoc dicam, modo ſcænatili tetigerim? * οὐδ' ὡς ὄναρ. Ioci fuerunt innoxij, puri, & niueos dicam, quia & frigus, credo, habuerunt. De moribus tuis ne mihi verbum; ſcio ſanctos eſſe: aut ſcripta tua mihi mentiuntur, character ille interioris mentis. Sed hoc mitto: in victoriâ & triumpho tuo pænè ipſe triumpho. O bona ſententia, an cenſura, in ſexum non ſemper bonum! & valdè eum ſoluit, credo, & fibulam verecundiæ laxauit, licentia hæc bellorum, quæ tu inciuilia iure appellas. Quando apud nos terminanda? nam vos nónne finem videtis, cùm extra fines ea ablegaſtis?

nec in ſomnio.

* Ἡμῖν δ' ἄλλοθεν ἄλλα παραὶ ποσὶν ἄλγεα κεῖται.

Queri, ac pænè indignari libebat, triſtem Belgarum ſortem: niſi ille coërceret, & ingereret,

* Νήπιοι, οἳ Ζηνὶ μενεαίνομεν ἀφρονέοντες.

Ergo ad me & te redeo. & gratias corde habeo, ore dico; pro Carmine

At nobis alij obueniunt aliũde dolores.

O fatui, diuus qui ſucceſemus iniquè.

mine bello & erudito, quod Senecæ meo præfigendum miſiſti. Præfigam enim: etſi iamdiu deſij, vt obſeruare potuiſti, hoc genere ſcitamentorum condire dapes noſtras, ob aſperos quoſdam Morychos, qui has laudatiunculas in meam culpam & ſuperbiam trahebant. O morum communium, ô mei ingenij ignaros! Et vereor vt iterùm eiuſmodi calumniis ſegetem ipſe mihi ſeram, cùm Epiſtolas edam: in quo nunc ſcito me eſſe. Eſt tanti, dum vota & conſilia amicorum audiam: dum boni etiam benè dicāt, quod Dei & ipſorum benignitate adhuc fuit. Sed heus, fas eſt te & qui me amatis, * ζωάγρια τίνειν: ita ab ipſis pænè Orci cancris nuper ſum reductus. Viuo tamen & ſpiro, & tuus ſemper mi Rolliarde. Louanij, poſtrid. Nonas x.bres. ∞. IↃC.

* Saluti ſacrificare.

EPISTOLA LXXVI.

ANTONIO FABRO BODERIO, *Legato Regis Galliarum.*

QVOD petebas à me, etiam ſi nec petiſſes, faciebam. Amo & curo iamdiu adoleſcētem noſtrum, quia à te commendatum, quia per ſe etiam commendatum: & indoles eſt, quę meretur produci. Quantò autem libentiùs promptiusq́ue faciam, te ſic rogante? cui vt gratificari & obſequi velim, virtus tua & ſine colore probitas facit. Omitto alia externa, quæ ſplendent circa te, ſed quibus origo eſt ab illis. Ergo de præceptore in Græcanicis iam proſpexi illi noſtro. vnde? è meâ domo: nec aptiorem potui aut fidiorem elegiſſe. Eſt adoleſcens mihi à manu & ſtudiis: cuius operâ facilè caruero diurnam horam vnam, quam cùm illi impendet, etiam mihi ſic cupienti. Fateor equidem decorum magis, quàm neceſſarium eſſe totum hoc Græcari: ſed in adoleſcente cui ætas & ingenium florent, cur ſpernamus etiam & conſpici nolimus hos doctrinarum flores? Sicut arboribus, quarum propria dos & finis eſt fructum ferre, etiam folia videmus congenita, etiam flores: idem in ſtudiis, & ornatum habent ac poſcunt, præter nudum illum prudentiæ aut ſapientiæ fructum. Quid etiam quòd fama ſic poſtulat? pone mihi litteratum virum in cœtu ſimilium, vbi lectio aut ſermo de Græcis: turpe obmuteſcere, & cum rubore inſcitiam fateri. Addo, quòd vix hodie non dicam Latinè, ſed Gallicè quiſquam ſcribat, qui non ex

eâ linguâ intermiſceat: hærebit ibi noſter, & qui vadum hoc transferat, exſpectet? Nolim: non tu quoque ſcio, Vir nobiliſſime, & vel fratris tui (nunc inter beatos) illius multilinguis admoneant exempla. Finio, & à magno Deo tibi valetudinem firmam, mihi beniuolentiam tuam depoſco. Louanij, XII. Kal. Ianuar. ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXVII. *Monachium.*

THOMAE MERMANNO, *Doct. Medico & Conſiliario Ducis Bauariæ.*

CVRA tua pro Fieno noſtro me quoq. afficit V. Cl. & ipſum illud in te amare cogor, quod quem amo ſic amas. Bono fato Spadam ille venerit, vbi te nouit, inſinuauit, & amicitiam pepigit, quæ affatim ei non voluptatis ſolùm adfert, ſed fructus. Honeſtiſſimum enim hoc munus, quod apud Principem veſtrum obire in eius manu eſt, vni tibi debet: & ſuſcipiendi, fateor me auctorem ſemper fuiſſe. Quod ab inuito animo verus in eum amor expreſſit. nam me tantùm aut noſtra ſi conſuluiſſem; maneret potiùs, & vſui priuatim nobis, publicè ſplendori eſſet. Vſui inquam. nam & ego imperatore hoc in morbo vtor: qui me latens, ignobilis, tria iam luſtra lancinat & diuexat. O triſte fatum! quod & tibi congenitum audio, & doleò: non tamen ſine ſolatio aliquo mei, quod illinc deriuo & traho. Subit cogitatio, Túne indignêre & dequerare in aſſiduo languore eſſe, cùm medicorum iſti principes non ſint exſortes? En Mermannum tuum, eâ non peritiâ ſolùm, ſed prudentiâ virum, & addo virtute, iacet, nec ſe arte vllâ erigit: tu erigere, & cogita auctorem illum noſtri occulta ea morbi ſemina ſic indidiſſe. Vt arbores aut ſtirpes interdum foliis floribusque marcent, obſcuro vitio & ab radice: ſic nobis fit. feramus, & cum poëtâ dicamus;

*Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι

Ζώειν ἀχνυμένοις.

**Namq. ita decrerunt mortalibus immortales Afflicti vt viuant.*

Sed ad Fienum noſtrum. ille verò iam apud vos eſſet: niſi eum quoque inualetudo, & maioris metus tenuiſſet: quod ex litteris eius ſatis diſces. Nam profectò Iſtro fallacior ſit, ſi apud tales Principes ludat. Publica apud vos parùm læta audimus, Caniſiâ

nuper

nuper captâ: & nobis etiam noſter Mars non ridet. Etſi Principes tamen optimos habemus, & inuidia fati erit, ſi non felices. Quod abominor: & te meq́. V. Cl. tandem propitiato numine ſaluere toto animo voueo. Louanij, IX.Kal.Ian.anni ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXVIII. *Lutetiam.*

FREDERICO MORELLO.

DIV ſiluimus. languore an ignauiâ, neſcio: ſed illo potiùs, qui iam non hoſpitium, ſed domicilium me habet. Si tamen & iſta mixta, haud excuſo. & vt in morbis peſſimũ eſt, non habere mali ſenſum: ſic bonæ ego etiam ſpei, qui & mea mala ſiue culpas agnoſco. Agnoſco? imò & emendo. atque ecce manum ac ſtilum mihi laxat iſte, quem vides, & quem domus mea ad vos miſit. Qui etſi ſtirpe non eſt è me aut meis: tamen inſtitutione & diſciplinâ. & hos tales, quaſi adoptione proles, Deus plures mihi dedit. Creſcant, boni perſeuerent, & tales ament: inter eos te mi Morelle. quod iſte, gnarus mei ſenſus & iudicij, facit. Norit inquam te propiùs, fas conuenire interim. nam ipſe vos & veſtra videndi, atque ab iis diſcendi, finem *ἀποδημίας habet: quia ad…ſcens etiam eſt, & vt ille ait, *peregrinationis.*

*Οὐδέ τι πω μύθοισι πεπείρηται πυκινοῖσιν. *Nondum etiam ex vſu rerum prudentiam adeptus.*

Da, quæſo, admiſſionem me petente: & à me pariter ſiquid voles, ſcriptum factumq́. cenſe. Louanij, IIII.Kal. Ian. ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXIX. *Bruxellam.*

BERNARDO MONTGALLIARDO, *Theologo & Eccleſiaſtæ eximio.*

SALVTEM mihi à te nunciauit, & tuam ſuper eâ curam, is qui has defert. An non delectari me fatear? imò & erigi, ac meliorẽ fieri, & pænè, vt ſic dicam, tua hac curâ curari. Quanti te merito tuo ſemper fecerim, qui me norunt, ſunt teſtes: quibus crebrò aliquid de ingenij & eloquij tui laudibus fuit audiẽdum. Quod ſi eſt: quid ambiges, quin ab eo quem ſic æſtimem & amem, votiuum mihi ſit amari? Atque ego ex famâ communi, rarò fallaci arbitrâ, primùm te noueram: ipſum deinde vidi, con-

ueni, & quod ante omnia pono, in publico audiui. Quem? Homericum illum non ſenem, ſed quod admirationem augeat, iuuenem:

*Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώττης μέλιτος γλυκίων ῥέει αὐδή.

Cuius ab ore fluit vox nectare dulcior ipſo.

Profectò ita eſt. & Hercules Gallicanus ille, quem maiores noſtri coluerunt eloquentiæ præſidem, in te reuixit: & tu ille es, qui velut catenis deuinctos trahis audientium animos, in quam partem cumque tibi viſum. O vtinam mihi fas reguſtare tua mella! quia vt ij qui à dipſade percuſſi ſunt, magis magiſque ſitiunt: ſic nos, qui ſemel à telo tuæ linguæ. Quæ ita tibi tamen diſerta eſt, vt pia ſimul & fructuoſa ſit. atque vt floribus alij ad odorem aut aſpectum vtuntur tantùm, medici etiam ad ſanitatem: ſic tu iſtis doctrinæ & eloquentiæ, non ad voluptatem, ſed magis ad ſalutem. Maneo in voto, vt audiam: & id meo magno, quid ſi etiam tuo aliquo, bono? Non enim vt fonti qui hauſit, luci qui vidit, nihil profuit: ita hîc eſt. ſed contrà, intellegens auditor & in rem ſuam eligens, aliquid etiam illi, qui docuit & effudit. Nam in vulgus quàm multa pereunt? & tanti ſæpè eſt iis vitreum, quanti margaretum: apud nos aliter. qui, ſine ſuperbiâ dicam, bona arbitrari poſſumus & æſtimare: & quod caput eſt, arripere & imitari. Deus mihi det, & te longæuum V.R. &[illegible]ximie tuendæ ſimul & propagandæ pietati faciat. Louanij, III. Kal. Ianuar. ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXX. *Gratium.*

MARTINO DELRIO, *Presb. Soc. Ieſu* S. D.

IAMNVNC tuas accepi, mi frater, gaudij & doloris anceps: quia & illud capiebat, ob felicem tuum aduentum, & hic non abibat è diutino ſilentio tuo conceptus. Scis quanto? quintus menſis iam fluebat, cùm vidi tuas: ſcriptas anteà fateor, ſed vbi aut cuius culpâ hæſerint, noſter tamen metus ille fuit & angor. Obſecro, ſi me antiquùm amas, enitere vt & ſcribas citiùs, & certiùs mittas. Nos valemus, vt ſolemus: fato tamen nuper viciniſſimi, & alibi iam pro functis habiti. adeò fama periculum interpretata eſt, & ſolens auxit. Abijt, viuimus, legimus, vix etiam ſcribimus, & Senecæ noſtro aqua hæret. Conabor cùm viribus

& animum recipere, atque adeò ardorem: ſine quo meæ quidem Camœnæ nihil poſſunt. Publica hîc ſunt, ferè vt reliquiſti: etiam tumultus illi militares, paullùm fracti quidem & minùs tumidi; ſed vt in mari valdè moto, etiam vibratio eſt & tremor, poſt tempeſtatem. Cetera ſilent, aut frigent. niſi quòd Galli nos excitant & in ſe intendunt, magnis properiſque ſucceſſibus in Allobrogico bello. Inuolui nos, boni timent, alij ſperant. Etſi nunc calidi & denſi rumores dè pace erant: da vt validi, ô tu ille pacis auctor. Nobis expediat, vobis etiam illîc expediat: quibus valdè timere incepimus à Caniſiâ captâ. Heu fraudem, ignauiam, an quo nomine appellem, ducum militumque! Sed & finitimi Germani, non dicam auertunt pericula ſua fortiter, vix ſeriò aduertunt. Sanè iungi Principes noſtros inter ſe opus, quod conari omni ope Pontifex dicitur: vtinam efficiat, & ſemel triſtia hæc bella lætis & glorioſis illis mutet! EPISTOLAREM CENTVRIAM SINGVLAREM (ita inſcripſi) nunc edo, ad *Italos & Hiſpanos* tantùm. Quid? contemno alios, & meos? abſit: ſed cauſſas habui, quas aut videbis expreſſas, aut diuinabis. Radero iamantè meo ſubmiſi quædam in Martialem: & alia velim, ſi velit occupatio, aut valetudo. Velſerum te vidiſſe, & talem iudicaſſe, gaudeo: neque ambigebam. Magnus ille vir etiam in priſco & magno æuo fuiſſet. Toto animo eum amo. Scis quòd etiam te, mi Pater, æternùm: rogo fac mihi, & raritatem illam ſcribendi emenda; meque ſimul per tuas preces. Louanij, VI. Kal. Febr. ∞. IↃCI.
Adfuit mihi hodie Ger. Riuius Typographus, qui Magicis tuis fecit primam, ſed illuſtrem, lucem. Cuperet tuâ veniâ recudere, & Additamenta habere. Si potes, gratificare viro bono, & ego quoque rogo. Chartam, typos, omnia ex voto tuo promittit. Reſcribe, quæſo, quid animi tui ſit: ſi potes, idem quod noſtri. Iterum vale. In acri frigore, & per quod manus mensque torpet. Ideò ab alienâ hæc manu ſunt, ne mea incondita ſit moleſtiæ.

EPI-

EPISTOLA LXXXI.

MARCO VELSERO S. D.

CENTVRIA noſtra prodiit, & mitti ad te iuſſi. Aliæ ſequentur: ſi tamen tuta à calumniis hæc via. quas ſolas ſi fugio(nec enim laudem hîc appeto)ſatis eſt,& officium hoc largitur amicis. Officium. nam ego eâ mente facio : in meliori ære vel operâ exhibiturus, ſi opes viresque meæ eſſent. Quem hic vides, amicus noſter eſt, in re lautâ elegantiarum & antiquitatum appetens,earumque amor in Italiam traxit. Nefas putauit te non videre,quem melior fama notum apud nos & longiùs fecit : tu meâ cauſſâ vel leuiter fruendum te dona, & me ſeriò tuum ama. Louanij, x. Kalend. Mart. ∞. IϽCI.

EPISTOLA LXXXII. *Leopolim Ruſſiæ.*

DEMETRIO SOLICOVIO, *Archiepiſcopo Leopolitano.*

MAGNVM mihi gaudium,imò exſultatio fuit, in ſcriptione tuâ tam amicâ, tam honeſtâ: ſed quod tamen velut animi lumen nubecula aliqua mæroris an pudoris obduxit, cùm cogitarem videri me in officio ceſſaſſe,quod prior & vltrò dignitati tuæ debebam. Videri,inquam. nec enim re ceſſaui, ſed ipſe ſcribendo præueni: etſi in miſſione neſcio quid, caſu an fraude, turbatum ſit aut commiſſum. Annus iam & menſes labuntur, cùm à Dauide Hilchenio monitus de tuo in me affectu: gratias litteris egi,& quanti facerem iudicia de me tua,quia maximi ipſum te,oſtendi. Verba hæc non eſſe, ipſam rem auctorem do, ecce meas litteras, quas iniunxi huic chartæ. Atquin alias vllas tuas,præter has,non equidem vidi : & benè ſit viro nobili Hieronymo Ferrerio, qui iter iſtis aperuit,per tam longa viarum,felici ſucceſſu. Quod autem benignè ſcribis, etiam in illo Sarmatiæ Europææ margine (verba tua ſunt) illuſtre mihi nomen eſſe: lætari me id, ſed cum aliquâ animi contractione fateor.quia conſcientia vereri me adigit, ne parùm firma ea lux ſit, & velut in aëre caducæ ſtellæ. Quid enim (pectore hoc promo) magni in nobis noſtrisque, præter animum & conatum! illum amicum virtuti,

virtuti, doctrinæ, & magis ſapientiæ, non nego: & hunc, qui tentant gignere aut producere ea in animis aliorum. Hoc fine ſcripſiſſe atque edidiſſe me ſcio: quæ vtinam poſtuma, vt præſens hæc ætas, probet! Nam cùm aliter, & ſera illa iudicia demutant: quid miſerius hac claſſe noſtrâ ſcriptorum? Nam cùm plebeus iſtis & ordinariis ſimplex atque vna corporis mors immineat, nobis etiam illa ingenij: atque ita verè dixerim vitæ vlterioris cupidine, bis nos mori. Sed tamen, vtcumque poſteri, fruimur intereà hunc fructum; atque in re iſtum alium, quod animus, dum talia pangimus, ſerio abducitur à cogitatione circumſtantium vndique malorum. O noſter, o veſter, imò o Europæ ſtatus! quis cum fixis animi oculis videat, & non, cum Ioue illo Homerico, * αἱματοέσσας ψιάδας deſtillet? Et illud inter omnia coquit maximè, capitale & ſummum, per diſſidia hæc ciuilia, religionem cuniculis ſuſpendi aut concuti: euertendam deinde bellis, quæ hoſtis ille Chriſtiani nominis ſtrenuè, & heu feliciter, infert. Mala hæc noſtri æui: in quîs tamen & bonum eſſe licet ac iuuat, & per veſtigia maiorum (conari me firmiter ſcito) è fluxis his rebus tranſire ad illas æternas. Eas, etſi pietas & virtus tua tibi conciliant; vt ſerum tamen id ſit, & diu terris luceas, noſtrum eſt votum. Vale, ô re magis quàm titulo Ill^me^. Louanij, xv. Kal. Maias, ∞. IↃCI.

* ſãguineas guttas.

EPISTOLA LXXXIII. *Leopolim.*

HIERONYMO FERRERIO V. N.

QVID, quid hoc eſt? Sarmatia te habet, quem ego in Daciâ eſſe cenſebam? quid magis etiam miri hoc eſt? tu Latinè ad me ſcribis, & ita vt ſi in grege noſtro eſſes, vetus harum litterarum & ſolens? Mi Ferreri, ab adoleſcentiâ in bellis te fuiſſe ſcio, & Martis illa caſtrâ coluiſſe, non hęc Muſarum aut Mineruæ. Prodigium, non mentior, mihi viſum: & nomen tuum agnôui, ipſum in ſcriptione abnui: ſed vel inuitus & gaudens denique adſenſi, te illum meum amicum, & crebrum inuiſorem eſſe. Sed per Deum, cur totum hoc litterarum ſtudium me celabas? cur, quaſi hoſpes in Latio, auertebas à talibus & ſermonem & vultum? Homericus ille Vlyſſes mihi in mente, qui eloquen-

* in terram lumina fixus.
* viro ſtupido aſſimilatus.
* verba ipſis niuibus brumalibus æqua.

tiam callidè diſſimulans, *ſtabat initio immobilis*, vt inquit, * κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, & planè * ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς: at cùm loqui cœpiſſet, tum emittebat illa * — ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν. Cum eo te comparem in parte. qui hoc Latinè loqui aut ſcribere, callidè an modeſtè nos celans, nunc denique effundis copioſâ epiſtolâ, & Deum teſtor, decorè ſcriptâ. Quid tamen mirer? inter eos ibi viros agis, qui olim barbari, nunc nos tales faciunt: & è Græciâ ſimul & Latio pulſas aut ſpretas Muſas apud ſe comiter habent. Itaque gratulor tibi in ea loca aduentum; & nec illi infido & vafro, aut fortunæ tuæ potes iraſci; quæ triſtis viſa, duxit te ad res fructuoſas ſimul & lætas. Atque illud etiam vnicè gaudeo, quòd magno illi Demetrio, re magis quàm nomine Antiſtiti, innotuiſti, atque adeò te probaſti: ô viro quem veneramur pariter & amamus! iam olim ex famâ, nunc ex tuis, magiſque eius litteris, doctè, prudenter, amanter ad me ſcriptis. Ac benè à te factum & * προσηκόντως, quid * προσηκόντως? imò * μαντικῶς, quòd aſſeueraueris vltrò me ſcripturum & priorem fuiſſe, ſi de tam inſigni eius voluntate mihi conſtitiſſet. Profectò enim ita feci: & ſimul Dauid Hilchenus (de quo ſcire aueo viuátne & valeat) ſimul, inquam, ille mihi tetigit de iſto heroë eiuſque animo: ſcripſi ſtatim, & Fortunæ iniquitas non mea inſcitia eſt, ſi litteræ hæ amiſſæ. Sed hæc de ipſo, magis ad ipſum. de te, ſubindicas breui ad nos rediturum. quod equidem non diſſuadeo (quî poſſim, contra animi mei ſenſum, qui te frui deſidero?) ſed tamen quæ ſcæna etiam rerum apud nos ſit, & ſcire te velim, & cogitare. Triſtis eſt, & procul à nobis illa, quæ vicinis arriſit, * εἰρήνη ἀγλαόμορφος: lentus Mars habet, rapinæ, ſeditio, & vno verbo, theſaurus malorum. Aliam faciem à nouâ iſtâ facie ſtatus exſpectabamus: ſed fruſtrà, manet illa tempeſtas quam Iuppiter immittit (cum Homero dicam) * — ὅτε δή ῥ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ. Illam enim cauſſam adſpicere, aut certè promere malo, quàm has medias: iterumque cum alio poëtâ,

* decorè.
* fatidicè.
* pax ſpecioſa.
* cùm mortalibus ille iraſcitur atque minatur.
* Factū Dei iſtud. neminem culpo virum.

* Θεοῦ τὸ πρᾶγμα. μηδὲν αἰτιῶ βροτῶν.

Sed hoc mala auget, quòd vix ſpes non dicam finiendi, ſed leuandi ſit: niſi quòd in Italiâ veſtrâ mirificos apparatus audimus, & planè regios, nec tamen in ipſâ (vt aiunt) explicandos. In barbaros ibimus? & tandem magni aliquid concipient parturientq.

magni iſti reges! O Deus donet, & ponere aut ſeponere hæc minuta & atterentia bella: nec alio ferè fructu. Quia autem de bellis, age, tua * Πολεμικὰ quando lucem, & nos ipſa videbimus? quæ auxiſſe & poliiſſe te ſcribis, & quidem in Latinâ veſte. Prodeant hortor, multa boni iudicij & peritiæ ſcio olim me in iis obſeruitaſſe. Bella etiam in tuâ viciniâ, vt tangis: & quidem vtrimque: ſed tangis tantùm. Cur non vberiùs? iuuet nos audire longinquos illos fragores, magis quàm propinquos excipere hos nimbos. Scribes igitur, ſi illîc manes: ſin autem, quid opus eſt? dices coràm apud tui tuorumque ſermonum auidos & amantes. Louanij, xv. Kal. Maias, ∞. IↃCI.

Ille, qui ſe * ὅμαιμον meum dixit: non eſt, ne * προσήκων quidem κατ' ἐπιγαμίαν, niſi quòd * ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔγημε τῆς ἡμετέρας ἥρας. Cetera, vir bonus eſt: & ſi quid ei benè factum meâ gratiâ, non eſt ingratum.

* Militaria.
* Conſanguineum.
* adfinis per nuptias.
* frater eius ſororē meæ Iunonis duxit.

EPISTOLA LXXXIIII. *Leopolim.*

CYRILLO *Magno Archimandritæ Alexandriæ, & Exarcho.*

HEVS heus, quid iſtud eſt [a] ὦ αἰδέσιμε ἀνὴρ, καὶ λογιώτατε; appellas me ab extremâ Sarmatiâ, tu è mediâ Græciâ? Epiſtola enim tua ſic dicit, prorſus [b] ἠττικισμένη: quam cùm legi, quid aliud mihi viſus, quàm [c] γεύεσθαι τὰς τοῦ ὑμετέρου ὑμήττου σίμβλας; Atque tu etiam ſuaui cogitatione eò me pennâ tuâ, velut illâ Pegaſi, transfers: dum ſcribis, [d] τὸν αἰδεσιμώτατον Σολικόβιον οὕτω με φιλεῖ, ὥστε καὶ τὰ ποιήματά μου (ita loqueris) εἰς τὴν ἑλλάδα πέμψαι. O virum amoris, neſcio an iudicij, præclarum! Egóne aut mea tanti, vt in illam cultiſſimam olim mundi partem, iſta [e] ῥακώματα mittantur? Et de amore quidem, [f] χάριτας μὲν οὖν αὐτῷ πολλὰς ὀφείλων οἶδα: at de iudicio, [g] καὶ σαφῶς μοι σύνοιδα οὐκ ἀξιωθέντι τούτων. Etſi tamen ea ipſa & amo & accipio, [h] οὐχ ὡς μαρτύρια, ἀλλὰ κέντρα: ὥστε τὴν αὐτόματον ἐν ἡμῖν πρὸς ἀρετὴν καὶ παιδείαν ὁρμὴν, ἐπιπλέον προσσακονᾶν καὶ ἐξεγείρειν. Atqui & tu mea vidiſſe ſcribis, & ipſum me cupere, ſi quis Deus daret. O ſi te, ſi me audiat! libens lætusque voti huius damner, & animum & corpus, in quo tam candidus ille habitat, vnà amplectar. At nunc cùm noſtra, cùm veſtra video, & vtrobique [i] πολέμων ἄελλας: cùm etiam

[a] venerabilis vir & doctiſſime.
[b] Atticè ſcripta.
[c] guſtare Hymetti veſtri fauos.
[d] Reuerendiſſimū Solicouium ita me amare, vt & lucubratiunculas meas in Græciam miſerit.
[e] centunculi.
[f] gratias illi multas debere ſcio.
[g] non meruiſſe, ite ſcio.
[h] non vt teſtimonia, ſed ſtimulos: vt iis inſita in nobis ad virtutē & do trinā propēſio

meam valetudinem ſic tenui filo nexam, [k] ἐπὶ μικρᾶς αἰωρουμένην ῥοπῆς: equidem diffido [l] χαρήσεσθαι τοῦτο τὸ χάρμα, & non niſi animo te meum videbo, in eoque geſtabo. Faciam certè. & te [m] ὦ ἀνὴρ λογιώτατε, νὴ τὸν λόγιον, φιλῶν καὶ τιμῶν διατελέσω διὰ βίου. Louanij, xv. Kal. Maias. ∞. IↃCI.

magis acuatur atque excitetur. [i] *bellorum nimbus* [k] *leui momento ſuſpenſam.* [l] *gauiſurum me hoc gaudium.* [m] *ô vir doctiſſime, per Mercuriũ, amabo & venerabor in æuum.*

EPISTOLA LXXXV. *Eodem.*

IOANNI ALNPECKIO, *ciui Leopolitano.*

NEC muſſa, nec excuſa, ſi me alloqueris, litteris neque inſcitis, & certè affectus optimi in me plenis. An ingratum habeam in illo quoque axe me amari, mea æſtimari? Facite, nec in redamando imponam: vtinam mea tantùm firmiter habeant id pretij, quod iis nouitas aut veſter amor indixit. At de Ioachimo noto mihi olim (& cuius frater vxoris meæ ſororem coniugio habet) gratum, quòd ei etſi in iuſtâ cauſſâ, meâ etiam cauſſâ, adfuiſtis. Tibi debeo, debeo Danieli Richio, & illuſtribus illis patronis quos nominaſti. O Sarmatia, quàm diſpar illi veteri es! quàm ad artes & elegantias nunc adſpiras? Quæ quidem artes à nobis & violento iſto Marte exſules, ad vos iuerunt, non hoſpitium, vt videntur, ſed domicilium electuræ. Male tantùm ſit illis recutitis, qui vos premunt, aſpero ſed & pudendo ſeruitio: liberos & incolas, mancipia & exſules terrarum. Sed hæc diuturna eſſe non poſſunt: & comprimendi illi, aut oppriment. quod abominor, & vetus florenſque regnum, te vnà mi Alnpecki, diu ſtare & saluere opto. Louanij, xv. Kalend. Maias. ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXXVI.

IOSEPHO IVLII F. SCALIGERO S. D.

SILES, ſilui: ſed prior ecce appello. Priùs etiam ſi materies fuiſſet: quæ nunc aliqua, an mentior? Epiſtolas enim noſtras mitto, ideſt inanes aliquot ſermones, & vtinam non nugas ſerius vir dicat aut ducat. Tamen mitto verenti manu, fateor: ſed quid te celem aut ſubducam, quæ publicata ſunt? Lector iis eſto, ſi voles: Cenſorem abnuo, in alio omni opere expetitum. Quid

enim

enim niſi notam feram, & in Cærites, ſi fortè, referar ſine ſuffragij deinceps aut ſtili iure? Fiat, ego quoque agnoſcere culpam, quàm vitate melior: & vna excuſatio occurrit, amici. Ij (non mentiar) voluerunt, & porrò volunt: at tu cum Euripide,

*Καὶ τοῦτο λυπηρὸν, συνασοφεῖν τοῖς μὴ σοφοῖς.

Sed hæc facta: ego intereà *εἰς βόλον καθίσαμαι: tua ſeria quando? Euſebiana illa dico, quorum dies ceſſit. Flagitaberis, niſi ſoluis. Fac, nos ama, & vale. Nam de morbo aliquid audiuimus, ſed fuiſſe. Louanij, VIII. Kal. Maijas. ∞. IↃCI.

*Et h.e graue eſt, deſipere cū inſipientibus.
*Iactui ſū obnoxius.

EPISTOLA LXXXVII. *Gratium.*

MARTINO DELRIO *Soc. Ieſu* S. D.

ALTERAS tuas accepi. nam primas illas ego quidem non vidi, & periſſe certò non arbitrariò ſcio: quod tamen mihi dolet. Omnia alloquia tua grata, cara: & magis nunc ex tanto interuallo. Quod de morbo meò audieras, ita fuit, & pænè capitali: ſeruator ille Deus auertit, & viuere etiam meo bono (ita interpretor) indulſit. Nam de alieno, quid nimis ſoliciter? ſatis hunc curſum cucurri, & iure clamem,

Sit modus laſſo maris, & viarum
Militiæque:

Atque ego in ipſo Annæo, quem ſuper omnes ſcriptores amo, *δᾳδουχίας illum luſum ſpecto, & velim eſſe cui facem hanc tradam. Increpas me, ſcio, & adurges. ſed quid dicam? velle, vix exſequi: adeò poſt illum morbum, animo quoque langueo & torpeo,

*traditionis facium.

Pocula Lethæos vt ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim.

Deus melior me reſpiciat, & ego iterum illum. Epiſtolas cœpimus edere, & præmiſimus illas ad exteros velut guſtum: at tu caue ſuſpicari de omittendis iis, in quibus iure tuo loca multa imples. non fiet, ſi viuo: nec ſi moriar quidem, ſi diſpoſitio tamen mihi poſt vitam. Collectæ iam enim & digeſtæ. Quòd tua quædam priuato carcere claudantur, nolim, nec ius eſt: ſed in os, qui ſuper te poſſunt, & quibus tuo arbitratu addictus nexuſque es, quis aliquid poſſit? Vtinam apud eos! res facta ſit,

& vindiciæ illis compeditis. Satyras amici illius exſpectamus, quem cùm tu ſic ames, non ego vt tu, imò vt te, amem? Argumentum ſuaue & mimicum erit: nec moueat aut terreat ſceptri illud *μορμολυκεῖον. Ludat ſub tegmine, & credat *ἐξ ἁμάξης παῤῥησιάζεσθαι. Scripſeram in tuam perſonam: lituras vides. ignoſce, ſiue diuinaui, ſiue erraui. Porrò illud de miraculis, miraculum, nec ab vllis hîc auditum, quos ego quidem audiui. P. Leonardus, ſi eſt, geniale putat: & ſcis quàm aſſiduè tales ludos ludant. Apud nos tacitæ velut induciæ, quod ad bellum attinet: quidam ex pacto promulgandas etiam putant, triennales. O ſi veſter ille Mars ſic frigeat! aut ſi noſter à calore illo mutuetur! Enimuerò ego nunquã magis ſuſpenſâ aure, & ſubſtrictâ bibi de Turcicis, quã nunc cùm te dimidiũ noſtri ea loca habent. Meo iudicio (ſed amantis & ideò fortaſſe prætimentis) ſecuritas nõ illîc, & migratio placeat priuſquam fuga. Tamen apparatus magni, & occulto fine, in Italiâ nunciantur: magni, vtinam illîc explicandi! Aliqui de Africâ petendâ ominantur. ſcilicet vt

Libyam propinquis
Gadibus iungant, & vterque Pœnus
Seruiat vni.

* Laruam.
* è plauſtro liberè loqui.

Sed dies hæc reuelabit: non meum animum, quem noſti tuo nexum ac pænè inſitum eſſe. Sic ſit æternùm, & vale. Louanij, VIII. Kal. Maijas, ∞. IↃCI.

Epiſtolæ noſtræ minore modulo recuduntur. ſuſtine quæſo, vt ſic habeas, commodiores tranſlatu. Breui fiet. Salutat te P. Leonardus, & contubernium meum.

EPISTOLA LXXXVIII. *Lutetiam.*

SEBASTIANO ROLLIARDO I^{Cto}.

LITTERAS tuas vidi, nondum Baronium qui præmiſit, ſecuturus. Quòd fauoris tui auram adſpiraſti iuueni, gratum acceptumque habeo: & is finis Galliam viſendi, vt vos tales videret &, ſi daretur, inſinuaret. Benignè & comiter à te factum: gratias habet, adeò non requirit aut queritur: & ego me fateor in vinculi eius partem venire. Tene nos, ſolui non lubet: dies tantùm illa, quæ vindictâ manumittit, aſſerat in libertatem. Ego in

in otio, ſed ſegni & quod deprecer, ſi Numen aures votis meis donet. Valetudo abiecit, & litterulæ noſtræ iacent, —— *ἐπεὶ νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν. Quod V.C. Goſſelmus ſic benignè defert, vtraque manu arripiam, ſi ſim qui ſoleo: nunc animo. & gratias (ſeriò rogo) à me habe, & non abnuere me tamen, ſed differre donec poſſim vti. Quid autem vos illi acres & inſtantes, in hac altâ pace? vbi ſcripta, & eius fructus? An ſi fortè litteræ à vobis quoque abeunt, vt orbis eſt hic rerum, in alium orbem? Ego iis diuturnam aut ſtabilem ſedem apud nos non ominor: inuitus, ſed res eò ducunt. Omitto *θυμοδακῆ μῦθον: te amplector, & ſaluto. Louanij, prid. Kal. Maijas. ∞. IↃCI.

EPISTOLA LXXXIX.

ANTONIO FABRO I^Ti^. S. D. *Nunc Romæ.*

TENE, Vir clariſſime, per ambages circuire & velut excuſare, quòd ad me ſcribas? Ah, tales ſæpè Fabri ſtrepant circum meas aures. quid ſtrepant? ſuauiter circumſonent debui dicere: quid Fabri? ita, ſed illius generis, de quo vates,

*Ὅς μετ' Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἀγλαὰ ἔργα
Ἀνθρώπους ἐδίδαξεν ἐπὶ χθονός.

Certè ex illo es, & iamdiu agnoui, cùm *πολυδαίδαλα ſcripta tua vidimus, quæ Themide & Muſâ fauentibus, an dictantibus, emiſiſti. Et tu talis, ſic vltrò, ſic benignè, me compellas? amorem defers, & poſcis? Accipio mi Faber, teneo, in Vulcania vincla compingo: & vnà me illaqueo, libens cum tali Venere ætatem hæſurus. Noſti Apollinis & Mercurij Homerici votum, quod in mente habeo & imitor, illorum ſi non ſacerdos, miniſter aliquis & camillus. At tu me attollis, fruſtrà, non ſecuturum. Pondus meum me detinet, & ſimul modeſtia: quam vnam virtutum amare me fateor eximiè, reliquarum parentem, & Sapientiæ ipſam prolem. Quid ego aut mea ſumus? non magna, niſi à veſtro amicorum affectu. Quid ipſi illi magni, & mirandi? riuuli aut canales diuinorum munerum: & imputare nobis nihil poſſunt, niſi accepiſſe. Itaque laudes veſtras audio, non imbibo: amo tamen, & habeo veri amoris teſtes aut indicia, cuius prima illa nota eſt, cæcum eſſe. O mi Faber, vtinam videre

& vi-

*nam mihi dij curas alias pepererunt.

*Sermonem mordentem animum.

*Qui cum Pallade cæruleâ multa inclyta facta Atque artes docuit mortales. id eſt Vulcanus.

*multa & elaborata.

& videri in ſacrâ illâ vrbium licuiſſet! valetudo detinuit, non occupatio, vt tu ſuſpicare: & illam ipſam viciſſem fortaſſe aut ſpreuiſſem, ſi gnarus fuiſſem tales ibi Vulcanos aut Cynthios etiam eſſe. Nam & hunc addo. Cynthium illum, inquam, purpurei ſenatus columen, ô virum virtutibus propriis clarum, & alienis amicum! quem ego fauco nouæ huic Romæ, & pænè inuideo, veteri illâ dignum. Sed quò abeò? vereor vt tu, priuſquam illuc hæ litteræ. quæ tamen ceſſatio non mea eſt, ſed eorum quibus ſcripta veſtra commiſſa: & herè demum faſciculus ille ad me venit. Hoc ſcito, excuſa, ante omnia me cultorem tuum olim, nunc amicum ama. Louanij, prid. Kal. Maijas, ∞. IↃCI.

EPISTOLA XC.

ANTONIO FABRO, *Legato Regis Galliæ* S. D.

ADOLESCENTEM noſtrum migrare, mihi quoque è re videbatur, nec diutiùs in illo puluere volutari. Eò iam peruenit vt bullam ponere, & togâ liberâ poſſit inſigniri. Sed tamen ita liberâ, vt inſpector etiam ſit qui coërceat, & videat ne in iſto flexu ætatis alicubi hæreat ad metam. Videor mihi repperiſſe idoneum. qui & nobiles aliquot, idem ferè ætatis, in contubernio habet, & eoſdem priuatim etiam docet ac format. Tuum adiungi ſi placet, dabo operam, vt modico impendio, & magno eius commodo, fiat. Nam definire aliquid aut tranſigere cum altero nō viſum eſt, neq. debui te inconſulto. Si igitur ſuffragium tuum accedit, porrò imus, & rem hanc, cum bono Deo, dabibus confectam. Ego ipſe autem non deſinam & curare adoleſcentem, & in oculis habere, & te, Nobil^me^ domine, in hoc corde tibi deuoto. Louanij, III. Idus Maijas. ∞. IↃCI.

EPISTOLA XCI. *Lutetiam.*

NICOLAO BRVLLARIO, SILERIO, *Præſidi.*

CVM è Romanâ legatione, re feliciter & ex vſu gloriaque regni, ex voto Regis tui confectâ, rediſſe te audirem; animus adegit gratulari, & ſimul affectum ſcriptione renouare, quem virtutibus tuis, ſed & in me affectui, fateor debere. Louanij,
cum

cum illo Neſtore veſtri regni, benignè me vidiſtis & vltrò conueniſtis: hæret in animo comitatis huius memoria, ſed & filij tui, quem apud nos ducendum formandumque reliquiſti. Eum pro votis, aut ſupra tua vota eſſe & aſſurgere, equidem ominor: vt indolem illam vidi, modeſtâ virtute & acri ingenio laudabilem: quæ, ſpero, Italia non libauit, potiùs adiecit atque auxit. Felicem, qui in tuo illo contubernio! vt virtutem laudemque non ſtirpi tantùm debeat, ſed exemplo. Ego me tui cultorem, illius amantem, corde profiteor: & Deum precor tibi ſeruet, illi conciliet dignitatem, quæ regno, regi, vobis vtilis, honeſta ſit, & ſalutaris. Louanij, prid. Idus Maijas. ∞. IↃCI.

EPISTOLA XCII. *Lutetiam.*

IACOBO AVGVSTO THVANO, *Præſidi.*

CVM hæc occaſio eſſet ſalutis ſcripto libandæ, feci: vtinam oris ſermoniſque tui libandi, quò ſæpè & iamdiu adſpiro. Nec enim nego, Galliam & tres quattuor in eâ oculis vſurpandi acre mihi deſiderium: ſed vereor vt hoc tantùm. Ego paullatim eo, *—quò diues Tullus & Ancus:* & conſcientiam ſaltem mecũ feram, quòd, ſi non iuuerim, certè amauerim, coluerim, adiutas prouectaſq. voluerim optimas, id eſt veteres, artes. Nouitia hæc omnia parum ad meum palatum: mores & viros antiquos amo, &

—hos vtinam inter
Heroas natum tellus me prima tuliſſet!

Fruſtrà, in hanc ſcænam an arenam damnatus ſum: partes meas ago, aut potiùs egi, bona & bonos amaui, te mi Thuane. Louanij, prid. Idus Maijas. ∞. IↃCI.

EPISTOLA XCIII.

FRANCISCO PYTHOEO I^{C^{to}}. S. D.

BENE ſit Malinæo, hoc quoque nomine magis meo, qui viam ſcriptioni ad te aperuit, iam diu inter animo huic caros. Etſi quid Malinæo? tibi etiam debeo, qui beneficio & dono eam elicuiſti. Gratum eſt: ſed & illud, quòd in Senecam au-

xiliari polliceris. quem equidem in parte abſolui, ſed Epiſtolæ reſtant. O me beatum, ſi coràm frui & conſulere detur! Fatum inuidit, ego huic qui fecit & faciet: etſi optimi commatis virum pænè iuxtà ac me amo. Rogo te mihi aliquid affectus eius largire, quem ſcis me in fratrem (nunc beatum) & in te conſtanter habuiſſe. Ite blanditiæ. audiat Fides, audiat Veritas, hæc ab ipſis eſſe. Bruxellæ, quò animi cauſſâ iueram, Kal. Iuniis, ∞. IↃCI. in circumſtantiâ amicorum.

Si quid in Senecam, quæſo matures: atque vtinam operam conferat ille Faber! Poterunt tutò Antuerpiam mitti, ad Moretum.

EPISTOLA XCIIII. *Lutetiam.*

SEBASTIANO ROLLIARDO I^{to}.

EN iterum à me, quem produco. Vides adoleſcentem? ſcito ingenui animi ac morum eſſe, non ſine comitate quâ delectetis. Rogo admittas, & viſi, amari, coli ab eo patiaris. O ſi mihi primum eſſet! duo alia feci & faciam ſemper. Louanij, VIII. Kal. Iul. ὡς τάχιστα inter appellantes.

EPISTOLA XCV. *Lutetiam.*

NIC. RIGALTIO S. D.

LITTERAS, & cum iis donum à te accepi, Vir Cl^{me}. donum, quale meo animo lubeſceret, id eſt è gazis Charitum & Muſarum depromptum. Certè ex interiore litteraturâ, &, vt ſic
ſepoſitis opibus. dicam, *κειμηλίους earum iſta ſunt, quæ tu ingenio & induſtriâ in lucem protuliſti, victura in tuam famam & publicum vſum. Satis id mihi acceptum eſt, nec fidem mei dicti ætas mutabit. Itaque gratias dico habeoque, animo quàm verbis largiùs: & illum tibi offero, etiam, ſi non acceperis, tuum.

Iſtæc dicta te experiri & operis & factis volo.

ſcintilla. Iamantè & *Onoſandrum* tuum videram, & in eo *σπινθῆρα altioris melioriſque huius mentis: felicioris, quòd duces aut directores non deſunt ad bona aut honeſta. Inter quos profiteris Pythœũ illũm, à puero amatum mihi nomen, ô virum (viros vtinam poſſim dicere! ſed alter abiit) & clarum pariter & magnum, ſed

non

non pro magnitudine etiam clarum. Adeò virtus illa ſe contenta lucem non quærit, quæ vltrò tamen circumfunditur, & vir ille *στάσιμος ϗ βαθὺς τῇ ψυχῇ in honeſto, ob ipſum, delectatur & acquieſcit. Pergit ſuum curſum,

*ſtabili & profundâ mente.

—ſicut cæleſtia ſemper
Inconcuſſa ſuo voluuntur ſidera lapſu:

voluuntur, & ſine aliâ ſpe iuuant & lucent. Tu mi Rigalti illum æmulare, me ama, bonâ fide (dextram accipe) amaturum. Louanij, IIII. Kal. Iulij, ∞. IↃCI.

EPISTOLA XCVI. *Pragam.*

IOANNI DYENBERGIO A REMEN S. D.

SERA tua ſcriptio, aut certè tarda videri poterat: quippe poſt biennium: ſed humanitatem, gratitudinem, beniuolentiam ita vberem præfert, vt recens in te non ſolùm affectus, ſed aſpectus noſter viuere videatur. Profectò radices ille egit, & aſſurgere in legitimæ amicitiæ arborem poteſt, ſi litterarum hoc afflatu foueatur & velut irrigetur. Cui tu quidem originem à virtute aut eruditione noſtrâ facis, addiſque humanitatem: quam ſolam agnoſco & amplector, aliarum quid niſi ſtudium in me profitebor? Sed humanitatem certè libens erga tui ſimiles, mi Dyenbergi, exerceo: quos honeſti amor ad nos & longinquas alias oras mittit, & per Academias circũagit, id eſt per fora quædam & πανηγύρεις artium bonarum. Quibus pretiũ quòd in tuâ illic nobilitate etiam eſſe ſignificas: volenti profectò mihi eſt, nec miranti, qui iamantè in eo tractu erectas & ingenuas iſtas mẽtes vidi, & auſim dicere, reliquias & ſemĩna quædam Romanæ gentis. O ſi Pax, mater artium, vos adſpiciat! ſi Barbarus ille hoſtis aut fortiter minùs, aut feliciter, pugnet! beati vos, & illæ ſedes, in tranquillo & moderato imperio, ſuper reliquam ferè Europam. Nobiliſſimi viri Adami Galli Poppellij manum vidi & exoſculatus ſum: quid niſi à tuâ prædicatione ſic in me affecti? Ipſi reſpondi, vt debui: tu & tuum erga me amorem ſerua, & illius (nam certè cupio & æſtimo) ſi opus eſt, foue. Vale mi Dyenbergi. Louanij, III. Kal. Iul. ∞. IↃCI.

Litteræ tuæ ſeriùs mihi redditæ, nec virum illum nobilem

Hatthardum Spehe ego vidi. Alioqui me & mea, te commendante, prompta habuiſſet.

EPISTOLA XCVII. *Pragam.*

ADAMO GALLO POPPELLIO *Baroni Lobkowitio.*

DIVINVM aliquid (non blandior) hęc tam exuberans humanitas tua habet. Ita non vltrò me amas ſolū, ſed adis, & honeſtiſſimâ ſcriptione compellas? Mores communes ſi video, non ſolet, non decet: ſi tuos, debes, pro indole quidem quam melior Deus dedit. Vt enim illeipſe beneficia ſua vel ignaris, vel certè non petentibus donat: ſic à te factum, & affectum affatumque offers, quem meum erat elicuiſſe. Capi me fateor, & iamnunc videre te videor

Tranquillum vultus, ſubmittentemque modeſtè
Fortunæ vexilla tuæ.

Quem ego quidem eò pluris facio, quò magis à faſtigio tuo deſcendiſti: & quod referam non habeo, niſi, non dicam gratias, ſed cultum & venerationem tui, deinceps in pectore hoc ſedem habitura. Etſi quicquid illud eſt quod honoris mihi habes, facilè intellego per me optimis artibus habitum: in quibus vtinam ſic promouiſſe me, animo hoc teſte dicam, quantum tuo videmur. Sed conati tamen ſumus, & à puero candidati earum fuimus: ſi quid minùs promouimus, vel temporum publica hæc miſeria, vel priuata mea inualentia cauſſam ſuſtineat: cum quarum vtraque, fato quodam, conflictati ſumus. Et ecce iam anni grauiores, & cani me incipiunt ſpargere: abimus, non niſi conſcientiâ optimæ voluntatis felices. Scripta quidem mea aliquot exſtant: ſed fortaſſè in numerum, ſicut

——vaga cingitur aſtris
Luna, & in Oceanum riui cecidere minores.

Vtcumque eſt, odiſſe ea non debeo, quæ vos tales mihi conciliant: poſtera modò ætas ſic iudicet, aut ſic erret. & tūc profectò

Attingam ſolium Iouis, & cæleſtibus æquer.

Illi te, Ill^me^ Domine, incolumem, & tibi ſartam tectam hanc BONAM MENTEM ſeruent. Louanij, prid. Kal. Iul. ∞. IↃCI.

EPI-

EPISTOLA XCVIII. *Giſorium.*

ROBERTO DENYAEO, V. N.

QVOD litteris tuis gratiam mihi habes, pro curâ aliquâ & affectu erga liberos hîc tuos; gratum ſanè eſt, ſed vix opus, ſi morem aut indolem meam noſſes. Ita enim non aſſueui ſolùm, ſed natus ſum, vt libenter me impendam, ſæpè etiam ſeriis relictis, in commoda iuuentutis. Etſi quæ ſeria magis ſunt? & aut ego fallor, aut reip. accedit, quicquid in iſtos confero, qui illi creſcunt & adſurgunt. A iuuentute bonâ aut malâ, factâ aut rudi, reſpublica aliquando talis erit, cùm iſti inter rectores & præſides eius erunt. Eſt etiam hîc cauſſa alia. quòd faueo nationi tuæ & factum volo, cuius inclinationem in me & benignitatem ſemper ſenſi. Denique & tua humanitas acceſſit. coràm vidi, conueni, & quid dicam? quod res habet, captum me à te eſſe: tu & tui vtamini, ſi quid poſſum aut me decet. Louanij, IIII. Non. Iul. ∞. IↃCI.

EPISTOLA XCIX.

BARTHOLOMAEO BVCHOVIO *Pomerano* S. D.

GRATVM ante menſes te videre, gratum nũc in litteris recognoſcere, & agnoſcere perannantem affectum. A me idem nũcio, nec claudicabit mutua hęc affectio. Belouium tuum porrectâ etiam fronte & comi ſermone excepi. Enimuerò poſt breue colloquium ego quoque adſtipulari ei modeſtiæ & honeſtatis potui, & acris deſiderij luſtrandi & diſcendi.

— *μέγας αὐτὸν θυμὸς ἐπείγει
δῆμον ἐς ἀλλοδαπὸν ἰέναι.*

** mens illũ impellit & vrget. Viſere ad externas gentes.*

Quod vbi iudicio fit, & rerum hominumque obſeruatione & adnotatione, incredibiles in animo fructus gignit. Te eodem hortor mi Buchoui, & poſt Gallias Italiam illam luſtra, artium & elegantię omnis parentem. Quę profectio vt votiua tibi ſit, & in eâ poſtque eam ſalueas, ſuperum nũmen rogo. Louanij, VII. Kal. Sextil. ∞. IↃCI.

EPISTOLA C.

Spiram.

FRANCISCO LEISTINGO S. D.

SAEPIVS tuas accepi, nec meas reddidi, quia amorem aut officium præferebant tantùm, vix quod exigeret reſponſi vices. At nunc & publica quæ ſignificas, & priuata eò vocant: &, ſi non aliud, tua quoque aſſiduitas manum & ſtilum mihi ſoluat. Certè quæ de adfectu, quid affectu? re ipsâ & teſtatione amoris Ioannis Mintzbergij, Prioris Carmelitarum, nuncias, gelidum aliquod & lentum pectus moueant: magis meum, quod natum factumque fateor incaleſcere & amare. Cum poëtâ hoc dicam;

—potiùs fugientia ripas
Flumina deuincas, rapidis aut ignibus obſtes,

quàm amantem redamare me vetes: præſertim, vbi dotes & virtus, quæ inuitent. Felicitatem hanc meam cenſeo, & ſine typho iacto, à multis bonisque amatum eſſe, amaſſe pariter: & id pluris facere,

Quàm ſi me liquidus Fortunæ riuus inauret.

Itaque audacter illi de mutuo meo affectu ſponde, neq. noxam (ex veteri monito) exſpecta. non fallam, neq. ero *—ferre iugum pariter doloſus.* Sed hæc priuata: publica quæ tangis, parùm læta. Electum ad dignitatem quem dicis, auerſâ aure boni audiunt: etſi mutandum eum aliqui optant aut ſperant. vix ego, in hac ætate: *—nec amiſſos colores Lana refert medicata fuco.* Sed Deus hoc viderit,

Potens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos.

Atque vtinam de Aſiano illo hoſte vos triumphetis, quem aduentare audimus iræ minarumque plenum: noſtris adhuc deſidentibus, & velut exſpectantibus vt iniuriæ opportuni fiant. Alexander Macedo vbi es? cuius illud innotuit, *victorem fuiſſe,* NIHIL DIFFERENDO. Tamen in Italiâ apparatus, imò aggreſſio, & claſſis iam octoginta triremium, Auriâ duce, in communem illum hoſtem oram ſoluit; quò tamen, & quâ peculiari deſtinatione, neſcimus. Apud nos Oſtenda obſidebatur, imò oppugna-